

סמינריון למדע יהודי ע"י המחלקה
הפילוסופית של המכללה בטרטו.

נדב

№ 110 ~~1872~~

נֵם לְגוֹיִם

או

טאנקרעד

מאת

בנימין דיזראעלי המכונה לורד ביקאנספיעלד

נעתק עברית

מאת

יהליל

חלק שלישי

הובא לביה"ד ע"י אברהם צוקקערמאן סוחר ספרים בווארשא

ווארשא

שנת תרמ"ד לפ"ק

נֶם לְגוֹיִם

או

טאנקרעד

פּאָת

בנימין דיזראעלי הסכונה לורד ביקאנספיעלד

נעתק עברית

פּאָת

יהליל

חלק שלישי

ווארשא

דרוק פאן אלעקסאנדער גינז, נאייע זיעלנא № 37

שנת תרמ"ד לפ"ק

ТАНКРЕДЪ

РОМАНЪ ЛОРДА БИКОНСФИЛДА

перев.

Л. ЛЕВИНА.

Часть III.

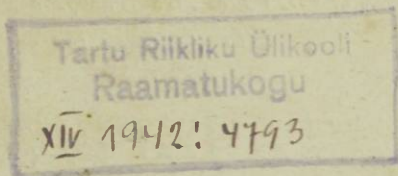
ВАРШАВА.

ВЪ ТИПОГРАФИИ АЛЕКСАНДРА ГИНСА.

Новозельная № 37

1884.

Дозволено Цензурою.
Кіевъ, 7 Сентября 1883 года.

У-XIV А 21213

טאנקרעד לָקַח בְּשָׁבִי בְּמוֹעֲצוֹת פֶּאֶקְרֵעֲדִין וּבַתְּחַבְּלוֹתַי ,
 וּפֶאֶקְרֵעֲדִין הִתְאַמֵּץ לְהוֹצִיאוֹ לַחֲפְשִׁי , כִּי כִלְתָה עֵתָה נַפְשׁוֹ
 אַחֲרֵי טֹאֲנֶקְרֵעַד וַיִּדְבֶּק בּוֹ לְאַהֲבָה . נֶעַם פְּנֵי טֹאֲנֶקְרֵעַד וַיִּזּוּ
 הוֹדוּ צֵדוֹ לֵב פֶּאֶקְרֵעֲדִין וּנִפְשׁוֹ הִסְעֵרַת בְּקִרְבוֹ הַתְּרַגְּשָׁה
 בְּשִׁמְעוֹ דְּבָרַי טֹאֲנֶקְרֵעַד הִכֵּם הַרְזִים וּמֵלֵא דַעָה בִּינָה
 וְהִשְׁכַּל . רַחֵב לְבוֹ , עִמָּק דַּעְתּוֹ , שִׂיא הַגִּיּוֹנִיּוֹ וּנְפֹת אִמְרָתוֹ
 הַצְּרוּפָה — כֹּל אֱלֹה הוֹפִיעוּ לְפֶאֶקְרֵעֲדִין בְּאוֹר חֲדָשׁ לַגְּלוּת
 לְפָנָיו אוֹצֵר כֹּל כְּלֵי חֲמֵדָה וְכֵלֵי חֶפֶץ לְתַחְבְּלוֹת חֲדָשׁוֹת
 וְעֵלִילוֹת וּנְצוּרוֹת אֲשֶׁר לֹא שַׁעֲרָן מֵרָאשׁ וַיִּדַּע לְהוֹקִיר אֶת
 הָאֲדָם הַמַּעֲלָה , אֶת טֹאֲנֶקְרֵעַד , וּמִפְּנֵי נַחַת הוּא .

לְמוֹדִים וּמִדַּעִים זָרִים הָיוּ לְהַעֲמִיר וְכֹל הִשְׁכַּלְתּוֹ הִיא
 כִּי קִרָא סְפָרִים אַחֲדִים וְכַתְּבֵי עֵתִים אַחֲדִים בְּשִׁפְתַי צִרְפַּת ,
 אֲשֶׁר מִצָּאָה יָדוֹ לְמוֹ עַל יָדֵי אַחַד הַצִּירִים מִמְּכִירָיו , אוֹנוֹ
 שִׁמְעָה שִׁיחַת הַכְּמִים אַחֲדִים , דְּבָרַי רִיבּוֹת , וְכּוֹחִים וְתַחֲרוֹת
 בַּעֲנִינֵי מְדִינָה וּמִסְכּוּכֵי מַמְלָכוֹת . וְהַחֲמַר הַרוּחַ וְהַדָּל הַזֶּה
 הִיָּה לוֹ לְחֲמַר לְבָנוֹת מַגְדְּלֵי מוֹמּוֹתָיו וְלְהַרְקִיעַ שַׁחֲקִים . מִלְּבַד
 דְּמִיּוֹנוֹ הַלּוֹהֵט וְרוּחוֹ הַסּוֹעֵרַת אֲשֶׁר לֹא נִתְּנוּ דְמֵי לוֹ וַיִּדְפְּקֶהוּ
 יוֹמָם וְלַיְלָה לַפְּעוֹל וְלַעֲשׂוֹת הָיוּ לוֹ גַּם חוֹבוֹתָיו הַרְבִּים
 זֶה עֲצוּמִים לְמֵלֶאךְ הַמַּכָּה בּוֹ לְצֵאתָ וּלְהִנָּעַר וְלַהֲפִלִּיא לְהַעְזֹר
 בַּעֲצוֹת מַרְחוֹק . הוּא הִיָּה שְׁקוּעַ בְּיוֹן חוֹבוֹת , אֲבָל לֹא הָיוּ
 לוֹ לִזְרָא וְלֹא נֶקֶט בָּם , וְנִהְפֹךְ הוּא , כִּי אֶהֱבֶה מֵאֵד אֶת
 חוֹבוֹתָיו הַרוֹבְצִים עֲלָיו , כִּי הֵם הִרְעִישׁוּ אֶת מוֹרְשֵׁי לְבָבוֹ

ויכבירו אכפס על המה לחבל תחבלות שונות. כן לא שנא גם את בעלי משה ידו, כי בא עד חקר תכונתם ויִאָבֵק עמם בערמה ומזמה, ותנעם זאת לנפשו המלאה מזמות חמס ומעשקות ולבבו המה כמו יין בהתנכלו ובהערימו להעביר בתרמיתו שפעת המין חומסים ועושקים בעלי נסיון ומלמדים במלאכתם מלאכת רמיה ועשק. ובאמת היו כמעט כל מלוי ברבית חללי ידיו. ואף כי הם שמו משמר על כל הכנסותיו ותבואותיו ויתנו חתיתם עליו להביאן תחת ידם, אבל הוא הקדים רפואה למכתו, כי בידעו תאותם הרחבה אשר שאפו לנצל את הצעיר הפוחז ורועה רוח, כאשר כן היה בעיניהם, לזה מכל אחד סכום עצום ורב, ויָרַב מבוכה בכל עניניהם ויסכסכם בסירים סבוכים עד כי פחרו ורהו לגלות שוליו ולהריע עליו כעל לזה רשע, פן יהרסו עד היסוד כל בתי המלוה אשר בסוריא ויביאו על נפשם שֵׂאָה לחבל בעצמם חבל נמרץ. — מה הייתי עושה לולא חובותי שהיו לי? — הגה פֶּאֶקְרֵדִין בלבבו — חובותי הם אֶחִי ורעי הנאמנים אשר יכוננו אשורי. על פיהם בחנתי לב גבר ולמדתי דעת אנשים, חובותי הם השכילוני ויבינוני ויורוני לגלות עמוקות ולחקור לכל תכלית ואין עוד מוקש ולכד שבם יוקשים בני האדם, אשר לא באתי עד תכליתם ואין עוד בטוי שפתים, העמדת פנים, תנודת עפעף וקרוץ עין אשר לא ידעתי אלי מה ירומון. מכל נושי השכלתי וכפלים לי לתושיה בתהבלה הסבוכה ובמזמה העמוקה אשר עוד מעט ותכריע שרים תחתני ומלכים יִבְתּוּ מלפני. האח, חובותי! אתם הנכם הכרובים הסוככים עלי כמלאכי מגן ומחסה על יד ימיני. אם בעצלתים תמך נפשי רגע, אזי עד מהרה תעירוני ותעוררוני ותאיצו בי לצאת לפעלי ואם ארחיק לכת אחרי שוא ומדוחים, אז בתגרת ידכם תאחווני בערפי

להשיב רגלי מני רחי, תרעישוני ותזכירוני את אשר אתי
למען שום מעצור לרוחי הסוערת ולהתבונן במועצות ודעת
ולפלם מעגל רגלי!

ובכל זאת התנודד פֶּאָקְרֵדִין לעתים ותקץ נפשו בהיות
כיסו ריק תמיד ויהיו לו לזרא גם האמצעים אשר במ
הסכין לצאת למרחב. ואז בהמר עליו נפשו מצא שעשוע
לה בתקותו, כי היום או מחר, כאשר אך תעלה בידו לחזק
ממשלתו בלבנון, אז יבצע מעשהו עם המלויים ברבית ויחדל
מהם. ואף כי ספרי חשבון לא היו לו, אבל זכרונו הכביר
עמד לו תמיד לרעת ענינו, כמה מגיע לאיש ואיש, מי ומי
הונה אותו ובכמה עשקוהו זדים, ובהרות רוחו תזה לו, כי
קרוב היום, עת בחזקת היר יכריח את מלוי ברבית אלה
לנדב לטובת הארץ את הסך ההוא כפי אשר הונו אותו,
אבל לא דמה ולא עלתה על לבו לכבוש את נחלותיהם לו.
ההרם לאוצר המלוכה הוא שגיון גדול כי יוריד עוז מבטחה
ויכשיל ערבתה ותמוטינה ההקפה וההלואה, לא כן העלאת
מכס ורבות מסים ביד הרוצים תרומם ותשגב הבטחון
בהממשלה, ותכלית הדבר ותוצאותיו הלא אחת היא בשתי
התחבלות האלה.

אפס גם התקוה הזאת יסודתה אך ברעיון וברוח, וכל
עמל פֶּאָקְרֵדִין הוא להגדיל ולהרבות תחבולות שונות להוציאה
לפעולת אדם, ועמלו זה הביאהו בסבך מחשבות, אשה
אוהזת בעקב רעותה והוא מֶרְדֵּף ונרחף מדחי אל דחי ודרכו
עוד נסתרה ממנו ותקותו לא ישורנה. והנה עתה נקרה לו
אוצר כל כלי חמדה לתפן עלילות לו ואת אשר חסרה נפשו
מצא הפעם במצאו את טאָנקרעד איש רוח ומלא דעת
והשכלה וכפלים לו לתושיה. הידיעות הרבות אשר רכש
האנגלי הצעיר, שכלו הנאור ורעיוניו הנעלים, כל אלה חִזְוֵן

חדש לפֶּאֶקְרֶעֶדִין ויהי לוקח לקח טוב לנפשו בשמעו דברי טאַנקרעד מבלי אשר נתן אותותיו אות כי אשר לא שמע מעורו יראה ויתבונן עתה. והלקח הטוב הזה בא כשמן בעצמותיו. ואף כי לא ירד לעמק רעיון טאַנקרעד ולא הבין לפלאי הגיונו ומרום מעלות רוחו, אבל זאת ראה והבין כי על ידי הרעיון הגדול אשר הרה והגה לב טאַנקרעד יוכל הוא, פֶּאֶקְרֶעֶדִין, לבוא אל מתוו חפצו וכפי אשר הוסיף לחוש עתידות לו במראה ולא בחידות ולראות את תקותו קרובה לו, כן הוסיף לשקֵץ מעמדו ומצבו עתה ויבז בעיניו להיות אך עמיר מושל במבצרו אשר בהר, וכפי אשר נשא דעו למרחוק ורוח דמיונו העז צרר אותו בכנפיו וירכיבהו על במתי ארץ במרכבות ישועה, לקות וליחל לגדולות, כן מהרו להִנְתַּק כל מוסרות וקשורים אשר בם נקשרה נפשו עד כה ויהי מועף ביעף בראש מרומים גבוה ועל גבוה.

האוויר הזך בנוף ההר ורוח צח שָׁפִים פעלו למוֹבָה על טאַנקרעד ויחלימוהו וישובבו את נפשו וישאף נעימות ועדנים חדשים לבקרים. ורוח מלא מאלה בא לו ויהי הוגה דעותיו הרמות והנשגבות וידבר גבוהה גבוהה על און שומעת, און פֶּאֶקְרֶעֶדִין, אשר בלב־בְּגֵשׁ ונפש סוערת הקשיב רב קשב וכרגע ערך את הידיעות החדשות והנצורות אל מערכי לבו מאז, אֵזֶן וחקר ותקן וירחיב ויאדיר את מועצותיו ואֲפָנִי תחבלותיו על פי הרעיונות החדשים אשר רכש לו מאת רעהו החדש.

כבר אמרנו כי בשוב טאַנקרעד לאיתנו מחליו אשר חלה אחרי נסעו אל הר סיני, נהפך לאיש אחר. רוחו התנערה ממשאות חזון ודמיונות ונפשו גרסה לתאווה לפעול ולעשות. לא השפיק עוד בילדי רוח להיות פונה למעלה להקשיב סוד שיה שרפי קדש לרעת הדרך ילך בה, כי אם

נכון היה לעשות ככל אשר תורהו רוח מבינתו כדבר המלאך אשר היה אליו במחזה על הר סיני. תכלית חפצו היתה להחיות את הדעה העתיקה, את רעיון אִזִּיא הרם והנשא, לַגְבֵר תִּילִים לעוזר ולפעול כי תהי הדעה ההיא שלמת בכל העולם וכי תִּבְנֶה ותִּכְוֶן על מוסדות שְׁוִי-האמונות ולטבוע על היסודות האלה אדני חפש אהבה ואחזה בין כל בני האדם והדעה הזאת, דעת עליון, תתנשא לכל לראש להרים נסה לכל העמים ובשמה ידגלו. ורק על ידי הדעה הנשגבה ורק בתעצמות עֶזֶה, יִתְכַּן, לדעתו, להשיב לארץ הקדם הנרדמה את כבודה וְאֲשֶׁרָה הָהוּוּ לה ולהאציל אותם אחרי כן אל איירופא הנבוכה והנדהמה, הסוערה ונטונה במצוקותיה.

התחבולה הנאמנה, הדרושה והנחוצה לתכלית זאת, היתה, לדעתו, לקרב ולאחד את שבטי העמים אשר בסוריא ואנטיוכיא, להטות אל שְׁוִי-האמונה את שבטי העמים האלה, אשר מגוע אחד חִצְבוּ ודם אחד נוזל בעורקיהם והם מתחרים ומתגרים אלה באלה תמיד רק בסבת אמונותיהם. פְּלִגּוֹת האמונות היתה לסלע המחלקת ביניהם והיא אך היא כל סבת רפיונם המדיני ושעבודם והכנעתם תחת ממשלת המורקים האכזרים. לקרב ולאחד שבטי העמים האלה הוא המפעל הראשון אשר אליו כוֹנֵן מֵאַנְקָרֶדֶד את כל מועצותיו. וקִגּוֹת רוחו היא אך ממשלה אחת בכל העולם ועל כסא רם ונשא תרומם ותנשא דעה נעלה ונשגבה. ופֵּאֶקְרֶדִין שמע והקשיב דבריו ויתרגש ויתגעש וגם לבו הרה והגה מחשבה על אדות ממשלה אחת כללית, ואף כי לא הרחיק לכת בחלץ נפשו להקפא את העולם כלו כאשר יאמר רעהו הנאמן, אבל, למצער, עברו משכיות לבבו את גבול הררי לבנון, ולמקום הממשלה אשר חזה ברוחו יַעַד את הלבנון. ולא דעה

נשגבה כי אם פֶּאָקְרֵדִין האדיר יושב לכסא, את מחשבותיו אלה גלה לטֶאָנְקֵרֵד במדה אשר מצא אותה ראויה לתכליתו ולתועלת נפשו ויהי כְּתָמִים דְּעִים עִמוֹ וכעונה בקול דבריו וטֶאָנְקֵרֵד שמח למצוא חבר טוב ומקשיב, כי אף אם זרו לפֶּאָקְרֵדִין כל דעה רמה ורעיון נשגב ולא יכול לערוך אותם ולהוקירם לפי טובם ואמתם, אבל אם בהדעה והרעיון חזה גדולות בעז ונצח, אז התרגש והתפעל וכל חושיו רָתְקוּ אֶל הדעה ההיא ואל הרעיון ההוא והיה בעיני האיש הרובר בו לִמְבִין וּמְקֻשֵׁב. וישכיל לדבר על לב טֶאָנְקֵרֵד כי אם היה יהיה הוא, טֶאָנְקֵרֵד, לרוח החיה באופני המפעל הרם הזה, והוא, פֶּאָקְרֵדִין רעהו ובן בריתו, יהיה הגויה והדם אל הרוח הזאת, אזי יחוללו נפלאות, התכונה הַרְבָּה תצא לפעלה והשאלה הגדולה תִּפְתָּר.

וּפֶּאָקְרֵדִין מצא אֵין לוֹ להוכיח לאוהבו החדש, כי יכול יוכל להיות כלי הפץ למעשהו, בהראותו פה בנחלתו ובמבצרו את כל תפארת עֵזוֹ, כי גדול ונכבד הוא בעיני יושבי ההרים כחטר מגזע נסיכים אדירים ונדיב לב ורוח. ויוסף אמץ ויגבר תִּלְיִים לַשֹּׁת עליו הוד והדר למען יראה טֶאָנְקֵרֵד ותחוק תקותו ומבטחו בו. ולא חָשַׁךְ פֶּאָקְרֵדִין מעמל נפשו להתהדר גם לפני טֶאָנְקֵרֵד וגם לפני שבטי ההר, למען ישלים בזה חפצו חפץ-משנה: להתהדר בטֶאָנְקֵרֵד לפני שבטי ההר ולהתהדר גם לפני טֶאָנְקֵרֵד. ועל כן למועד בוא אליו טֶאָנְקֵרֵד יָעַד גם את שני נגידי השבטים שוכני ההרים, שבטים קרובים בתולדותם ונפרדים לאמונותיהם והם יגורו מלחמות תמיד ומתחרים זה בזה, שבטים אשר אליהם כונן פֶּאָקְרֵדִין מבטו ומחשבתו לשפוך ממשלתו על כלם יחד — והם נגיד המאראָנִיטִים ונגיד הדרוזים, ומשאת נפשו היתה לכונן הצעד הראשון לקרב את

המאראָניטים ואת הדרוזים תחת צל קורתו ולעשות שלום ביניהם וגם להגדיל מעלתו בעיניהם בהיותו אוהב ומודע לאחי מלכת אנגליה, כאשר כן הגיד להם על דבר טאַנקרעד. ואם נסיך גדול ונשא כזה הוא אוהבו ואיש בריתו, הנה עליהם להאמין איפוא בתקפו וגבורתו, כי אם אדם המעלה כזה הוא עמיתו ואיש סורו הלא לא יבצר עוד מן העמיר כל מאומה ואוצרות אנגליה פתוחים עתה לפניו לתמכו ולסעדו במשאת גדולה ועצומה לחפץ מעשהו הגדול והנשגב אשר יכונן יחד עם הנסיך האדיר.

וכל שבטי ההרים כלם כאיש אחד האמינו, כי האורח הנכבד אשר במבצר פֶאָקֶרֶדִין הוא אחי מלכת אנגליה, כאשר כן האמינו גם במדבר-סלע במחנה עמלק, וגם אחמד קסלון נגיד הדרוזים ובוטרה נגיד המאראָניטים אשר נפלגו תמיד בדעותיהם נִשְׁקָוּוּ בדעה הזאת ויאמינו אמונה אמן כי כן הוא. ולא יפלא הדבר אחרי כי לרגלי בוא טאַנקרעד קבל בוטרה בסתר מאתים קנידובה ולכסלון הבטיחו נאמנה כי יקח מנה אחת אפים מהמלוה הגדול אשר יעשה פֶאָקֶרֶדִין באנגליה.

ולחוק ולאמת האמונה הזאת הפריו פֶאָקֶרֶדִין לכבד את טאַנקרעד בכל אותות הכבוד והרוממות ויכנע לפניו כעבד מתרצה, עד כי התנודד טאַנקרעד, בהיות לו הדבר הזה לגעל נפש, אך פֶאָקֶרֶדִין הגיד לו פעם בפעם, כי כן הוא מנהג המקום הזה וכי פרוע לשמצה יהיה האיש, אשר לא יחרד להדרר במדה כזו את פני ארח הבא בצל קורתו. מתעצמות עז אלה נכנע טאַנקרעד, כי מי הקשה אל מנהג המקום וישלם? ויהי היום ופֶאָקֶרֶדִין עם טאַנקרעד ונשיאי השבטים שבו אל המבצר מציר בני נץ ופֶאָקֶרֶדִין לבוש בגדי חמודות ופארו חבוש לו והוא מתמודד ושט על

סוֹסוּ הַעֲרָבִי, אֲשֶׁר לֹא יִסְלָא בְּכָל מַחִיר וּבִגְשָׁתָם אֵל מְבֹאֵה הַבַּיִת נֶעְצַר טַאֲנַקְרֵד בַּחֲפְצוֹ לָרֶדֶת מֵעַל סוֹסוֹ וְהָנָה קָל מֵהָרָה קִפֵּץ פֶּאֶקְרֵרִין מֵעַל סוֹסוֹ וַיַּחֲרֵר אֶל טַאֲנַקְרֵד וַיֵּאחֶז בְּשֵׁרוֹךְ הַיָּבֵר אֲשֶׁר לְסוֹס טַאֲנַקְרֵד, כֹּאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה עֶבֶד לְאֶדוֹנָיו, וְטַאֲנַקְרֵד נְבוֹךְ וַיִּתְאַדָּם וְלֹא קָם וְלֹא זָע מְמוֹשְׁבוֹ. וַיֹּאמֶר בְּשֵׂאֵם נַפְשׁ:

— כְּדַבֵּר הַזֶּה לֹא אוֹכֵל לִתְת לְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ.

— אִם לֹא תִתֵּן לִי לַעֲשׂוֹת כְּדַבֵּר הַזֶּה, הִכָּה תִכָּה בַחֲרָפָה אֶת לַחַיִּי כֹל הַנְּגִידִים וְהַשְּׂרִים אֲשֶׁר פֹּה וְתִמְלֵא פְנֵיהֶם קִלּוֹן — אָמַר פֶּאֶקְרֵדִין בְּרִגְזָה וּבַחֲפֹזָה בַחֲרָקוֹ שְׁנָיו וּבַהֲתַאֲמָצוֹ לְהַעֲמִיד פְּנָיו בְּשַׁחֲקֵי נַעִים — הֵן כִּכָּה הוּא מְנַהֵג הַמְּקוֹם הַזֶּה, מְנַהֵג עֵתִיק יָמִים זֶה כִּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה.

— מְנַהֵג זֶר וּמוֹזֵר מֵאֵד! — עָנָה טַאֲנַקְרֵד וּבִלְאֵ חֲמָדָה נָתַן לְהַעֲמִיד לְמִלְאוֹת אַחֲרָיו הַמְּנַהֵג אֲשֶׁר לֹא הָיָה וְלֹא נִבְרָא.

ב

בְּכָל אֶרֶץ סוּרִיא, מִיָּפוֹ עַד גְּבוּל פֶּרַת נַהֲגָה הַשִּׁיטָה הַפְּעֻאָדְאֵלִית* וַיִּתֵּר עַז לְהַשִּׁיטָה הַזֹּאת בְּמִשְׁכְּנֹת הַהָרִים

(* הַיָּסוּד הַשִּׁיטָה הַפְּעֻאָדְאֵלִית שֶׁהִנְיָגוּהָ צִימֵי הַצִּינִים (לַעֲהֻסְמִסְמֵס) מֵדוֹן הַשָּׂדֶה נִקְרָא כּוֹזְעֵרִין וְהַנְּעַבֵּד לְשָׂדֶה — וּוְאִסְלָל. כְּוֹדַע בְּדַבְרֵי הַיָּמִים.

ולרגלי המסה אשר נסו להסיר את השיטה הזאת מהיות שלטת בארץ פרץ המרד בשנת 1840, אשר מרדו אז יושבי הארץ בממשלת המצרים, ומחמד עלי, אשר הוא היה רוח החיה במסה ומריבה זו נרש מן הארץ, אשר רכש אותה במחיר זהב ודמים לרב. ומני אז לא נחה שקמה הארץ וכל המהומות והמבוכות, הסערות והפרעות אשר התחוללו בסוריא מן העת אשר שבו הטורקים להחזיק ממשלתם בה, היו קלנה כתוצאות ותולדות מן הסער הראשון אשר התפרץ בעיני רוח.

חבל הלבנון יחלק לחמשה עשר מוקאטאסים, הם ערים פרוות פֶּאָדְאָלִיּוֹת (לעהנפראָווינצען). ולשליטי הערים האל זכויות רבות וגדולות מאד. להם הכח לעשות ביושביהן כטוב בעיניהם, זולתי להרוץ משפט מות על איש, עליהם לשאול הסכמת הפארמאָ. וחובת השליטים האלה לעזור להממשלה בימי מלחמה ולגבות המס מיושבי הערים, אשר באמת משעבדים הם להשליטים ומן המס אשר יגבו יקחו להם מנה אהת אפים בתור שכר לפעולתם. ובירם הנהגת האוצרות ודבר פקירי בית המשפט והשוטרים, והם מושלים ממשל רב במקומותם למושבותם והם הם הנקובים בשם עמירים, אשר יש מהם בעלי נכסים ועשירים ורבים מהם מתיחשים למשפחות רמות וכבודות כבירות לימים מכל המשפחות המיוחסות של אצילי איירופא. המפלגה החפשית הזאת, נחלקה עתה לכתות נקובות בשמותיהן: מושלמנים, מאראָניטים ודרוויים, אבל אין כל ספק בדבר כי ראשי אבות המטות האלה היו ערביאים אשר כבשו את סוריא. את הערביאים נצחו אחרי כן הטורקים והפארמאָ התנשאה לראש ועל פיה קם דבר בחירת הנסיכים, אך השכטים השוכנים בהר לא נכנעו מעורם

מפני ממשלת הפארטאָ מכל וכל ותמיד שמרו ושומרים הם גם עתה את זכויותיהם והפשם .

אך מכל משפחות הלבנון יתר שאת ויתר עז להעמידים מבית שעחאב . הם היו מושלים במחוז אחד לברם במשך כל שנות המאה שעברה וראשית המאה הזאת ויהי להם נכסים רבים ועבדה רבה גם בשאר המחוזות . מראשית המאה שעברה היה שבט הממשלה ביר אחד מבני המשפחה הזאת ונקרא בשם : ראש העמירים . וכל ראשי המשפחות והשבטים השונים סרו למשמעת נשיא הנשיאים מבית שעחאב ולו העז והמשרה ובידו החיים והמות לכל הנשבעים לרגלו , לו המשפט לקרוא מלחמה והוא משפיל אף מרוסם .

ומכל בני המשפחה הזאת לא התנשא עוד איש בגדלו ותפארתו כהעמיר בעשיר , דוד פֶּאָקֶרֶדִין , אשר משל בהלבנון ואשר בשנת 1840 , כאשר ספרנו למעלה , היתה ידו עם המצרים . וכאשר גברו הטורקים לקחותו בשבי אותו ואת בניו . ויהי עם לבב הפארטאָ לרד לפניה את הלבנון ולשפוך ממשלחה עליו ולהציב חילה במבואות ההרים , אך מלכי איירופא לא מלאו אהריה ועל כן נמנה שם לנשיא ומושל , אחד מבני משפחת השעחאבים ושמו קאסים , והוא איש נוצרי ונכנע לפני ראש הכהנים אשר לכנסיה הקטולית , ובעזרתו עלה המושל הזה לגדולה . ויהי קאסים מגן ומחסה להמאראָנִיטִים וירדוף באף את הדרוזים ויאמר לשלול זכויותיהם מאתם . לרגלי הדבר הזה התפרצה בשנת 1841 מלחמת האזרחים , מלחמת יושבי הלבנון איש ברעהו , המודעת בסערת חמתה ושטף אכזריותה . והמלחמה ההיא הביאה את אנגליה במבוכה גדולה , ואלה אשר הסכימו מראש לפאלמערסטאָן כי תעמוד אנגליה לימין הטורקים ,

הורירו עתה לארץ ראשם, חפרו ויבושו ממועצותם וצרפת ראתה ותשמח ונפשה דרכה עוז, בהיות לה עתה אות ומופת לרפיון תוגרמה אשר ממשלתה איננה מרוצה לעם הלבנון וכי לא לעזר ולא להועיל היתה התערבות אנגליה בדבר. והפארטאָ גם היא לא אַחרה להפיק תועלת לנפשה מכל המבוכה והמהומה, אשר התחוללו בסוריא ותקח את שבט המשרה מיר קאָסים, אשר משל ירחים אחרים בערים וכפרים מלאים דם ואש ותמרות עשן, חללי מלחמה וכבד פגר. ובאשר החליטה הפארטאָ ותגמר אמר לבלי מנות עוד מושל מבית השעחאבים, ואיירופא אף היא החליטה ותגמר אמר לבלי תת עוד אָמון בפארטאָ, כבדה מאד העבודה על הדיפלומטיה האיירופית בדאגתה הַבְּרָה והיתרה לתת להלבנון שליט ומושל, בעוד אשר הפארטאָ מצדה והשעחאבים והעוזרים על ידם מצדם חפצו כלם כאחד יחד לבלי יִמצא עד עולם שליט ומושל להלבנון. וגם להפארטאָ וגם להשעחאבים היו הפרעות והמהומות לכלי חפץ. הפארטאָ שָׁטָה על הפרעות והמהומות כעל עדות נאמנה כי רק כחה ועצם יד ממשלתה יכולים לשים קץ ותכלה לאכזריות מלחמת האזרחים, להשקיט סערת הרוח ולהשביה שאון התחרות שבין השבטים המתגרים. והשעחאבים ועוזריהם שמחו גם הם להפרעות והמבוכות ויגבירו ללשונם להוכיח בעליל לארץ, כי בלעדיהם אין איש במלוא התבל אשר יוכל לשית ידו על הדרווים והמארָאָניטים, ובעוד אשר הפארטאָ שקטה במכונה ותבט במנוחת נפש על עלילות חכמי מדינה האיירופים, לא שקטו ולא נחו השעחאבים ולא חדלו לפעול ולעשות ככל אשר לאל ידם להתנכל ולחבל תחבולות להפיק זממם. לכסות עינים ותאנה למעשיהם היתה להם המזמה העמוקה והעצה הנפלאה אשר חָבְלו הדיפלומטים

האיירופים, והיא: לחלק את הלבנון לשני חבלים ולמנות שני פחות כאשר תבחר פארטא, האחד נוצרי והוא ימשול בהמאראָניטים והשני דרוזי אשר ימשול בבני אמונתו. אם אמנם טובה העצה בהיותה למראה עין עצה נאמנה בלי נטיה לאחד מן הצדדים, אבל לא יכלה לצאת לפעולה, כי לא יתכן להציב גבולות בין המאראָניטים ובין הדרוזים אשר במקומות רבים נרו בתערובות. ואז הסתבכה והתאבכה שאלת, תערובת השבטים אשר חכמי ויועצי מדינה לא יכלו למצוא יריהם ורגליהם בה. והעצה הנפלאה אשר חוללה ונולדה בדוינינגסטרעעט* היתה לעצה נפתלה ונבערה. — מה מאשר הוא דוינינגסטרעעט! בו יערכו בספר חקי קאָנסטיטוציאָן בעד סוריא וסדרים ותנאים בעד הסינים. וכאלה כן אלה יעשו פרי ישוו למו ומוצא אחד לכלם. טרחו ויגעו חכמי דוינינגסטרעעט ויפליאו עצה לעשות פליִליה, היא פלגות הלבנון לשני פחות נוצרי ודרוזי, ובה ימצאו דים גם המאראָניטים וגם הדרוזים, ובאמת היה הדבר הזה ככיוור אש בעצים להגדיל המדורה ויושבי הלבנון שמעו ויתגעשו כי חרה להם, כאשר על פי זה נתנו דרוזים רבים תחת מטשלת פחת המאראָניטים ולהפך, ותרב המהומה. גם שכחו או לא ידעו חכמי דוינינגסטרעעט כי בהלבנון נהוגה שימת הפעאָדאָליוזים ונוצרים רבים היו משעבדים לאדירים דרוזים, ויהיו שני הפחות כגולי משרה בעיני האדירים. ובכן הנה באמת הקריבה הדיפלומטיה בזרוע את האיתנים מוסדי הלבנון, אבל רק למען יתננשו יחד ויתלכדו ולהשתער בכל עום על עצת יודעי בינה לעתים.

* שם רחוב בלונדן, שבו בית המיניסטעריוס לענינים הוינזים, ובו גם בית הועד של המיניסטעריוס.

בהמבוכה המסלפה והמסכנה הזאת אשר עוללו
הדיפלומטים האיירופים וחכמי יועצי אנגליה, השתמשו
לתועלתם העמירים ממשפחת שעחאב. אגודתם היתה
המושה בעז וכח ואחריהם נטו כל המאראניטים אשר מספרם
יותר ממאה וחמשים אלף. העמיר בעשיר היה מבני אמנות
המאראניטים וכן גם האמלל קאסים הנדח. ואף כי עמירים
אחרים ממשפחת שעחאב היו מושלמנים, אבל הלא בידם
להמיר אמנותם באמנות הנוצרית, בשגם, מה ומי אשר
יהיו, אבל הלא דרוזים אינמו. והמאראניטים נתונים נתונים
הם ביד כהני דתם המושלים ברוחם ואל אשר יחפצו יטום.
וכנסת דת אזורה באמץ ובקשר אמין בקרבה, כי היא
אגודה נוסדה בכל תקף ולה פאטריארך, בתי מקלט רבים,
תשעה ראשי הכנסיה וכהני הכפרים החרוצים ורבי תושיה.
בטרם התחוללה מלחמת האזרחים בשנת 1841 נטו גם
הדרוזים אחרי השעחאבים. והסכנה אשר רחפה עתה על
מוסדות השיטה הפעאדאלית העירה ועוררה עוד הפעם את
הזון לבם ומשא נפשם מאז והשעחאבים כוננו בית-ועד
בדר-אל-כמר, המקום הנבחר בארץ הלבנון, ואף כי כל
חבריו כמעט היו נוצרים, אבל גם יד הדרוזים תכון עמו
ויבואו בכתובים עם ראשי הועד. אך הדבר הנפלא ביותר
מכל אשר הקימו ויכוננו בעת ההיא (1844) היתה התיסרות
האגודה הנקובה בשם, סוריא החדשה. והאגודה הזאת
עלתה כפרחת ותשלח נטישותיה בכל ירכתי הלבנון. בכל
עיר ובכל כפר התלכדו כל מלאי עלומים ואחד באחד
נגשו. ולמראה עין היתה תכלית האגודה הזאת לאחד את
כל הארץ באחדות לאומית, אבל התכלית הזאת הסתירה
בסתר כנפיה תחבולה ומזמה אחרת — והיא, לכונן בארץ
ממשלת השעחאבים. אז נבהלו אלופי דוינינגסטרעעט

ויאחזמו רעד וימהרו לעזוב את עצתם להמשיך את הפחות על הקתות ויבחרו לחלק ממשלתם לפי גבולות המקומות. והדרוזים ראו כי לא יגעו לרעה בסררי שימתם הפֶּעֶרְאֵלִית ותנה דעתם ואש קנאתם ללאומית שקעה, אבל השעהאבים ראו ונוכחו כי אין להשען על הדרוזים וישנו את מעמם ויאמרו: היתכן כי דרוזי ימשל בנוצרים? לו היה המושל מושלמני למצער, כי אז עוד אפשר היה להֶעֱשׂוֹת כן, שליט מושלמני איננו כה זר ומוזר — אבל דרוזי, הן הוא מתפלל לעגל זהב ומשתחוה להבל וריק. ואם כן הלא יתכן כי גם היהודי משל ימשל בנו!

פאטריארך המארֶאָנִיטִים שלח אל בניוֹ מאתים אלף פיאסטר לקנות נשק וראש בית הנזירים שמשי שלח גם הוא כמעט כסכום הזה, וגם השיא עצה הוגנת, כי טוב למו להריק אוצרותיהם לבני אמונתם מלשמור אותם עד כי יבזום הדרוזים. הבישאָף טוביה כתב ירו לנרבה מסוֹיֶמֶת אבל כרגע שב ונחם ויאסוף ירו. הבישאָף יוסף בא צידונה בכיסים מלאים זהב ויבשר להעם כי קרוב היום ובראשם יעמוד אחד ממשפחת השעהאבים, ואחרי כן הואל לבאר פשר דבר בואו הנה, כי הוא רק לחלק נדבות לאין נכון לו.

ואחר כל הרברים האלה התפרצה בשנת 1845 מלחמת האזרחים. ביום אחד התנפלו הנוצרים במקומות שונים על הדרוזים אשר מאתם לא היתה כל נסבה לזה, וביום אחד ראו בבירוח עשרים כפרים גדולים עולים בלהבת שלהבת בבת אחת, והדרוזים התאוששו ויכו אחור את הנוצרים ויענשום קשה. בפקודת מושלי איירופא באו צבאות הטורקים אל משכנות ההרים ויתערבו בריב. המארֶאָנִיטִים לא חרפו נפשם על טרומי שרה ולא הראו אִמְץ לב ועז רוח

במערכות הקרב כמו בבתי־הועד, אבל העמירים השעהאבים היוצאים לפניהם, וביחוד העמיר קאאים, הפיחו בקרבם רוח גבורה ויאזרום עוז.

בהתלקח המרד הזה אשר הוכן מרב ימים ואשר נהיה כמו לפתע פתאם, היה אז פֶּאָקְרֶעֶדִין בקאנאבוי ויאסוף חיל צבא ויהי עליהם לראש לעזור לאחיו, אך בראותו כי כשל קאאים ונגף לפני אויביו וכי נמוגו המארָאָנימים ויפול לבם, וכי על ההרים נראו רגלי צבאות הטורקים, וישב וינחם וירא לטוב לפניו להעמים עליו המרד להיות עושה שלום. ובאשר גם הנלחמים גם הטורקים חרדו ופחדו מבלי דעת תוצאות הריב הנורא הזה, לכן מצאה עצת השלום נתיבות ותעש פרי. ואת דבר השלום הזה זכר פֶּאָקְרֶעֶדִין בשיחתו עם הוה אשר סר אליה בבואו ירושלימה אחרי חתימת תנאי הברית והשלום, ואשר בואו זה ירושלימה הֶסֶב תהפוכות נמרצות ויהולל עלילות נפלאות בהליכות מאַנְקֶרֶד, ואשר היה נקבה למקרים רבים ומוזרים.

ג

אחרי הצליח פֶּאָקְרֶעֶדִין לתפוש את שבטי ההרים בלבם, להאמין כי אחי מלכת אנגליה חפץ קרבתו וכי מאור פני הנסיך המרומם, אשר עז בידו וגבורה בימינו ינוסו כל צללי איבה ומשטמה, ואחרי עלתה בידו לעשות לאגודה אחת את השבטים הנחרים אלה באלה ולהביא במסרת ברית השלום נפשות נפרשות, אמר פֶּאָקְרֶעֶדִין לחוק ולאמץ את הקשר ולשים אות נאמן אל הֶדְבֵק הטוב. ויכונן צִד

גדול, הוא ציד הברית אשר הקדיש לו את קרואיו להיות עתידים ליום מועד להקהל אל גנת הביתן אשר לפֶּאקְרֶעֶדִין אל המשתה אשר עשה ואל הציד אשר הכין למו. והנה במסלה העולה לקאנאבוי ידורון ידורון המונים המונים, בהם סעיד דשינבלוט ראש הגדוד להרוזים עם ארבעת אנשיו רוכבים, שני האחים אבו—נכד: נאסיף והאמוד ראשי הדרוזים סעיד דר־אל־כמר, הם הגבורים אנשי השם אשר נתנו תיתם על המאראניטים ולשמע שמם חיל אחז כל נוצרי ואחז בשרו פלצות, הבישאף ריקדמות, הנסיכים קאאים ועבדוללאה שעהאבי ופֶּראַנֶץ אל־קאסין, הם עמודי התֶּךְ של, סוריא החדשה' — ועוד נסיכים וראשים וקצינים, דרוזים ומאראניטים אשר עד כה חלק לבם וישטמו איש את אחיו משטמת מות ועתה נקבצו ובאו בצל קורת פֶּאקְרֶעֶדִין החוסה בסתר כנפי כרוב ממשח הסוכך על כלם יחד ומבריה מן הקצה אל הקצה. פֶּאקְרֶעֶדִין לבוש בגדי חמודות ומשמש לפני האורחים ומאנקרעד הדור בלבוש צֶיֶד הפליא את האורחים בהראותו אותם נשק אנגלי ויוסף להפליאם, כי ירה אל נשר מעופף במרומי הרקיע ויוכל לו.

— כנראה — אמר בוטרה המאראניטי — שְׁלַח הַנָּה מטעם מלכת אנגליה לראות ולהודיע אם תמים לב יושבי הארץ הזאת עם השעהאבים. כי כאשר שמעתי אתמול, הודיע ציר אנגליה את המלכה כי גם הפאטריארך מתנגד הוא אל השעהאבים.

— היתכן כזאת? — אמר רפאל, מאראניטי מבני השעהאבים — אין זאת כי אם הדרוזים הפיצו שקרים, כזבים כאלה.

— הם! — אמר פֶּראַנֶץ בעל ברית, סוריא החדשה' וחותם תכניתה — אין בינינו לא דרוזים ולא מאראניטים.

כלנו בני סוריא הננו ואחים אנחנו .

— אם כן , רבים מצחי הם בני השמן — אמר
בוטרה — והשמן איננו אב לי .

— ובאמת , האם יסכנו משכנות ההרים בלי אומה
מארָאניטית — אמר רפאל , חבל ההר בלי אומה מארָאניטית
כשנה שחונה מאין גשם .

— ומה הנה הגדולות אשר פעלו ועשו בני אומתך
המאראניטים — אמר פֶּראַנץ — מי יתן ותחת לאומי
מאראניטים ודרוזים ועוד מספר לאומים שונים , היה יהיה אך
לאום סוריא , כי אז תחת אשר כבשו אותנו המְצָרִים בשנת
1832 , כבשנו אנחנו אותם ואת ארצם .

— האם יִשָּׂאךְ לבך לחלל גאון צבי לאום המארא-
ניטים ? — קרא רפאל ועיניו הפיצו עֲבָרוֹת — לחלל גאון
אומה אשר לה מאתים בתי מקלט הנזירים !

— וגם פאטריארך ! — הוסיף בוטרה — פאטריארך
אשר גדול ונכבד הוא גם בעיני האפיפיור !

— ואשר נצלו אותם אֲנִיהֶם ויציגום כרחלים לפני
נוזויהן — אמר פֶּראַנץ —

— אבל לא יען כי נשתה גבורתם — אמר בוטרה
גבור החיל —

— אותנו פתו ברמיה וישלו את נפשותינו — אמר רפאל —
— הכמרים פתוכם — אמר פֶּראַנץ — כמרי בתי
המקלט אשר בם תתפארו .

— הם נתעו בשוא על ידי בני השמן — אמר
בוטרה — אנכי לא הנחתי נשקי מידי ועוד עתה לי כלי
נשק , אף כי לא יתחרו ביפי הנשק אשר הראנו הנסיך
האנגלי , אבל בכל זאת עוד תמצא ירי גם בנשקי זה לרוצץ
קרקר בכור שטן , יהי מצרי או דרוזי .

— הם! — אמר פֶּראַנץ — הלא אוהב הנך את אדון
הבית ודברים כדבר־ך לא ינעמו לאזניו.

— וגם לאזני — אמר הבישָׁף — קְנִי! גדול ונכבד
היום הזה לסוריא, בו נאספו ראשי שני הלאומים במבצר
בן שעחאבי, וגם אנכי על מה זה באתי הלום? הלא אך
למען הטף לשלום ולאהבה. ואתה, בוטרה אחי, ידיד
לבי, אם חפץ הנך למצוא חן בעיני דורך הפאטריארך
האוהב אותך, עליך לתדול לקרוא את הדרוזים בשם בני השמן.

— ומה השם אבחר למו? — שאל רפאל —

— אחים — ענה הבישָׁף — תועים בירי מצאשרים
מתעים — אבל אחים הם. לא עת ריב ופלגות היא עתה,
עת אשר שרתי רבתי מלכת אנגליה שלחה את עצמה
ובשרה, את אחיה מבטן להרים נס השלום ודגל האהוה על
מרומי הלבנון.

ובכן כרתו כלם ברית שלום למלאות רצון מלכת
אנגליה וילכו כלם לצוד ציד, ציד הברית, ביער האלונים.
שם התבוללו המפלגות: הדרוזים עמדו תחת פקודת אחד
המארָאָניטים, והמארָאָניטים שמו עליהם לראש את אחד
הדרוזים, לכלכל את דבר הציד במשטר וסדרים. ואחרי אשר
מצאו שלל רב ברכו כל המחנות איש את רעהו לשלום
וכל ההמון הרב, כשמונה מאות איש, שבו אל מבצר
פֶּאקְרֶדִין, אל המשתה אשר עשה להם ויאכלו וישתו
וייטיבו לבם, ויתרועעו אף ישירו. ובנשות צללי ערב
העלו מוקדי אש וכל הקרואים הרנינו לבם ויתערנו ויתענגו
בשיחות ערבות ויהי קול המולה בלולה ותרועת שלום ועתר
ענן הקטרת עולה מכל פנה ועבר בגנת הביתן, אשר שם
שטחו למו שמוח ואחרי כן הלכו כל הקרואים להתענג בשנה
מתוקה בקבות חמד. ופֶּאקְרֶדִין ברך אותם, איש איש

בברכת שלום, וילינו בטוב לקום ולחדש ביום מחר את ציד הברית אשר נקבע לחוג אותו שלשה ימים רצופים. ופֶאקְרֵדִין לֹוה את אוהבו ורעו טאנקרעד אל חדרו המיוחד אשר פנה לו, ובכואם התדרה אמר פֶאקְרֵדִין:

— מַהֲלֵל שם ה' כי עתה אנחנו לברנו ואין זר אתנו. הגידה נא לי, אחי ורעי, מה יאמר לבך לכל אשר עבר עלינו ביום הזה?

— גדול ונכבד הוא מאד, יום שמורים הוא ולנצח לא אשכחתי — אמר טאנקרעד —

— אבל מה דעתך על אדות האנשים האל? האם מצאתם כאשר תארתים לפניך, גבורי כח לכבוש את העולם כלו ולרד לפניהם גוים?

— מבחר צבא גבורים ונושקי רומי קשת לא ישפיקו עוד לתכלית כבוש העולם, כי אם אשר גם רעיון מרום ונשגב יִהיה את כלם, רעיון מרום ונשגב, אשר לו העז והנצח ולא ישוב מפני כל — השיב טאנקרעד —

— הלא רעיון כזה הוא משובש דרכנו והוא הוא המאורנו חיל. — אמר פֶאקְרֵדִין —

— אבל האם רעיון כזה מצא מסלות גם בלבב האנשים ההם?

— הלא יכול נוכל לתת אותו בקרבם ופֶאצֵלְנו מרוחנו עליהם.

— אנכי אפונה בזה, וכאשר אחזה לי אני הננו מתעתדים לכונן שווי-האמונות (איינע טהעפֶאקְרֵדִין גלייב-הייט) בעזר השיטה הפעֶאדְרֵאֵלִית — שיטת השעבוד.

— לאמר, השיטה השוררת אצלם כיום — אמר פֶאקְרֵדִין — אבל הן תורת האימלאם רחבה ונסבה על ידי אנשים אשר מתחלה היו עובדי אלילים וגם הרעיון אשר

אליו הננו נושאים את נפשנו ויכול איפוא להוֹסֵד על ידי אנשים אשר מחשבותיהם עתה לא כמחשבותינו אנהנו ומגמת פניהם איננה אל מחוץ חפצנו .

— אנכי לא אזוו מדעתי אשר הוֹיֵתִי לראשונה , כי התנועה הגדולה דרושה להתחיל מן המדבר והערבה — אמר מאנקרעד — הערביאים לא נשתחו עדנה והרוח אשר בקרבם לא נשבתה מטהרה והנם עוד היום כאשר היו בימי מחמד , משה ואברהם . נפשם מסוגלת להִקְנֵעַ מהדר גאון כל קודש ונשגב ומורשה להם , הִלֵּךְ והרוממות לחי עולמים . והשווי האמתי , במובנו הראוי , הלא הוא יסוד השיטה של דרות קדומים וימי עולם .

— אבל הלא גם כל השרים אשר שוחחנו בם הנם ערביאים גם המה — אמר פֶּאֶקְרֵדִין , וגם אנכי ערבי הנני . ואף כי שונות הנה אמונותיהם , אבל אין אחד ביניהם אשר אבותיו לא היו מיוצאי חלצי העדשאס או נערשיר .

— הדבר הזה יקר מאד בערכו — אמר מאנקרעד תפוש במחשבותיו —

— ואתה ראה נא והתבונן לחקר האנשים האלה — אמר פֶּאֶקְרֵדִין מתלהב — הלבנון ויכול להציג במערכה חמשים אלף הלוצי צבא אדירי איומה וגבורי כח ועוד ישארו בָּיִם גם בפנים הארץ לשמור את תולעי המשי ואת הנשים . וכלכלתם לא תעלה כמעט כל מחיר . גם הדרוזי מסתפק במועט כמו הבערואין . ואם אך אותה נפשו יוכל להיות על זיתים וגבינה לבר בכל משך מסע המחנה , גם אהלים אינם דרושים לאנשי מלחמה אלה , כי ימצאו דים בעורות אלים אשר להם .

— ובכל זאת — השיב מאנקרעד — הנה הם אף כי החזיקו עמדתם , אבל לא עשו כל תושיה ולא נודע כהם .

לא כן הערביאים, כי הם הראו עוזו מפעלותיהם ולא אהת ושתים נחלו עמרת נצחון.

— אנכי אניד לך פשר דבר — אמר פֶּאֶקְרֵדִין — אמנם כן, אנחנו לא הצמינו במאומה וכל פועל לא פעלנו, אמת הוא, כי בעת הוציאנו העמיר יוסף ממשכנות ההרים ונבוא אל המישור, נפל ממנו רב, הכינו אהור ולא יכלנו עמוד גם לפני המוטואליסים, אשר הרפנו אל ההרים אחרנית — אך מדוע נהיתה כזאת? סבת הדבר היא כי יחסר לנו צבא רוכבים, ושונאינו צוררינו התאמצו תמיד להציב נגרנו שבטי הרוכבים שוכני המדבר. ובגלל זאת באתנו כל הרעה ומצאתנו כל התלאה וידינו לא עשו תושיה, ורק הדבר הזה לשמן על דרכנו לבלי נשגיא פעלנו, אבל הלא בכל זאת עמדנו על נפשותינו ולא נכחד קימנו. הלבנון הוא מִפְתַּח סוריא והארץ הזאת לא נפתחה לפני כל איש אם לא חפצנו אנחנו. אך עתה הוסר גם המכשול הזה, המכשול האחד אשר הניא אותנו מעשות גדולות. כי על ידי הנשיא עמלק נמשוך אחרינו את בני המדבר להיות אתנו יחד לעמוד לימיננו, ולו עז וגבורה במהווי סוריא הפרועים ואחרי דברו לא ישנו, ואם הוא ישלה מלאכים קלים דרך מדבר-סלע אל ארדעי, אל נערשוד ודרך העדשאם אל אָמון ויעמען, הלא היה יהיו לנו צבאות רוכבים אזורים בעז וחמושים בנצח וגבורה כמספר צבא הרגלים אשר לנו.

— אם מה' יצא הדבר מצוא נמצא כלי הפץ למעשינו וידים לפעלנו — אמר טאנקרעד — אפס הבטחון באלהי המערכות לא יוכל לישן את האדם לבלי יצא לפעלו. על האדם לצאת ולהנער גם בתבונתו ובשכלו, על האדם לעשות ולפעול ככל אשר תשיג ידו ותקותו לה' תשגבנו כי יעשה ויצליח. נפשי אותה מאד לחקור ולדעת את ערי סוריא

הגדולות, אותה נפשי לראות את בנדר. לפי ההשקפה הראשונה יחשוב לבי כי את כל הכל הארץ עד נהר פרת יתכן לכבוש במשך מסע אחר, ורק אחרי אדע את כל ערי הארץ, אוכל לדעת אל נכון כמה ובאיזה מדה הדושים יהיו לנו צבאות רוכבים וכלי נשק כבדים, ואם נתוצים המה בכלל עד כי לא יתכן בלעדיהם — את כל זאת אדע אחרי תורי את כל הארץ. ואז עלינו לשית לב אל אויב הקמנה, כי אין לנו להסיה דעת ממנה, באשר הוא מרכז כל מעשנו ומחוז כל הפצנו. היא הארץ הברוכה והמאשרת מכל ברחבי תבל, ואף אם יושביה מספר ואנוש בה מוער, הנה הוא לנו קוות הכל, אשר כאבן שואבת תהיה לנו ולמשך אליה את כל איירופא. אבל מה נעשה אם בעת ההיא אשר נפוי בממלכות בבל ואשור יקומו הטורקים ויכבשו את הלבנון? אל הרבר הזה עלינו להתבונן והיו עינינו ולבנו אליו לבלי יוכל היות. רואה הנני ונוכתתי לדעת כי רב כחך פה ורבה פעולתך על בני עמך ועל החרוים להטותם לדעתך ויודע הנני לערוך יקרת הרבר הזה, אבל ביד מי נוכל למסוד שמירת צפון סוריא? מי יתופק על מבואי החרים הצפונים? מי ומה העמים היושבים בין טריפוליס ואנטיוכא, או בין אלעפא ועדן אשר נוכל להשען עליהם ולבטוח בהם? כל אלה נעלמו מאתי ולא אדע.

ויהי ביום השלישי לציד הברית בקאנאבוי ומאנקרעד ופֶאקרעדן נשאר שניהם עם הנשיא האדיר, נשיא החרוים, האמור אבו—נכד. ופֶאקרעדן לא עזב את המקרה הזה לנסות להוציא מלין מלב הטפסר הזה לדעת מחשבותיו.

האמור היה עז נפש ופרא ולא נברו בו כל אותות ענג ורך, אבל מתהלך בקמי ופיו כלבו. הוא לא היה שונא

לבית השעחאבים, אבל באשר בהמבוכות והפרעות אשר התחוללו בימים האחרונים בהלבנון סבלו בני שבטו הרבה מאד וכל שכר לא היה להם, ועל כן לא הלך לבו עוד להאָחו בסבך מבוכה חדשה ולהטביע את נפשו במפעל בענין והפץ אשר לא יוכל לתת תקוה נאמנה לאחרית טובה, ופֶאקֶרֶדִין בערכו לפניו מערכי לבו הסתיר ממנו את תכלית חפצו ומגמת פניו, כי אם הוכיח וערך לפניו אשר כל ישעו וכל חפצו רק כי יתאחדו הדרוזים עם המארָאָניטים והיו לעם אחד אשר לו מושל אחד אדיר ונערץ, וכי המושל ההוא יהיה ממשפחת השעחאבים, ואולי יבחר לו לראשית ממלכתו את קאנאכוי.

— אנכי — אמר האַמֹוד — נלחמתי תחת דגל העמיר בעשיר ומאד יצר לי כי נפל שבי ביד הטורקים, גם בלוית העמיר יוסף יצאו בני אבו—נכר למערכות מלחמה ולא אחד מהם יגיד כי שני לאומים חלשים ונפרדים טובים מאומה אחת מחברת בכה אחד ולב אחד, אבל אדברה בלשוני את הרשום בלבי בכתב אמת ונחתום בטבעתה, כאשר כן חכמים הגידו ומודעת היא לישישים וכאשר כן שנה ושלש לי העמיר בעשיר פעמים רבות כמספר תפוחי הזהב אשר על העץ העומד לפנינו וכן הגיד לא אחת ושתים גם העמיר יוסף אל אבי, כי המבואות הצפונים אשר בין סוריא ואזיא הקטנה שמורים ונצורים לא על ידי הדרוזים ולא על ידי המארָאָניטים.

— וכל זמן אשר המקומות האלה לא יהיו שמורים ונצורים על ידנו? — שאל פֶאקֶרֶדִין —
— כל עוד לא יהיה כדבר הזה, אָזֹלת ידנו להשגב —
אמר האַמֹוד — האמנם, הדרוזים והמארָאָניטים יוכלו להתאחד במסרת ברית אחים ולהיות לממלכה אחת עצומה תחת שבט

מושל אחר, אבל מעת אל עת יבקיעו האסמאנים ויהדרו אל חבל ההר וימלאו פינו אבק ועפר.

— ומי המה אשר בידם עתה המבואות הצפונים? —

שאל פֶּאקֶרֶדִין —

— האמת אניד — ענה האמור — כי הם בירי בני השטן וילדי תפת, כי כל החבל הלז הוא בירי האנזארים, והאנזארים המה תמיד לצרינו ותמיד עלו עלינו בכל עת צרה.

— אבל האנזארים לא באו בדברים מעודם עם השעחאבים — אמר פֶּאקֶרֶדִין — ומפי העמיר בעשיר שמעתי כי לז באו האנזארים עמו בברית יחד, כי אז היה מוצא און לו להכריע גם את השולמן וגם את פחת מצרים.

— אמנם כן הוא — אמר האמור — וכדבר הזה יכול היות בימי העמיר יוסף, כי אם אך יחפצו הלא יוכלו להביא אל המישור המשה ועשרים אלף מבחר צבא גבורי חיל.

— ולבם לא ירך מן האסמאנים ולא יראו התת לפגוש אותם במערכה באנטיוכיא? — שאל פֶּאקֶרֶדִין —

— לו תהיה אתם יד הטורקאמאנים או הקורדים, כי אז אין כל דבר אשר יעצור בעד האנזארים לבלי ירחצו פעמי סוסייהם במימי הבאָספָּארוס — אמר הנשיא —

— חידה היא בעיני — אמר פֶּאקֶרֶדִין — הן לא אחת ושתיים הייתי באנטיוכיא ובאלעפָּא ולא בקרתי אף פעם במושבות האנזארים! תמיד העד העירו בי ויניאוני מבוא שמה, עד כי האזהרות הרבות לבלתי עשות ככה יכלו לעורר חשקי בי לבקר בארצם בעת צאתי לרשות עצמי להיות ארון לנפשי, אבל ישנן אמונות תפלות והבלים שוא אשר יכבד מאד מן האדם להסירם מלבו. אולת קשורה בלבי ולא אוכל להרחיקנה ממנו ולקִשמע שם אנזארים יאחזני רמט

או געל נפש, אין זאת כי אם אמנתי הביאה מרך בלבבי
בהפחידה אותי ותבעתני באנזארים במאני לישון. וחזון לבי
התעני תמיד לחשוב כי להשעהאבים צוררים המה יתר הרבה
מלכל אומה ולשון; וזוכר אני היטב, כי העמיר בעשיר השליך
עליהם שקוצים ויהרפם ויגדפם מאד.

— ובכל זאת גם הוא וגם אביו חתרו בכל עז להטות
לבם אליהם לאהבה ולשלום — אמר האמוד —

— ולדעתך, נשיא אדיר — אמר טאנקרעד — אין כל
מבטח עז לסוריא בלי עזרת האנזארים?

— לבי יאמין — אמר האמוד — כי בעזרת האנזארים
ועל פי ברית שלום עם שוכני המדבר תמצא סוריא און לה
להכריע גם את הטורקים וגם את המצרים.

— ולהבקייע בחילה אל לב ממשלת צרינו? — אמר
פֶאקֶרֶדִין —

— אם אך לא יפריעו את מנוחתנו, כי אז ידי לא
תהיה אף באחד מהם — אמר האמוד —

— הנה! — אמר פֶאקֶרֶדִין — הרואה הנך, נשיא
רם ונשא? הנה שם עפר האילים מקפץ מגבעה לגבעה.
ומה אם באה תאוה בלבנו לצוד אותו והוא היה מושך אותנו
והיה מביאנו אחריו אל ארץ האנזארים?

— כי אז הרהקנו מאד ללכת — אמר האמוד —
בשגם לבי לא ילך אחרי החפץ להכניס ראשי בארץ אשר
אשה מושלת בה.

— אשה! — קראו טאנקרעד ופֶאקֶרֶדִין כאחד —

— כן אומרים — אמר האמוד — ואולי הגדת שוא
היא ושיה תפל יליד בית הקֶפָה.

— מעודי לא שמעתי כזאת — אמר פֶאקֶרֶדִין —

ורק זוכר הנני כי דודי היה אומר כי בני הארץ היא מתפללים אל אשה .

— לֹא היתה כזאת , כי אז הלא היו נוצרים — אמר האמוד — ואוני לא שמעה כזאת על דבר אמונתם .

ויהי אחר הדברים האלה וטאנקרעד אשר נפשו אֶתה מאד לדעת מה העם היושב בין סוריא ואזיא הקטנה פנה בשאלותיו אל ברָאָנִי .

— הידעת אם לא שמעת על אדות עם אחד היושב מצפון הארץ הזאת , עם האנזארים ?

— לא , אדוני . אין מי אשר ידע שמץ דבר מנהם . העם הזה עם לבדר ישכון בחבל החר סביב אנטיוכיא וארצם סגרת ומסגרת וזר לא יקרב אליה . העם הזה יֵעָרוֹךְ מלחמה וקָרְבוֹת יחפוץ כל היום . האנזארים הכו אתר את המצרים , אבל בנפול עליהם אברהים-פחה שנית , מלא זהב חריו וישלים אתם ויעל מעליהם .

— האם המה מושלמנים ?

— על דבר אמונתם אוכל להגיד לאדוני רק בשלילה : הם אינם לא מושלמנים , לא נוצרים , לא דרוזים ולא יהודים , ואף לא מאמנת הפרסים (געבערן) , כי דברתי עם אחד מעובדי אש ולא הכירם לבני אמונתו .

— ומה הוא שבטם וגזעם ? ההנם ערביאים ?

— לבני לא יחשוב ככה , כי האחד אשר ראיתי מכל המונם נדמה לי לִיֻּנִי או ארמעני אבל לא לבן העֶרְבָה .

— אתה ראית אחד מהם ?

— ראיתי בדמשק , כי בהיותי שמה התחוללה מבוכה ומבוסה והאדון סידָאָנִיא הציל נפש איש ממות ואת האיש הלז הכיר לבן אנזארי , אף כי התחפש . להם מרגלים הרש כמעט בכל ערי סוריא , מדברים הם ערבית , אבל האדון

סידאָניא הגיד כי יש למו גם שפת עם מיוחדת למו .
— מאד יפלא בעיני, כי לא הואיל סידאָניא לבקר
בארצם ולדעת אותם .

— בימים ההם התחולל דבר נורא באלעפאָ והאנואָרים .
הוסיפו משנה שמירה לנצור את ארצם לסגור בריחיה בעד
איש זר .

— והאנואָרי ההוא אשר תכירהו הוא בדמשק ? הראית
אותו אחרי כן ?

— ראיתיו, כי לרגלי מסעי עם סידאָניא הייתי פעמים
רבות בדמשק . שם האנואָרי ההוא דרקוש והוא מוכר
ירקות .

על פי הדברים האלה החליט טאנקרעד לנסוע דמשקה
ולקדע מפי האנואָרי על אדות הארץ הנפלאה והמזודה אשר
נמר טאנקרעד בלבו לחדור אל קרבה ויהי מה .

ד

דמשק העיר הקללה כלילת-יפי, היא עיר עתוקה,
כבירה היא לימים מחרבות עולם אשר עליהן אבד בלה, ובכל
זאת אין דבר בה אשר יזכירנו ימות עולם ושנות קדומים .
לשוא נצחה ותנצח חליפות, כי עינינו לא תראינה בה לא
עמוד אחד, לא אות או ציון אחד לזכרון גבורת נשקה
ותפארת גאון הילה . היכלות רבים הוקמו פה לאלהים זרים
וגם לאלהי אמת, אך מכלם אין זכר ואין שריד למו במגוריה .
לא נפרו פה עקבות ארמון קדומים ואין כל שארית לדורות
עברו בקרית עז זו אשר בה הכל כלה ולא אבד בה כל מאומה .

ממשואות נצה וחרבות עולם לוקחים בני האדם אבני פנה למוסדות קֶזוֹן ומשא אשר ישאו על ערים המלאות עוד עלומים. לונדן היא בבל החדשה, פאריז תִּחַקָה את רומא — ואולי גם אחריתה כמה תהיה — אבל מה יאמרו החכמים ומה החזון אשר ישאו על דמשק אשר כבר היו לה משפטי ערי מושב וחוקי ישוב עוד בעת דבר אלהים עם אברהם? ומן העת ההיא נועדו בה ויטושו עליה כנשרים מלכי ארצות רבות והיִנְגִים והרומאים, התתרים והערביאים עלו בתומותיה ובכל זאת עוד תגל ותפרח ומלאה היא חיים, עשר ותענוגות בני אדם! אין זאת כי אם עיר הפלאות הזאת בלעה אל קרבה את סם החיים, אשר לשוא עמלו המהגים והאִשָּׁפִים למצוא אותה בלטיהם, ותרכוש לה את אבן החכמים והנה היא בנעוריה כאז כן עתה ולה הכסף והזהב.

ממשואות נצה וחרבות עולם לוקחים אנחנו אבני פנה למוסדות משפט למצוא חזון. ותמיד עת יקיץ הקץ ויחבל את המעשה ואת הענין, או נגלה עמוקות למצוא סבת הדבר. המדה הזאת איירופית היא ומסגלת לעם אשר יען לילה לו מחזון ואלהים הִשְׁהוּ רוח הדמיון, ימצא מנוס לו לְעֵז בתבונתו ויסגור היטב את הדלת אחרי כי שורדי ליל כבר נגבו דים. קהלה ירדה לטמיון ובית קָבֵר היה למעי מפלה והנה ייעפו וייגעו החכמים למצוא פשר הדבר בסבת מדיניות או בסבות אמונה. יביעו ידברו כי המכונה להנהגת הממשלה נעצרה ונשחתה, כי מחוקקי החקים שגו בראה פקו פליִלְיָה, כי לא הטיבו לכונן את הסדרים, לא השגיחו ולא התבוננו אל המשטר והקיום, או, להפך, כי העם הרבה מאד לחוש עתירות ולהאמין בגורלו לימים יִצְרוּ וישם כל מעִיָּנוּ בהעתיד לבוא, או כי המעיט מאד להתבונן אל מה שיהיה אחרי כן וירבק אך בההזה — אבל הנה דמשק פשטה ולבשה צורת

כל הממלכות, לבד הרעפראָזענטאטיִוִית (*), פשטה ולבשה צורת כל האמונות, לבד הפראטעסמאנטיִת. אין ממלכה ואין אמונה אשר לא נסתה במ דמשק, ובכל זאת, אף כי עשוקה היא וחסרה לה הממלכה האחת הנכונה מכל, והאמונה האחת האמתית מכל, עוד בצדק ימשילנה תמיד המשורר הערבי למרגלית מִשְׁבֶּצֶת בנפך ספיר ויהלום.

הָאֱמָנִם אֱלֹהִים יִשׁוּקְקָנָה בַּפְּלָגֵי מַיִם חַיִּים נוֹזְלִים אֲשֶׁר יִשְׁתַּקְשְׁקוּן מִבַּעַד וּמִחוּץ לַחֻמּוֹתֶיהָ וִירוֹצוֹן בְּרַחוּבוֹתֶיהָ, יִשְׁאֹן עַל פְּנֵי גִנוֹתֶיהָ וּפְרָדְסֶיהָ וְיִלְפְתּוּ אַרְחוֹת דְּרָכָם בִּירְקֵק אַחִים וּשְׂדֵי חֹמֶר, עַד כִּי בִּרְאוֹתֵנוּ אֶת מְרוֹצְתָם בְּכָל עֵבֶר וּפְנֵה אֵיךְ כַּחֲתָף יִבּוֹאוּ בְּכָל מַדְרֵךְ כַּף רִגְלָנוּ וּבְכָל פְּנוֹת שְׂאֲנַחְנוּ פּוֹנִים, יִחְשׁוּב לִבְנוּ כִּי אוֹלֵי הֵם הַשׁוֹמְרִים הַסּוֹכְכִים בַּעִיר וְהֵם הֵם מַגְנֵי הָאָרֶץ כְּכֹרֹבִים סוֹכְכִים עַל הָעִיר, וּבֹזֵה נִמְצָא פֶּשֶׁר דְּבַר הַחִירָה אֲשֶׁר דִּמְשַׁק פְּרוֹת תְּפִרָה וְאַחֲרֵי בְלוֹתָהּ תִּהְיֶה לָהּ עֲדָנָה, תַּחֲלִיף כַּח וְתַחֲדָשׁ נַעֲוִירָה וְלֵה זִקְנָה וּבַחֲרוֹת כְּאַחַת, כִּי סִבַּת הַדְּבַר הַיָּא יַעַן כִּי כָּלָה מִשְׁקָה מִמַּיִם רַבִּים. — אֲבָל הָאֵם לֹא כֵן עַל מַיִם נוֹסְדוּ וְעַל נִהְרוֹת אִיתָן כּוֹנְנֵי עֵרֵי הָרֵב וּקְרִיּוֹת שׁוֹמְמוֹת אֲשֶׁר מַגְבּוּלָה סָבִיב? הָאֵם הַצִּיל נִילוּם אֶת נֶאֱדָמוֹן (טֵהֶעֶבֶעֶן)? הַהֲצִל הַצִּיל חֲדָקֵל אֶת נִינּוּה מַכְלִיּוֹן חֲרוּץ? הַהֲצִל הַצִּיל פֶּרֶת אֶת בְּבַל הַשְּׂדוּדָה?

בַּעִיר תִּהְלֶה זֹו מִתְּנוּסָם אֲרַמּוֹן תְּפִאָרָה אֲשֶׁר בּוֹנִי כָּלְלוּ יַפְיוּ בְּכָל פֶּאָר וְהַדְר וְאֵל הָאֲרַמּוֹן הַזֶּה נוֹבִיל אֶת הַקּוּרָא, אֲשֶׁר בַּעֲבָרוּ בַּחֲדָרֵי מִשְׁכִּית עֲדוּיִם וּמִפִּאָרִים בְּטוֹב מַעַם יִבּוֹאוּ אֶל חֲדָר גְּדוֹל, שְׁשֵׁם הַמּוֹן גְּבָרִים וְנָשִׁים, אֲשֶׁר

(*) הַתְּעַרְבוֹת צִלִּי כַּח הָעַם כָּל עֵינֵי הַמַּמְשָׁלָה.

נקרו ובאו לחדות בשמחה את פני אהרן הבית, איש הם הקומה, תאר לו והדר לו, חכמתו תאיר פניו וכלו אומר כבוד והור — הוא אדם בעססא. הליכות הבית צופיה בתו סוף היפה בעלמות והיא תעד עדי עדים חלי וכתם, לבושה לבנים ובראשה צניף תפארה משבץ בשהם וישפה. האורחים אשר באו לקדם פני אהרן הבית רבים ושונים המה, והם: אלישע לוירעלא איש יהודי סוחר עשיר מאד וציר עסטרייך, הנודע למשגב על דבר ידיעתו ותבונתו בשאלת המורה וביותר על דבר שתי בנותיו העולות ביפן על כל בנות הלבנון. שם האחת תקנה ושם השנית צפנת. הנה הקשיבו בלמודים בסמירנא וגמרו חק השכלתן במארסיל ובשובן משם הביטו בשאט נפש על סוריא. הנה היו משכילות בכל מדע, יודעות נגן וחרשת צירים וזאת הפעם הראשונה באו ביתה בעססא אשר בכבודו התנפרו, כי יקר האיש ונכבד ושמעו הולך בכל המדינות וטורם הוא מכל עם העברים אשר לא זכו למצוא חן בעיניהן, כי בושו במקורן ולא היו אהוקות באמונתן, אשר, לפי דעתן, אם גם אולי אמונת אמת היא, אבל איננה לפי המנהג ולא הליכות עולם לה. תרזה היא בעלת מחשבות ועיון והיא לא כחרה תחת לשונה ושפתיה ברור מללו הסרונות עמה ומולדתה ותתאונן מאד על שפלות העברים חדלי אישים, לא כן אחותה צפנת עליות הרוח וטובת הלב, רוחה הפשי מכל דעות קדומות והבלי שא וחזקה היא בדעתה כי אם יוסיפו להכיר את היהודים כן יוסיפו גם להוקירם, ועל כן העצה היעוצה כי יתאמצו היהודים בכל כחם ויבלתם להתערב בנויי הארצות ולחקות את מנהגי העם אשר בקרבו הם יושבים, להדמות אליו בכל הליכותיהם ומדותיהם ולבה סמוך ובטוח, כי לפי רבות

ההשכלה הצועדת קדימה בצעדי ענק לרוח הזמן, הנה יבוא יום ולא יבדילו עוד בין אמונה לאמונה, והיהודי הנכבד — ומה גם אם הדור הוא בלבושו ויודע להלוך לרוח החיים וטוב טעם לו — יהודי כזה יקבל ברצון בכל בית חבר וכבודו יחד בקהל כל אנשי המעלה מבלי אשר יכירוהו ליהודי, או, למצער, לא ישימו לב לזה. וזאת היא התעודה הנכבדה אשר כונן חי העולם לעמו אשר בחר לו לסגלה! —

יפי הבתולות המשכילות האלה, היה מעין יפיה של אמן, אשת אלישע, אשר לו היתה באירופא, כי אז נחשבה עוד כצעירה לימים, והיא יושבת פה בבית בעססאָ ומחרשת, כי כל מעיניה באבני חפץ אשר עליה ובאבני החפץ אשר לרעותיה היושבות פה. ואחת מהנה היא אשה כבודה, שכנה קרובה לבית בעססאָ, אשר באה עם אישה הנכבד יעקב וגם הוא ציר אחת הממלכות. גם משה אחי אלישע וסגנו בא עם אשתו והיא כמו מקשה אחת קשבצת אבנים טובות אשר היו למטרה לחצי בקרת שרתי רבתי לוירעלא. אחת הנה ואחת הנה צועד בנאוננו והדרו איש צעיר לימים, רם הקומה וטוב תאר מאד, והוא הלל בן אחי בעססאָ מאלעפאָ, והוא הוא אשר חוה מארשה לו, הוא שט ותר בארצות רבות ובכל זאת לא בוש לא בעמו ולא באמונתו, ונהפוך הוא כי מצא קורת רוח בדרכי חייו וישמח מאד בנחלת בעססא שפרה עליו ויהנה מאד מן החיים בכלל ומנפשו החביבה עליו בפרט. הוא התאמר לחפשי ברעות, יען קרא הרבה בספרי וואַלטער ויתאמר גם לחוקר ויהי נזח לשמוע בצחוק חן את דברי חוה בפתחה פיה להמליץ על עמה ותפאר ותהלל תפארת ישראל וגאון עזו, ונפשה נכספה וכלה שארה ולבבה לחזות בשוב ה' את שבות עמו ושבה האומה לנבולה

והניחה על מכונתה ותשוב לקדמותה . והלל בשמעו כזאת לחש באזני חברו בלצון נחמר : ,ואנכי לא אדע אם טובים יהיו לנו הימים ההם מאלה' .

וגם אחות הלל באה עם ילדיה הנחמדים המפוזים ומכרכרים ומתרפקים על בעססאָ וחזה ומתגעגעים עליהם במשובה נעימה .

הגברים אשר הם הרבים נצבו באגודה אחת ודבר חד את אחד , והנשים הרבו שיחה אשה עם רעותה והנה נפתח חדר אחד ומשרתים באו וביריהם סלי כסף , אשר בהם לולבים ואתרוגים . וכל איש ואשה לקחו למו לולב ואתרוג , כי חג היום לעברים , הוא חג הסכות .

— הם לא יבואו — אמר בעססאָ אל בתו — ואנחנו אל נחכה עוד .

— ולבי בטוח כי בוא יבואו — אמרה חזה בעוז ובטחה —

וברגע הזה נפתחה הדלת והמשרת הודיע כי באו שני אורחים , האחד הוא איש זר צעיר לימים ולבוש איירופית , והשני נודע הוא פה לכל — הוא העמיר פֶאָקרעדין .

— ברוך באכם לשלום ! ברכנוכם בשם ה' ! — אמר בעססאָ ויפן אל הזר ויוסף : — העמיר הנכבד הגיד לי כי נכון לבך לראות בשמחת החג אשר יחגו העברים .

— יקר ונעים לי כל מקרה להוכיח לפניך את רגש היקר והכבוד אשר ירחש לבי אליך , והמקרה הזה לראות גם בשמחת חג העברים יקר ונעים לי שבעתים . — אמר הזר אשר הוא טאָנקרעד —

— ומתי באת הלום , נוסע נכבד ?

— היום בבקר .

ומנאקרעד שאל לשלום חוה אשר בבואו הלכה לה אל רעותיה, ובעססא הוביל אותו אליה.

בא האורחים החדשים הִחיה את רוח המסכה וביתר עז את רוח העלמות לוירעלא, כי מה נחמד ונעים לספח אל חברתן נסיך לבנון צעיר לימים — תהי אמונתו איזה שהיא — ומה יקר ונשגב למו טאנקרעד הנאור והמשכיל והאיירופי — הן הוא נוצרי ויודע היטב לצאת במחול ולעיניהן הקלות למראה מרהיב לב ותופש רוח היו כפלני מים בציון הוד לבנת כתנתו וברק משחת נעליו.

— חג גדול לנו היום הזה, חג העם — אמרה חוה בהטותה מעט הצדה את כפת התמרים אשר בידה — הוא חג האסיף, חג הסכות. — —

על כרם ישראל עלה שמיר ושית, גפנו לשמה תאנתו לקצפה, תאבל אדמתו ושרהו שרד וחק שם אלהים לבניו חקת עולם לדרותם לחג את חג האסיף! — עם השומר תפקירו ומועדו לחוג חג האסיף בכל דור ודור, אף כי אין לו מה לאסוף מן הגרן ומן היקב, עם כזה עוד ישוב אל נחלתו! עם אשר שבועות הקות קציר ישמור, עוד ישא משך הזרע וישא ברנה אלמותיו! עם אשר גם על אדמת נכר ישיר עֲדָנָה שירת דודו לכרמו, עוד יתן לו ה' את כרמיו ואת עמק עכור לפתח תקוה כי כרם ה' צבאות בית ישראל כרם חמר יענו לה!

מה קשה ומה נמרץ חק זה הנגזר לחק ולא יעבור, — אבל מה חזק מה אמיץ ונערץ רוח העם הזה! היהודים הספרדים המאשרים, אשר לא עזבו מעולם את מושבם הנחמד אשר שמש צדקה ומרפא לא תגרע ממנו עינה, להם יתכן מאד להוקיר ולהדר את חג האסיף. ואף אם אברה ארץ חמדתם, אבל הנה הם יחגו את חגם

בערי אַזויא הנחמדות, או בכרמי המוירים ונגות הערביאים ולא יפלא הדבר אם אוהבים ומחבבים הם את חקי התורה המתאימים אצלם למצער עם הבריאה הנעימה והטבע הנחמד. אך שערו נא בנפשכם ושוו לנגד עיניכם את היהודי העצור בפרור כבול או ברבע היהודים באחת ערי הצפון הריקות והנדרחות הנמלחות כעשן, אשר אך יעלה מארצן תמיד וערפלי קיטור יכסון, ערי מאפליה אשר אור השמש לא יבקיע אליהן ופריהן פרי כחש ובאושים, ובכל זאת חובה קטלת על היהודי הזה לחג את חג האסיף אשר לארץ כנען הפרייה והמברכה!

חקת התורה תזהירנו, כי אף אם מתגורר הוא בארצות הקרח, שבעת ימים ישב בכפה וכי יעשנה מענף עץ עבות, והרבנים בארו לו דברי התורה, כי עץ עבות הוא התמר, ההרס (* והצפצה (טרויערוויידע).

חקת התורה תצונו לקחת פרי עץ הדר והרבנים

(* יראה נא הקורא דברי התלמוד (סוכה ל"ו ע"ב) ועוד שם (ל"ז ע"א) דעת ר"י כי אין סוכה נוהגת אלא בד' מינים שבולבב כו' ומזאת הפסוק בנחמיה: לאו הדר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדם ועלי תמרים ועלי עץ עבות ועשו סכות ככחוב, ואומר: הני (עלי זית ועלי עץ שמן) לדפנות ועלי הדם ועלי תמרים ועלי עץ עבות לסכך. ושם (י"ב א') היינו הדם, היינו עץ עבות? א"ר חסדא: הדם שופה לסוכה כו'. ועפ"י יראה הקורא כי המחבר אינו מפליג דברים. ואם אולי יתעקש המפלפל להוכיח כי ביקאנספייעלד שנה בדיני הסוכה ובנאור הכחונים הין אחריותו עלי, בכל אופן נראה כי ביקאנספייעלד מחבב מלות הזכרון יתר הרבה מהרבה מפלפלים ויודע דברי הכחוב וסר הרבה מאלד ממשכילים רבים וגאורים בדורנו.

בארו לו דברי התורה, כי פרי עץ הדר הוא האתרוג. מבלי שים לב אל כל מחיר, השג ישיג עלי עץ ארץ כנען, לנענע אותם בבית תפלתו ויכוין את לבו כנגד ירושלים ופנה למעלה וקולו אל אלהיו יקרא: הושענא!

רעיון אדיר ונשגב יצוק וצפון בדבר הזה אשר בלב ערי הַקָּסִים והסִלִּיּוֹת ישמרו מסה בכל תקף ועז את מנהגי ארץ הקדם ויצאי חלצי הבערואינים, אשר אז לַפְּנִים זה יותר משלשת אלפי שנה כבשו את כנען, והם חנגים עתה את הנצחון הנעלה אשר חִלַּק לאבותיהם להתערך בפעם הראשונה בבכורי ענבים!

נְשִׁוּה נא לנגדנו איש אשר נולד וגדל ברחוב היהודים אשר בהאַמְבוּרְג, בִּפְרָאֲנֶקְפֹּרְט או באחת הפנות שֶהֶקְצָעוּ לְמוֹשָׁב הַיְהוּדִים. עליו רובצת קללת נצה וחרפת עולם, לא ידע כל חנוך, וכנראה עזוב הוא ונדה מכל תושיה, מכל מקרה אשר יוכל לחולל ולהוליד בקרבו טוב טעם ולנטוע בקרבו רגש היפי והנָאָה, איש אשר כל ימי חייו ישכון בערפל ומתגולל באשפתות והוא נבזה ונמאס, מעורו לא חסה עליו עין לְחַמְלָה ותמיד יִרְאוּהוּ קֶשֶׁה מְבַלִּי יִרְאֶה מְעוּדוֹ כֹּל אֹת אַהֲבָה וִירִידוֹת, איש רצוץ משפט ותפת לפנים ועוסק בעבודות נמבזות ומתעבות: רוכל הוא בבלויי סחבות, מלוה ברבית ומבלה כל ימי חייו בסתר המדרגה ושפלת המצב העוזר לרעה בפעולתו על גוי ואדם להשריש בקרבם כל מדה מגונה וכל תכונה נשחתה ונתעבה. אָפְנִי חַיִּים כְּאַלֶּה שְׂאוֹל יִתְמוּכוּ וְאַבְדוּן בְּקִרְבָם לְמַחֹת מַעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה כֹּל מִשְׁפַּחָה או שֶׁבֵט אֲשֶׁר דָּמַם אֵינָנוּ זָךְ וְנָקִי מְכַל תְּעֻרֻבוֹת וְאֲשֶׁר חָקִי דַת מִשָּׁה לֹא יִפְלְסוּ לָמוּ אֶרֶח לְחַיִּים. — שׂוּ נָא לְנַגְדְכֶם אִישׁ כּוֹה אֲשֶׁר הוּא זֹלַת לְבִנֵי אָדָם. סְחִי וּמֵאִם לְכָל זֹלָתוֹ, לְגַעַל נֶפֶשׁ לְאַלֶּה וּלְקַלְלָהּ, אִישׁ אֲשֶׁר

עליו יִסְפַּר כל אשר לא יֵאָמֵן, כל הבל נדף, כל רשע כסל
 וכל שקץ ותועבה. והנה הגיעה העת בא היום ורוח האיש
 הזה תָרוּם ותנשא, לבבו יִמָּלֵא רחשי קדש ורגשי עֲדָנִים
 וכל חושיו בו יתעוררו ברעיונות נשגבים, בחזיונות נפלאים
 ונעימים המסוגלים רק לאדם המעלה ורק איש הכבוד ואדם
 ביקר יחוש וידעם, נפש האיש הזה תדרך עז ולבו רחב
 ופחד מהענין אשר נתן לו אלהים לענות בו, ענין יקר ומאד
 נעלה אשר יסודתו בהררי קדש, אשר רוח מלא ממנו בא
 לנביאים וחזוים ויגילו ברעדה — הוא חג האסיף לפני ארצו.
 ארץ לחם וברמים ומכרת גרן ויקב.

הבקר אור והיהודי השכים קום וימהר אל אחר השָׁקִים
 ויקן לו ערבי נחל אשר יֵעָדֶם לו מאתמול, ואשר הובאו מאגם
 אחר ומקום בצה בקרבת השוק. היהודי השיג את מאויו
 נפשו ויחיש הביתה, ינקה ויטהר את חצר ביתו הבודד
 והעזוב, יכין הסוכך ויבנה סֶפֶתו וביד נדיבה כמפור הון
 יתאמץ לפארה ולעדוהה בפרחים ופרי חמר ככל אשר תשיג
 ידו, ולא ישכח להביא גם הדסים גם תפוחי זהב ויתלה
 בסכתו מנורות יפות בשלל צבעים ועששיות מצוֹנְרוֹת.
 ואחרי שפכו שיח לאלהיו בבית התפלה ישב לאכול ארוחת
 הלילה עם אשתו וילדיו בסכתו תחת השמים, כאלו הוא
 בנאות הכפרים הנעימים והיפים אשר בארץ הגליל תחת
 שמי זהר הצהלים אליו בידירות ונעימות נצח בעין התכלת
 המִרְקַמֶּת בנקודות הכסף.

ואולי בעת ההיא אשר היהודי הזה יגביה כוסו לברך
 על היין לקדש את חג העברים ויברך על הפת ויחלקהו
 למִסְבִּיו ויעשה ככל החקים והמנהגים אשר כן עשו מלכי
 ישראל, תזויריה, כהני אלהים וקדושי עליון זה אלפי שנים
 לַפְּנִים, או בעת ההיא אשר יברך ברכת הסכה ויודה לאלהיו

על תבואות הכרם ותנובות שדי אשר לא יאספון עתה בניו ,
ולבו ירחש אלפי תודות לאל עליון על הבטחתו הטובה כי יום
הוא ועדיו יבוא ושב ה' שבות עמו ושבו בנים לגבולם
ונחמם ושמחם ונטעו כרמים ושתו יינם ומקבציו ישתהו
בחצרות קדשו . לבו סמוך ובטוח בה' ובאמונה ותם ישא
רנה ותפלה וברכה לאל חי . והוא גם אשתו ובניו עמו ישפכו
לבם נכח פני ארני ויריעו בקול : הושענא ! — אולי בעת
ההיא הולכים הלוך או אנגלים — זאקסים מכבדים ונשואי
פנים וגם הם אולי צוהלים ופני להבים פניהם , אף אם לא
משמחת חג האסיף , והם הולכים ועוברים לפני המעון הזה
בעת יעשה היהודי ככל אשר עשה גם משיח האנגלים —
זאקסים האלה וקרא זה אל זה ואמר :

— שמע נא , בוקי ! מה קול התרועה הזה ומה
ההוללות וההלולים ?

— הוא קול היהודים הארורים , אשר מספרם רב מאד
אתנו פה , והיום למו יום חג בזוי ומתועב . וראוי היה כי שר
העיר יניא אותם מהוללות כזו . האמנם עתה לא ירבו
תועבותיהם בחגם זה כבימים הראשונים . בשנים קדמוניות
היו שוחטים ילדי נוצרים בימי חגם זה , ועתה ימצאו בָּיִם
רק באכלם צלי מַעִים מַמְלֵאִים בבשר חזיר מַעֲפֵשׁ ונבאש .

— כן , כן — ישיב רעהו — עקבות ההשכלה הצועדת
קדימה בכל נודעו !

ובגנת הביתן אשר לארמון בעססא נשמע קול תרועת
נוגנים ובעססא קרא לטאנקרעד ולפאקרעדן לבוא אל הסכה
ואחריהם המון הקרואים . ויבואו אל הסכה המפארת בכל
הוד והדר וישבו הקרואים על הספות היפות וטאנקרעד ישב

לימין בעססאָ. ויאכלו הקרואים וישתו וישיבו לבם.
— מי יתן וראיתוך בירושלים — אמר טאנקרעד אל
בעססאָ — ולבי ישמח כי למצער הקרה אותך ה' לפני בדמשק
להורות לך על כל תגמולך עלי.

— בתי הגידה לי, כי דבר עמי נוגע אל לבך
ואל נפשך ובגלל הדבר הזה חפצתי קרבתך ושחרתי פניך
לבוא אלי.

— בעיני יפלא איככה זה לא יגע אל לב נוצרי דבר
עם כזה אשר הנחילוהו תורת אמת והיי עולם?
— לא הכל כמוך יכירו עד כמה יחובב (*) עמים עמי
הנענה.

— מי המה, הפל' ? האם ירומון מליך אל יושבי
איירופא אשר עודנה כמעט יער בציר, או אל יושבי אַזיא
ההרוסה והיא חרבה ומעי מפלה ?

— ביער הבציר יפנו דרך על ידי מסלת הברזל.
— ומה יהיה גורל החרבה והעי ? — שאל טאנקרעד —
— עליה יגן ה' הטוב אשר לא יעזוב את נחלתו ולא
יטוש את ארצו.

— אמת וקשט סלה ! — קרא טאנקרעד — על
ממשלת הארץ להיות ממשלת אלהים והיה ה' למלך על כל
הארץ. — וראש מסבות להעיר ולעורר אל החפץ הזה יבונן
רק בארץ הקדם והיו תוצאותיו רק מאזיא.

— לו רק הבינה ממשלת ארצך את שאלת המזרח —
אמר הציר לוירעלא אשר שמע רק את דברי טאנקרעד

(*) פערפפליכטעס.

האחרונים בכרותו און למו שם מעבר לשלחן. — שאלת המזרח פשוטה היא ולא כאשר תדמו בלבבכם. ומאד ישמח לבי לדבר עמך בזה בטרם תשוב לאנגליה לקחת מקומך בהפארלאמענט. לבי יחשוב כי לא ללא-הועל יהיה דברי עמך בזה. ובדברו העמיד פניו כתפוש במחשבות נשגבות וטאנקרעד הניע לו בראשו לאות תודה —

— ולדעתי — אמר הלל בעססאָ — כל שאלת המזרח היא אך מבוכה סבוכה אשר יכירנה מקומה אך בין חכמי מדינה. ובאמת על מה זה ולמה זה יעירו ויעוררו שאלת המזרח? הנה הכל טוב ויפה כאשר הוא, הלא יוכל היות גם רע מאשר הוא.

— לורד פאלמערסטאָן מבין מעט בשאלת המזרח — אמר הצייר לוירעלא — אבל לו הייתי עובר את מלכת אנגליה, כי אז יכלתי להועיל לו בעזר לא מעט.

— ואנכי כלכל לא אוכל את הלהג הרב על דבר פאלמערסטאָן — אמר העמיר בועף — האם בלערי פאלמערסטאָן אין עור חכם מדיני וספו תמו כל יודעי עת לכל חפץ? בשנם איכה זה יבין את שאלת המזרח אם מעודו לא דרכה כף רגלו בארץ הקדם?

— אל נא, יקירי העמיר. השאלה הזאת עומדת ברום עולם המדיני ובה יוכלו להתעסק רק חכמי הרוים בבית המועצה.

— ואנכי לו אך חפצתי כי אז יכלתי להתר שאלת המזרח במשך חדש אחד — אמר פֶאָקרעדין — והצייר שחק בנעימות וחוץ כנוח לתשחרת ויאמר:

— אבל אשאלך: מה היא שאלת המזרח?

— ואנכי — אמר הלל בעססאָ — לא אבין על מה זה יתירו בכלל איזה קשר אשר כבר ישנו?

— שאלת המזרח היא : מי ימשול בים התיכון . —
אמר העמיר — ורק שתיים הנה אשר למו היכלת להסב
אליהן השלמון הזה , והנה : מצרים וסוריא . הן האנגלים ,
הרוסים , הצרפתים ואוהביך העסטרייכים הלא זרים המה
ובני נכר , ולעמַת שבאו כן ילכו וכאשר יחנו כן יסעו , אבל
סוריא ומצרים תעמודנה עמוד .

— מצרים נסתה כבר לעשות דבר , אך לא הצליח
חפצה .

— ועל כן על סוריא לנסות דבר והיא תעשה ותוכל .
— האם תבקר במצרים לפני שובך לאנגליה מארץ
הקדם ? — שאל בעססָא את טאנקרעד —

— עוד לא תכנתי דרכי לכלכל דבר שובי מן הארץ
הזאת , אבל נפשי תכסוף לראות את מצרים . הארץ הלזו
כמעט זרה לנו באירופא ולא נדע מה לָדוֹן בה . הן בה
קרו ונהיו שנוים נמרצים וחליפות מאלילות .

— מצרים לא תשנה פניה — אמר בעססָא בהניעו
בראשו וישחק — היא היא גם עתה כאשר היתה בימי מלכי
פרעה ושומרת היא חקיה מראש וכל עמה ישק על פי סדריה
העתיקים והיושב ראשונה במלכותה הוא איש עברי .

— איש עברי יושב ראשונה במלכות !

— כן , והוא אַרטים ביי , ראש המיניסטעריום כעת
במצרים ולפנים ציר הפחה בפאריז . הוא חכם מדיני נעלה
ונפלא והוא לא רק ממלא מקום כי אם גם יוצא חלצי יוסף .
— אם כן כתוב הוא בלי תפונה על לוח טאהבנו
סידָאָניא , שעליו רשום כל שמות היהודים רבי המדינה נושאי
משרה בעת הזאת — אמר טאנקרעד —

— לנו אחוזה כעטה בממשלת תבל ומלואה — אמר
בעססָא —

— ולבי יחשוב כי הנכם המושלים בכל המדינות ובכל הארצות לכר מארצכם אתם.

— כזאת יכולה להיות בשנת 1839 — אמר בעססאָ תפוש במחשבות — אבל למה זה נרבה שיח בענין וחפץ שאיננו נוגע לך כי אם במעט?

— ענין וחפץ שאיננו נוגע לי כי אם במעט! הריע טאנקרעד — ומה הדבר אשר יגע כה אל לבי ונפשי כענין חפץ זה! יותר משש מאות שנה לפני נגע דבר המלוכה בארץ הזאת אל לב ראש בית אבותי ואנכי באתי הלום למלאות את הדבר הזה ולכלכל אותו לאשורו.

הכוכבים האירו במסלותם והקרואים התענגו על אויר הלילה הנעים והמלא חיי נשמות. הציר לוירעלא בקש רשיון טאנקרעד להציגהו לפני בנותיו, לבלי ידמה בלבבו כי דמשק היא עיר פראי אדם. הן בנותיו מטיבות נגן ויודעות פרק בשיר! — לשמחת טאנקרעד, אשר כבר סמנו הדבר לשוחח כעת בדברים של מה בכך עם הבנות המשכילות, הפצירו בהן הקרואים להרנין לבם באחת השירות. אחרי אשר סרבו זמן רב ואחרי התנצלות רבה כי בערב הזה נחר ג'רוֹן מלאו את משאלות הקרואים ובמקרה זה השתמש טאנקרעד ויקרב אל חוה.

— העלמות לוירעלא בעלות כשרון הנה — אמר — אבל בדמשק אותה נפשי לשמוע רק תרועת חצוצרות וקול שופר פסנתרין וסומפּוֹניה.

— במקומכם באירופא יבחרו המשוררים הגדולים למערכות השיר ענינים אחרים מקורות עמנו.

— דעת לנבון נקל, כי רק שפת השירה והזמרה יכולה להביע הרגש העמוק והנשגב אשר להענינים ההם וכל לשון תקום לספר ולהביע ירשיעו.

— המצא חן בעיניך אבי ? — שאלה תוה בשפל קול , אבל במבטה החודר התחקו תאות נפשה וגאון עליצותה .

— הוא הוא כאשר תאר לי אותו סיראָניא , נאה ויאה לו להיות לא רק אביך , כי אם אב המון גוים .

— נפשו נכספה מאד לראותך — אמרה חוה — ועתה משנה שמחה ישמח לבו בראותו פניך מבלי פלל כזאת .

— מי יתן וראיתיו ברגע בואי ירושלימה , כי עתה לא קרני אסוני . ואני האשם בזה , ואנכי קטנתי מאד מכל הגמול הטוב והאשר להכיר ולדעת אותך .

— לבי ישמח כי מצאת פה את כלנו ותלמד לדעת אותנו . ועתה בשובך לאנגליה התמליץ טוב עלינו ותצדיקנו לפני מחפשי עולות אחרי מומינו לבקר ? האם לא תרדוף אותנו באף , כאשר כן עשו לנו לפני שנים אחדות * , עת העלילו עלינו כי בחג הפסח שוחטים הננו ילדים ?

— לאנגליה לא אשוב מזה — אמר טאנקרעד ויתאדם — ואם יוסיפו בני עולה לענותכם ולרדפכם , קוה אקוה כי תמצא ידי להיות למגן לכם גם פה .

וברגע הזה נשמעו שירות העלמות ואחות הלל ננשה אל חוה וטאנקרעד .

— לכלול את היפי והנעם השפוכים על פני המקום הזה המעלף פרחי חמד ומלא קסם שמי מעל המאירים והבהירים — לכלול ולשכלל את היפי וההוד הזה יחסרו פה ילדיך — אמר טאנקרעד אל אחות הלל —

— הם ישנים — ענתה אחות הלל — אבל אדמה

* עלילת דמשק בשנת 1840 .

כי לא אבדה להם כל מאומה, כי גם בשנתם, בטוה לבי,
יחזו אך פרחים וישמעו אך כננינות.

— אמרים אמר — אמרה תוה — בי ילדי עמנו הם
הילדים היפים סבל ילדי עם ועם, ורק כי בעת וגדלו וכויבו
את העתידות אשר חשו לטו בראשיתם.

— היתכן כזאת? — אמרה אחות הלל —

— יען כי אז — אמרה תוה — יגיעו אליהם ימים
אשר אין בהם חפץ כי אם די בזיון וקצף. והבשת תאכל את
יגיע ילדותם ואור פניהם תפיל. ותחת עליצות רוח ואור
פני חיים נראה את הנערים העברים הדרים ונמונים ונסוגים
אחור. מבטם נבוך ופניהם מפיקים קתת ורטט — הוא חותם
הבוז, אות הקלון ותו כלמת נצה וחרפת עולם. יען כי אז
תגלה לפניהם התעלומה האיומה והנוראה כי הם בני עם
מפושד ומורט, עם נתון לחרם ולגדופים. אבל אקוה כי לא
כן יהיה חלק ילדי ביתנו, כי מנעוריהם ומקטנותם יטעו בקרבם
נטעי נעמנים לחוקיר ולכבד את ערכם לבלי ישימו כעפר נפשם
וגום כחוף, עוז פניהם לא ישנה ונשאור תור וכבודם חדש
יהיה עמם.

וברגע הזה באו פֶּאָקְרֶדִין והלל ויקרא הלל את הנשים
לראות בארנו העֵבִים אשר הובאו זה עתה מפאריו לחוה.

ותלכנה וישאר פֶּאָקְרֶדִין עם טאנקרעד —

מי הוא האיש הלזה? — שאל טאנקרעד.

— הוא המיועד לתוה לאיש. הוא אשר שרד ממני את
רעיתי הראויה לי. אבל אקוה כי אהרי חתונתה יקחני בעססאָ
לו לבן אשר כן הנני לו גם עתה, כי אשתו הניקתני. ואם
לא יריק לי את כל אוצרו, אבל הלא שלם ושלם למצער את
כל חובותי. — אבל נלכה, נלכה נא גם אנחנו לראות בעדיי תוה.

— לך ואנכי אבוא אתריך.

אולם טאנקרעד לא הלך אחרי פֶאקֶרֶדִין , כי אם סר
לאחר התאים וילט פניו ויתאנח מרה .
— הה — אמר אל לבו — לֹא הייתי אני תחתֶיךָ ,
כי אז לא הנחתי לאיש לעשקני לשלול ממני אבן חן כזאת ! —
אבל הנה עלי להסיר הרעיון הזה מלבי ועלי להתעשת ולזכור
כי אנכי נועדתי לפעלים אחרים .

ה

ובראָני חפש ומצא בדמשק את מיודעו האנוזארי
דרקוש , אשר כאז כן עתה סחר במיני ירקות . כל עמל
בראָני וערמתו לא עמדו לו בראשונה להוציא מלין מלב
דרקוש על דבר מלכת האנוזארים וארצה , כי כל בני הארץ
והממלכה הזאת מְשֻׁבְעִים ועומדים לבלי דבר עם בן נכר על
דבר הארץ , ממשלתה ואמונתה דבר וחצי דבר , אף גם
לבלי לגלות את שם המלכה . אך לאחרונה הצליח בראָני
להפיק חפצו . הוא קנה מדרקוש מין ירקות אחד סכום
מסוים וישלם כסף מחירו מבלי קחת את המקנה ובמרוצת
הדברים דבר על לב האנוזארי כי נשיא אנגליה ונסיך הלבנון
מתאווים לראות את פני מלכת האנוזארים לרגל ענין אחד
אשר אין לו כל יחס לענינים מדינים ברב או במעט , כי
שרש דבר חפצם לראות פני המלכה הוא כי אחד מן הנשיאים
הוא מבני אמונת המלכה . — מה היא אמונת המלכה לא
ידע גם בראָני , אבל הלא נחויץ היה הדבר לחבל תחבולות
ערמה לתפוש את דרקוש בלבו למען יכלכל הדבר עם
המלכה . הקנייה המרובה ביד רחבה ונדיבה והחזון היקר

והחדש כי נשיא ארץ המערב הוא מבני אמונת האנזארים , כל אלה פעלו פעולתם הדרושה ודרקוש שלח את היונה מאתו עם מכתב ממנו אל המלכה ובערב היום שבה היונה ובכף רגלה מכתב הרשיון מאת המלכה לראות את פני הנשיאים אשר אחד מהם בן אמונתה , אפס כי אין להם רשות לקחת עמהם כי אם שני עבדים . וטאנקרעד ופֶאקרעדו שמו פעמיהם אל ההרים בלוית ברָאני לכד . כבואם לני-הרים פגעו בגרוד אשר שלחה לקראתם מלכת האנזארים . לפי מלבושיהם ותאר פניהם נוכל לשפוט כי הם קורדים . ויהי בעברם דרך גאיות אחדות הגיעו הנוסעים אל עיר המלוכה דוינדאריקס , עיר קטנה ודלה אבל נפרו בה עקבות חכמת הבנין וחרשת המעשה . ארמון המלכה המוקף בחצר גדולה ובמגדלים , יפה הוא וטוב , אבל איננו מפאר ונהדר . סעיפי סלעים וכפים התנשאו מכל העֵבָרים מסביב ובצדק העיר ברָאני בררתו מעל סוסו , כי אם רב העמל לבוא דוינדא-ריקסה הנה שבעתים ושבעה יגדל לצאת ממנה . ופֶאקרעדו וטאנקרעד הסכימו לדעתו . בשפירי אהלם אשר פנו להם קדם את פניהם איש זקן , רוה ודל בשר וגבן ועיניו השחורות חודרות קרב וכליות . מלבושיו לא הצטינו בעשר והוד אבל טהורים ונקיים , מדברו בלחש , בדסמה וקול . ויפן אל האורחים באותות כבוד ותנועות מוזרות , אך כנראה הסכן הסכן האיש להשמיע קול בדבר שלטון , להיות כנגיד ומצוה בחצר המלוכה . הוא ראש היועצים היושב ראשונה במלכות האנזארים , הסרים הנודע למשגב , קעפֶערעניס .

— נשיא אנגליה — אמר שר המלוכה אל טאנקרעד —
 נשיא אנגליה יאֵלץ להנור פה מכל התפנוקים והעֵבָנים אשר הסבין בס . הן נשיא אנגליה נולד וגדל בלונדן , עיר אשר חומתה מים ומים רבים סביב לה , ובה המון עבדים רב ועצום

מאד הנכונים לכל הנה מפיכם יצא ועל כן תמצא יד יושביו
לכל תענוגות בני האדם, אשר על האנזארים ליֹאֵש לבם
מהם, באשר מאתנו שללו, לא בצדק ולא במשפט, את
חֲפֵי הים ונגדעו קרנות המסחר, שִׁקְיֵנו הַנֶּרְקוּ והתרוששו
וידינו קצרה לקנות מהקורדים והטורקמנים עבדי אדם
כבשנים קדמוניות.

— לרעתי, גרעו הרוססים את קרנות מסחרכם והשמו
שוקיכם — אמר פֶּאקְרֵדִין —

— נסיך לבנון האדיר הואיל להביע בשפה ברורה את
מחשבותי אני, הרוססים ימלאו עתה את כל הרמונותיהם
בסחורות הקנויות רק באזיא הצפונית.

— כנראה יודע אדוני ארצות רבות וארתות רבות
עברת — אמר טאנקרעד, —

— נשיא אנגליה האדיר הגה בלשונו דבר אמת
וקשט, כי באמת הייתי בכל ערי סוריא לבר מירושלים
אשר אין מי החפץ לראותה, יען — הוסיף שר המלוכה
במתק שפתים — יען כי היא עיר אשר תסכון רק למרבץ
חזירים.

ברב כח התאפק טאנקרעד מהביע בלשונו דבר מר,
ופֶאקְרֵדִין הוסיף לשאול:

— האם בקרת בלבנון?

— אנכי התארתי בבית הנסיך הגדול בן משפחתך
הרמה, וביני ובין העמיר בעשיר היו חליפות דברים, ואולי
לז קרו ונהיו הדברים, אשר להאבון לבי לא יצאו לפעולה,
כי עתה לא היה בעת הזאת הנסיך הגדול בעשיר עצור ונענה
בשביה בסמטסכול בין בני לא אמן ופראים ואכזרים.

— ומדוע זה לא נתת ירך אל העמיר בעשיר להיות
אתו לאנודה אחת? — שאל פֶּאקְרֵדִין בסערת נפש — מדוע

זה לא כרתו האנזארים ברית עם בעשיר ועל מה זה חלק לבם? לזו היתה כזאת, לזו התאחרו שבטי הלבנון עם האנזארים, כי אז לא לבר אשר יכלנו לשפוך ממשלתנו על סוריא כי אם לכבוש את כל ארץ אזיא.

— הנסיך המרום הואיל לבטא בשפתיו דבר אמת

וענוה צדק — כח האנזארים כח גדול ועצום מאד.

— האם אמת הדבר, כי ממשלת ארצך תוכל להציג

בשער חמשה ועשרים אלף לוחמים?

— חמשה ועשרים אלף לוחמים — ענה קעפערעניס

בנאון ובהתול — אשר כל אחד מהם כביר תמצא ידו להלום ולמחוך ראש תשעה מאראניטים ואתריהם שלשה דרוזים.

— חמשה ועשרים אלף תאנים שערות מחיר חמשה

ועשרים אלף לוחמך! — אמר פֶאקֶרֶדִין בלעג ולאָשרו

לא הספיק לירות בלשונו דבר מר, כי ברגע הזה הביאו

נערים משרתים מטעם המלכה מרקחת פרי וגביעים ומים

קרים להשיב נפש האורחים והשיחה נפסקה ונסחה לענין

אחר. וקעפערעניס הודיע כי לא יוכל לדעת מתי תקבל

המלכה פניהם, אם מחר אם אחרי שבוע או אולי לאחר

ימים רבים. הדבר הזה לא נתן שמחה בלב האורחים,

אך לאָשרם לא הרבו לחכות, כי המלכה היא אשה,

עלמה צעירה לימים, ונפשה נכספה מאד להתחקות על

שרש כל דבר ולדעת כל נעלם. האורחים אמנם לא ראוה,

אבל היא ראתה אותם כבר מבעד המסך ובחברת הנערה

האהובה לה ורעותה הטובה צפורה, התאמצה לפתור

שאלתה, מי מהנשיאים הצעירים הוא מבני אמונתה. לכה

חשב גם חשה בנפשה כי הוא הוא הצח והאדום אשר לו

הוד פנים מפיקים שאָר־רוח ומזכירים לה את... ולא ערבה

המלכה את לכה לבטא בשפתיה את מי הם מזכירים, אבל

החליטה בנפשה לקבל את האורחים בלי אחור עוד — העלם
הצח והאדום פעל על נפשה, כנראה, פעולה עזה ונמרצה.
שנות המלכה כשמונה עשרה, רשמי פניה כפני ילדי
יון ומראיהם בהיר מאד, שערותיה שתורות כליל אָפֵל
ועיניה כעין תכלת — כהה. והיא מעוטפת במעיל ארנמן
ולראשה חבוש צניף זהב דק, אך לא נראתה עליה כל אבן
יקרה. היא יושבת על המרָבֵד וסביב לה כתרוה רואי פניה:
קעפֿערעניס-צלה על יד ימינה, ועוד איש אחד אשר מראה
כהן לו, עם עוד עבדים, סריסים ומשרתים לאין מספר.
בכל אשר תשומ העין לא תפנוש כל גאון וצבי, כל פאר
ויפעה. על פני המלכה ילינו עַז והדר ומנוחת לבב.
ובבוא האורחים כבדם קעפֿערעניס בשם המלכה לשבת.
וישב מאנקרעד לימין המלכה ופֿאקרעדין לשמאלה.

— האתה הוא נשיא אנגליה? — שאלה המלכה את
מאנקרעד —

— אנכי אנגלי -- ענה — ועבד למלכת ארצי. גם אותנו
בִּרְךְ ה' באשר הטוב להיות תחת ממשלת היפי והעלומים.
— אבותי חיו תמיד באחוה ושלום עם משפחת
שעחאב — אמרה המלכה אל פֿאקרעדין —

— מי יתן והיתה כזאת עד עולם — ענה — כי אם
יתאחדו האנזארים עם השעחאבים, אז היה תהיה סוריא
ערן גן אלהים.

— בני עמך — אמרה המלכה אל מאנקרעד — יבלו
חייהם באניות הים.

— נחנו הננו עם יושב — אֵי .

— רק כחצי שנה יבלו האנגלים באניותיהם, וביחוד
בנסעם לארץ הדרו, וביתר הימים יבלו עתם בבתיהם — אמר

קעפערעניס אשר התאמר כיודע את עמי אייראפא ותהלוכותיהם.

— האניות דרושות לחפצכם למען הגיע אל ה'דו?
שאלה המלכה, וטאנקרעד הגיע בראשו לאות: כן.
— האם מלכת אנגליה צעירה לימים היא כמני?
— בעלותה על כסא המלוכה היו אז שנותיה כשנותיך
אף המלכה עתה.

— וכמה שנים עושה היא מלוכה?

— שבע שנים בערך.

— האם יש לה מבצר?

— הוד מלכותה שוכנת כבוד במבצר יפה מאד.

— החזק הוא?

— חזק ומשגב מאד.

— והעמיר בעשיר עורנו בסטמבול?

— כמדומה לי, הובילהו למקום אחר.

— האם סטאמבול היא העיר הגדולה בתבל?

— לא. — ענה פֶאקֶרֶדִין —

— ומי היא העיר הגדולה גם מסטמבול?

— לונדן, העיר הגדולה באנגליה, אשר משם בא

הנשיא. גם פאריו גדולה מסטמבול, אבל לונדן עולה עליה.

— וכמה מספר יושבי סטמבול?

— יותר מחמש מאות אלף נפש אדם.

— הראית את אנטיכא (אנטיוכיא)? שאלה המלכה

את טאנקרעד.

— עוד לא ראיתיה.

— ואת ביירוט?

— בביירוט הייתי.

— אנטיכא מצערה מאד מביירוט . אכן היו ימים אשר גדלה יתר הרבה מאד מביירוט וגדולה היתה אולי כהעיר הגדולה בארצך — אמרה המלכה —

— ויפה ונהדרה משתיהן גם יחד — אמר טאנקרעד —
— ואתה יודע הנך את זאת ! — קראה המלכה ותתעורר — אם כן איפוא הגידה נא לי מדוע זה קָטנה עתה אנטיכא העיר אשר גדלה כסממבול וכעיר הגדולה באנגליה ואשר עלתה בַּיִפּיּה על שתיהן יחד ?

— אין חכם ונבון אשר יגיד ויבין את זאת — אמר טאנקרעד . —

— אנכי לא באתי בסוד חכמים ונבונים ובכל זאת יכול אוכל להגיד החידה הזאת .

— האם תואיל הוד מלכותה לעשות כזאת ?

— יש דברים דרושים להאמר ויש דברים שהשתיקה יפה להם . — ענתה המלכה ותבט אל קעפֿערעניס באותות שאלה . —

— הוד מלכותה הואילה להביע אמת ונכחה בהשכל ודעת מאין כמה . — ענה שר המלוכה . —

רגעים אחדים החרישה המלכה תפושה בשרעפיה ואחרי כן נתנה אות וכל אשר היו בבית הלכו למו ותשאר אך היא וקעפֿערעניס עם שני האורחים .

ותשחר את פני טאנקרעד ופֿאָקֿרֿעדֿין להקריב שבתם אליה . ותפתה פיה ותאמר :

— נשיאִי ! הנה בְּרַכְתִּי בְּרַךְ בְּאִכְּם לְשִׁלּוֹם לְדוֹיִנְדֵּאִי

ריקס , מקום אשר לא דרכה בו עוד כף רגל איש זר , כי אנחנו עם לבדד ישכון ואין את נפשנו לראות ולקראות , כי נפלינו אנחנו מכל עם וגם לא נקנא ביתר הגוים . נפשנו לא תתאוה לאניות אנגליה האדירה ועבְרֵי ישמתו בחלקם וימצאו

בָּיָם להיות כאבותיהם אשר לפניהם . הררינו פרועים ותַבְּבִים
מבלי עשות פרי, ועמל רב, עמל יום ולילה ביגיעת בשר
ונפש, דרוש לאיש להוציא מהם לחם לאֲכֹלָה . אין לנו לא
זהב ולא כסף, לא אבן יקרה ואף לא משי, אבל האלהים
השליטנו באוצר נחמד, אוצר מהשבות טהורות ונפלאות,
אוצר פתוח לרְוָחָה ויד כל אחד מאתנו תשיגהו, אך אנחנו
לְבַד נדע דַּי מכסת ערכו ורק נפשנו יודעת מאד לערוך
יקרו. בהודיע אותי דרקוש מדמשק, העבד הנאמן לי ולאבני,
כי ישנם נשיאים החפצים לקחת דברים עמי, ידע ידוע היטב
כי לשוא יהיה כל עמל לשלוח הַנָּה נשיאים אשר שיחם
והגיונם על אדות האנגלים, המצרים, התוגרמים ויתר עמי
הפְּרָאנְקִים, כי אין חפץ לנו בכמו אלה והנם בעיני כקליפת
השום, כחרצן וזג — אין חפץ לנו באַטוֹן בד ובכל החפצים
אשר יִבְקֶשׁוּ ויִחַפְּשׁוּ מיושבי המישור ואולי גם מיושבי הר
הלבנון, עמיר נכבד! פה לא מקום הלבנון, כי אם הררי
האנזארים. הם לא שָׁנוּ במאומה עוד היום לִמֵּן העת העתיקה
אשר אז לא נודעו בסוריא אנגליה ותוגרמה גם בשמותן. וכן
היה יהיו הררינו ויעמרו לנצח נצחים אם לא כי יקר מקרה
אשר כמֵהוּ לא היה עוד ואשר לבנו סמוך ובטוח בתקוה
נאמנה כי לא יבוא ולא יהיה. על כן, נשיאי ארץ נבריה!
הנני מדברת אליכם בהתגלות לבי, דרקוש עבדי הנאמן לי
ולאבותי הודיעני על ידי ציר אמונים, כי הדברים אשר
תדברו עמי אינם מן הדברים אשר כקצף על מים הם, כי
אם מן הדברים הדרושים לחפץ, ועל כן השיבותי אמרים,
כי שלוח ישלח את הנשיאים לדוינדאריקס להגיד לי את
דבריהם אשר אינם נוגעים בענינים, אשר לעצמת שיבואו
כן ילכו, כי לא יבואו אלי הנשיאים ברב ענין אשר ילך
ושב ונמוג והלום, אשר יקים שְׂאוֹן בערי החוף ובערי המישור

וסואן ברעש עד כי יתם ואיננו . — אנחנו נמאס בכל אלה , פגול לא ירצה לנו . בלתי אם אַמְרוֹת מַהוֹרוֹת אַמְרֵי אַמֶּת בְּשִׁיחַ יִדְרוֹת וְהִגּוֹת אַהֲבָה וְשָׁלוֹם — בָּם רִצְתָה נַפְשִׁי וְשִׁפְתַי אַמֶּת תִּכּוֹן לְעַד אִם בַּהּ יִהְיֶה עֲנִינִים נִכְבְּדִים הַשְּׂוִים בְּכָל הָעֵמֶל אֲשֶׁר עִמְלוּ נְשִׂאֵי הַנִּכְבְּדִים לְאַחֲזוֹ בְּמַסַּע כִּבְדַּי לְרִאֲוֹת בְּפָנַי מַלְכוּת .

והמלכה החרישה ותבש אל קעפֿערעניס אשר נתן אות כי דבריה ישרו בעיניו . ופֿאקערדין מלא את ידי מאנקרעד לשאת מדברותיו לתשובה בעד שניהם , ומאנקרעד קבץ נפוצות רעיוניו ויאמר ברוח נמוכה :

— הוד מלכותה פתחה פיה בחכמה וכל דברה אמת וצדק , כל אשר הודיע את הוד מלכותה עבדה דרקוש נכון ונאמן . כי לא דבר מדיני , לא דבר מקנה וקנין ולא כל ענין וחפץ אשר לכל בני האדם , לא הם המטרה אשר הניעתנו הלום ממרחק , גם לא תאוה וכסף לחדשות , לתור ארצות , עוררה בקרבנו את החפץ לבקר בהיכלך , כי לא נוסעים אנחנו לשוט בארץ ולהתהלך בה , כי אם מטרה רמה ונשאה לנו , אשר כלה שארנו ולבבנו להגיע אליה . מיום פְּרוּא ארץ ושמים הכיר העולם כלו את ממשלת אויא , כאשר כן ראוי ונאה לאויא לשאת גם לארצות כָּלֶהָן ותשבֿענה לְדָגְלָה , הן היא החלק האחר בכל התבל , אשר בחר בו אֵל הַכְּבוֹד לְהִגְלוֹת בְּגֹאֵן כְּבוֹדוֹ וּלְכַבְּדָנָה כַּמְקוֹם רְגְלוֹי אֲשֶׁר עָמְדוּ בָּהּ בְּדָבְרוֹ עִם הָאָדָם . ועתה , לראבון כל לב , העולם כָּלוֹ יִחַל לְהַתְמוּטֵט וְאֲבֵד תֵּאֲבֵד הָאֲמִינָה בְּהַדְרֵעוֹת הַרְמוֹת וּבְהַרְעִיוֹנִים הַנִּשְׁגָּבִים אֲשֶׁר מִשְׁלוּ עַד כֹּה בְרוּחַ בְּנֵי הָאָדָם . ולבנו יאמין כי בא המועד והגיעה העת אשר תשוב אויא לחדש את ימי מלכותה מקרם קדמתה , אפס , אף כי מאמינים הננו כי רוח ה' תניחנו ובו נדגול ונעשה חיל ,

אבל לא יעשה ה' דבר בלתי אם גלה סודו לעבדיו עושי דברו וחובה עלינו לבקש לנו כלי חפץ למעשנו בעזרת בשר, עזר מאדם, ורק אז נוכל למלאות מלאכותנו הנשגבה, כי תושע לנו ימיננו בהוליך ה' לפנינו זרוע תפארתו. ועל כן יחשוב לבנו, כי סוריא וערב, הארצות אשר בהנה בחר ה' מאז לשַׁבָּן שמו ושכינת עֵזו, הִנֵּה תהיינה הראשונות להחל בדבר ומהֵנָּה תהיינה תוֹצְאוֹת אל התנועה הגדולה והנמרצה. שני שבטים, אשר האחד שוכן הרים והשני שוכן ערבות המדבר, שני שבטים אשר לא נכתמו בחלאת ערי המישור והחוף ובפשעיהן לכל חמאתן, שני שבטים אשר לא נתעו במשאות שוא ומרוחים של הערים הגדולות והקטנות, ואשר מעין תבונתם לא נרפש, מקורם טהור וכבוד הגבורה, העז והנצח חדש עמהם כימי עולם, שני שבטים אשר האחד יוכל להציג במערכה צבא רוכבים גבורי חיל, והשני צבא רגלים ערוכים וחמושים בַּל, — שני שבטים כאלה כמו נועדים המה מראש להעשות אנודה אחת ולכבוש את העולם כָּלוּ. חפצנו ומגמת פנינו לכבוש את העולם, בעזר רוכב שמים, רק למען השב לתחיה את אשר בני האדם, כי יהיה ה' אלהים למלך על כל הארץ ולתקן עולם במלכות שדי. חפצנו ומגמת פנינו שְׁמֹת וְשִׂאוֹף וְהַכְחָד את הכפירה באלהים אשר הליכות עולם לה (פּאָליטישער אטהעאיזמוס) ואשר תִּשְׁקֶה סף רעל את כל בני האדם, לַמַּגֵּר לארץ בַּס העריצות ושרירות לב ולהעביר ממשלת זדון מן הארץ, ממשלת אנוש הנותן לבו כלב אלהים.

בשום לב שמעה המלכה את דבריו ואחרי רגע דומיה ענתה ואמרה :

— גם לבי יאמין כי עת לעשות היא לאמץ ממשלת הרוח אשר לאזיא, ומאז חרלה הממשלה הזאת, יאמר לבי,

מאז נגרע ערך מעלת האדם, ונטל כבוד חייו, שפלו מגדולתם
 'נשבתו מטהרם. ודבריהם אשר הגדתם לי יוסיפו אמץ
 להראות ולהוכיח כי טוב עשיתי בקראי אתכם אלי. אבל,
 הנה דברת, נשיא אנגליה, בלשונך על אדות עֶבֶב ואלהים—
 מי הוא האלהים אשר נשאת על שפתיך?

— דברתי בלשוני על אדת אֵל יחיד ומיוחד יוצר
 הכל וחי העולם — האלהים אשר נגלה נגלה לאברהם בהר
 המדיה וידבר עם משה עבדו על הר עֶבֶב — הר סיני ועם
 אליהו בהר הכרמל ובהר חרב.

— יש עוד הר באנאטוליען — הר אלימפי, ולפנים
 שכנו האלהים גם שמה.

— אליל המשוררים — השיב טאנקרעד —
 לא, כי אם אלהי העם, האלהים אשר האמירו
 את העם והעם האמירם. — אמרה המלכה, ואהרי החרישה
 רגעים ותהי דממה מסביב, פנתה אל קעפֶּרעניס ותאמר.
 רוח הנשיאים במרום תמריא ואך אלהים כל מזמתם. האין
 טוב לפתות לפניהם שערי היפי והקדש?

— טוב ויפה מאד, מלכה אדירה — אמר קעפֶּרעני-
 ניס — לבלי יִקְגְרוּ לפניהם שערי תפארת וקדושה.

— צוה נא איפוא ויביאו פרחים — ואתם נשיאי —
 אמרה המלכה בפנותה אל אורחיה — עיניכם תחוינה עתה
 את אשר עין לא ראתה זולתכם — קדש הקדשים של
 אויז.

והמון משרתי המלכה, אנשים ונשים, הביאו פרחים,
 והמלכה עם אורחיה וכל בני לויתה שמה פעמיה אל דלתות
 נחשת קלל, נהדרות מבלות יפי, מעשה אֶפְנִים מדורות
 עתיקים. אחרי כן עברו ההולכים דרך מנהרה מתחת לארץ
 ויצינו רגלם בעזרה קטנה מוקפת מכל עֶבְרִיה בשני סלעים

וקפים . ממעל הזהירו שמי תכלת וכל הבאים , אי נקי , החזיקו בידם פרחים וישירו שירי תהלה עֲרֵבִים ונעימים בשפה המזורה בסוריא . בשן סלע אחר תִּצְבּוּ שלבות רחבות אחרות אשר עלו בם הבאים ויגיעו אל כֶּפֶה חצובה בסלע לפני בנין נאדרי מאד ועמודיו מחרשת היאֲנִית . ויבאו אל ארמון רחב . אצל קירות ההיכל על נפצי הסלעים נצבו פסילים נאדרים בִּפְי ויַפְעָה וגאון צבי , מִחֻטְבִּים מהמר יקר ערך ומאד נעלה .

לאט לאט חדרו עיני טאנקרעד במעטה הקדרות אשר בהיכל ומרגע לרגע נגלו לפניו תמונות נהדרות , אשר עוד בימי ילדותו הגה ושנה בהן בדמיונו . — הנה לפניו פני תֹּאֵר בגאון רוממותיו , בזקן עב ותלתלים אֲרָכִים , בידו האחת ברק ובשניה מטה ברוש . לרגלי התמונה נשר פורש כנפים— והנה לפניו יוצאים ובולטים אחד אחר אחד אלהים משמי קדש , מסורח שמש , אלילים ואלילות , רוחות נאדרות , נמפיון ושעירים וכל סגולות חזון ושכיות חמדה אשר שכל האדם ולבו יכולים לברוא למען תת תמונה מוחשית אל הרעיון ואל התשוקה , כל אשר אך ביכלת הרמיון להגשים את האלהים בצלם ודמות . מנורות אחרות התנועעו בהיכל , אורן הרפה רחף על פני התמונות , ובהתנועע האור התעה את הרעיון לחשוב כי האלילים אינם בלי-נוע .

— אלילי יוֹן העתיקה ! — קרא טאנקרעד —

— אלהי האנזארים . — אמרה המלכה — אלהי

אבותי .

— רוחי תשתומם ונפשי כמו תחלץ מִגֵּוָה משבע

נעימות אין קץ — אמר טאנקרעד —

— ואתה ידעת כי אלהים המה — אמרה המלכה —

ומדוע לא יכירם לאלהים נסיך הלבנון ?

— לבי יחוש כי אלהים המה — אמר פֶּאֶקְרֶדִין —
— ואיככה זה? — אמרה המלכה אל טֶאֱנַקְרֶעֶד —
איככה זה אתה יליד אֵי הצפון, בן ארץ עיפּתה...
— איככה הכרתי את יופיטער האלימפי? — שמע
טֶאֱנַקְרֶעֶד את דבריה — היפלא הדבר בעיניך? — הן עוד
בימי ילדותי למדתי דעת דרכי האלהים האלה.
— האח! — אמרה המלכה אל לבה בחדות רוח
ובצהלת פנים — אם כן איפוא לא נתעה דרקוש בשוא. —
הנה הוא מְשֻׁלְנוּ.
— וגם אנכי אתה — אמר פֶּאֶקְרֶדִין — הטבתי
לראות אלהי האנזארים.
— כן, נסיך נכבד, אלה הם כל שרדי מחמדינו,
כל יתר הפלטה מאנטיכא — מאנטיכא המפאָרה, ממאות
מגדליה וצריחיה, ממקדשי יערותיה וארמונות תפארתה.
— אזיא האַמְלִלָּה! — הריע העמיר — אמנם כן,
חֲלַל לֶאֱרֶץ כְּבוֹדְךָ וְעַד עַפְר הַנֶּעֱת!
— בעת בא הקץ — אמרה המלכה — בעת חדלו העם
להביא את זבחייהם והאלהים האדירים עזבו את הארץ
בקצפם — תקותי חזקה כי לא לעד נטשוה — אז נמלטו
מתי מספר שומרי אמונים אל ההרים האלה עם התמונות
הקדושות האלה אשר נצור אותנה כאישון עין. הנה כבר
הגדתי לכם כי לנו אוצר מחשבות נעלות ואדירות, מחשבות
משיבות נפש ועוד יתרה להנה ממחשבות. וזולתי המחשבות
הנעלות לא נשאר אתנו כל מאומה. כל זולתן כלה ואבד.
העשר, חרשת אמן, גאון צבי וכל מחמדינו וכל הרכוש
אשר עשינו — כלם היו לאַל ואינמו. ארצנו הדלה והרוה
תתן לנו ספקנו באיפת רוזן ועומה רק דִּי לחזק תִּתֵּנוּ,
לובשים הננו כאשר ילבשו הקורדים וְאָכְלֵנוּ גם הוא כמאכלם

המה, אבל לו עזבנו את ההרים האלה לנו ולנוע בארצות עם חילנו, כי אז אבדו לנו גם התמונות האלה. רק הנה רק התמונות האלה לברנה והרעיונות הלומים וקשורים בהן, שומרות עלינו, אשר, למרות סר חיינו, לא נשוב להתהפך לפראי אדם. המסרות הקדושות היות הנה בנפשנו פנימה ואת כל קִיָּנו יתמכו ויסערו רגשות היִפי, העז והרוממות. ובסומכי נפשנו היא התקוה הנעימה כי עוד תבוא עת, אשר אזיא תבלה את התהו ותגבר על שִׁמְמוֹתה ותכונן ולה יקראו חפצי בה! עת, אשר בני האדם ישובו אל אשר הוניתו, אל אלהים אשר שמו את הארץ לארץ צבי ומִאֲשֶׁרָה, וכי האלהים ההם בגדל חסדם ישפילו לרדת ארצה אל הארץ אשר בלעדיהם נהפכה לעמק הבכא והיתה רק יוֹעָה.

— מלכה אדירה! — אמר טאנקרעד הסוער ומתרגש — לבי מלא מלים, ואם אך תרשני, הנה עלינו להכביר דברים בזה ולהוסיף בָּאר.

— נלכה נא הנה — אמרה המלכה ותוביל את טאנקרעד אל מקדש קטן במרתו והוא כעין תא ויזיע בתוך הבית. שם נצבו שני פסילים זה לעמת זה. והמלכה הובילה את טאנקרעד אל הראשון. הפסל הזה היה בגדלו הטבעי מעשה חרשת עתיקה מאד, אך שן העת לא נגעה בו וכנראה היטב שקד שומרו. והוא נחצב משן הפיל ומהב.

— התכיר? — שאלה המלכה —

— הנה הכרתי את האליל העתיק, אליל השירה

והזמרה — אמר טאנקרעד — הוא פהאָבוס אפאָללֶאז —

— הוא אלהינו; אלהי אנטיכא, אלהי יער הקדש,

מי הוא המביט אליו ויִפֶּן באלהותו?

— האם — אמר טאנקרעד כמדבר אל לבו — האם

הוא הוא הפסל, אשר לפניו נשפכו דמי עגלים למאות,
אשר לפניו הורקו לנסך יין ושכר למכביר, אשר התעלה
והתכסה תמיד בעתר ענן קסרת לבונה!

— יודע הנך! — את כל, את כל יודע הנך!

— ומי הוא הלז? — שאל מאַנקרעד בסערת רוחו

בהורותו על הפסל השני. —

— הוא תבנית הקרושה ההיא, אשר לִפְנֵי־הַתְּנַפְלוֹ

לפניה אפים ארץ עולי ברגל אשר נהרו אליה מאפסי ארץ—

היא אלילת סוריא, היא ווענוס ארצנו, ואתנו פה נקראה

היא בשם ההוא, אשר בחסדה נקרא גם לי — אסרתא*.)

7

— ומתי חרלו בני האדם להשתחות אל האלהים

האל? — שאל פֶּאֶקְרֵדִין את אוהבו בהיותם לברם — האם

עוד לפני בֵּאֵה הַנְּבִיא (מחמד)?

— עוד לפני זה — מאז נגלה משיחי ותורה מאתו

יצאה .

— אבל הלא עוד לפניו נגלתה תורת אמת מאת ה'

מן השמים — שאל פֶּאֶקְרֵדִין — הן, כפי אשר הגדת לי,

דבר האלהים עם משה בהר סיני, ואחריו עם מלכים ונביאים

רבים מבני ישראל .

* מזה בעברים עֲשֶׂתֶּרֶת אֱלֹהֵי יִדְוּנִיס (מ"א, י"א ה') ובעם

זה קראו גם את הכוכב ווענוס הקדוש להם .

— האלהים הבוחר במשה עבדו לתת על ידו תורת אמת לעם סגולתו, בחר במשיחי הנוצרי להערות על יתר שוכני תבל ושוכני ארץ את הרוח הישראלי. לא למען העברים בא הנוצרי עם תורתו כי אם למען העמים עובדי אלילים. וזאת היא אשר תבדילהו מהנביאים אשר היו לפניו. הנוצרית היא הֶרְחַב הַיְהוּדוֹת בעד המון רבה המתהללים באלילים ובהגלותה בתמונה חדשה הביאה כליון חרוץ אל עבודת הגלולים והאלילים כליל חלפו. *

— עובדי אלילים — שנה פֶּאֶקְרֵדִין — בני לא אמן במ, בנים כחשים! — הגם אתה טֶאֶנְקֶרֶד בן עובר אליל? — לדאבון לבי כן הוא — ענה טֶאֶנְקֶרֶד — אנכי הנני יוצא חלצי שורדי הים הבלטי אשר לא שם ולא זכר לאלה הַנְּרִמְנִים בחלק הגדול והנכבד אשר בדברי ימי עולם וספר תולדות אדם. ומנעורי הורוני להתגאות בחֶמֶר גזעי זה ולחשוב את היחש הזה לנאון ולתפארת לי. לבי יתר ממקומי בהתבונני מה הגיע אלינו ומה היתה אחריתנו אם לא נגלתה עלינו האמונה הסורית — הערבית להשכילנו, להביננו ולהאיר עינינו. לולא היא שהיתה לנו אזי כבר היים בלעונו איש את רעהו עד כי תמנו כלנו. אמנם, אף כי ילידי פראים

(* מכוון לדברי הרמב"ם (הלכות מלכים בסופו דפוסים ישנים) וז"ל: „ישוע הנוצרי, המחוקק דם הנוצרית בא לעולם ליישר דרך למלך המשיח אשר נקרא שיחגלה" עכ"ל. וז"ל הכוזרי מאמר ד': „אלה האומות הם הנצעה והקדמה למשיח המחוכה" וכחכ הרב בעל או"צ בפירושו וז"ל: „האומות שבזמן הזה עלינו לשכח אחסם שעקרו עבודת אלילים והעבירו ממשלת זדון מן הארץ" עכ"ל. ועיין לחם שמים להנאון יעבץ על המשנה: כל מחלוקת שהיא לשם שמים.

ועובדי אלילים אנחנו, אבל במשך העתים קרבו נפשותינו אל סגלות הקדש ואצילות רוח מרומים, והגזרה והבניה אשר חָנַנו בהן מראשיתנו נפלאות ונעלות הנה מאד, כי אבות אבותינו יצאו ובאו מְקַנְקִז.

— קורות העולם ותולדות בני האדם — דבר מוזר ונפלא מאד — אמר פֶּאקְרֵדִין — הה, לֹךְ לְמַדוּנִי אֵת זֹאת בְּנֵעוּרִי, כִּי אִז הִיתָה הַשְּׂכֵלְתִי שְׁלֵמָה — ומה תחשוב על אדוּתִי? הַגַּם אֲנִכִּי בֶן עוֹבֵד אֵלִיל?

— אפונה מאד אם בשם זה יִכְנוּ יוֹצְאֵי חִלְצֵי יִשְׁמַעֵאל וְהַנְּנִי רוֹאֵה אוֹתְךָ כֹּאֵח קְרוֹב אֵל עִם הַקֹּדֶשׁ. הַדְּבַר הַזֶּה גְּדוֹל וְנִכְבָּד הוּא מֵאֵד וַיְכּוֹל הוּא לְתַתֵּךְ עֵלְיוֹן בְּעַז וּמִשְׁרָה. — וַיּוֹלִיֹם צְאֹזָר עוֹבֵד אֵלִיל?

— בלי כל תפונה.

— ואיסקאנדער? (אלכסנדר המוקדוני)

— בלי כל תפונה.

— ובכל זאת משלו ממשל רב בעז שלטון אף כי דמם דם עובדי אלילים.

— במה נחשבו נצחונותיהם לְעַמַת הַנְּצַחוֹן אֲשֶׁר הַגְּדִיל מְשִׁיחִי? אִיֶּה אִיפֶה הִיא מְמַלְכָתָם? אִים אִיפֶה הֵם עֲבָדֵיהֶם? שְׁנִיֶּהֶם הֲרָמּוּ לְעֵלְיוֹן וַיִּתְּנוּ לָבָם כֹּלֵב אֱלֹהִים, אֲבָל מִי יִקְטִיר עֵתָה לָהֶם לְבֹנָה? וּמִוֹלְדָתָם אַחֲרֵיהֶם, הַיּוֹנִים גַּם הַרוֹמָאִים מִשְׁתַּחֲוִים עֵתָה לְפָנָי מוֹבַחּוֹת בֵּית דוֹד, וְאֵל בֵּית דוֹד יִתְפַּלְלוּ עֵתָה גַּם בְּרוֹמָא, בְּלוֹנְדֵן, בְּפֶעֶרְבּוֹרְג, בְּנוּי-יָאֵרְק, וְרֵק אוּיָא לְבָרָה בְּגָדָה בְּרוּחָה וְתַמְעֵל בְּנַפְשָׁה, אֲמַנִּם הֵנָּה בְּאוּיָא שְׁטַפּוּ וְעִבְרוּ תַתְרִים וְטוֹרְקִים, רוּחַ אֶרֶץ הַקֶּדֶם הַנְּאֹוֹר וְהַאֲמָתִי עֲצוֹר בְּשִׁבִי זֶה כַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְרֵק עֲרָב לְבָרָה נִשְׁאָרָה חֲמִימָה וְנִאֲמָנָה עִם הַמְּסָרָה הָאֱלֹהִית וּמַחִיק הָאֶרֶץ הַזֹּאת נוֹצִיא אֵת הַמִּפְּץ לְנַפֵּץ בּו שְׁאֲרֵית הַשִּׁיטָה הַתַּתְרִית, אֲשֶׁר

גם בלעדי זאת תמס תהלוך . ואז בשוב לארץ הקדם_קדמות
 תבונתה וראשית דעת ההיתה לה , עת יִזְךְּ מקורה הטהור
 ושבו בני האלהים להתהלך על אֲדָמוֹת ובני האדם ישובו
 להתהלך עם האלהים , — או תשוב ותֵּאתָה הממשלה ,
 ממשלת אלהים , לראש עפרות תבל , החלק המְקֻדָּשׁ מכל
 כדור הארץ , והוא יפעול פעולה לברכה על ממשלות העת
 החיה הזאת . ואמנת איירופא אשר כצל בנטותו היא תִּשְׁגֹּב
 ותִּשְׁגָה בתעצומות עז כאשר יאתה לבני אדם אשר רק על
 מוצא פי ה' יחיו ואין מבריל בינו לביניהם .

— ומה יהיה — אמר פֶּאֶקְרֵדִין — אם אויא בנתקה
 טוסרות התתרים תשוב אל האלהים ההם אשר הראתה לנו
 אסתרתא ? — —

לא בפעם הראשונה דבר פֶּאֶקְרֵדִין עם טֶאֱנַקְרֵדֵר על
 אדות האלילים אשר לא שמע שְׁמַעַם , לא ידעם עד היום ,
 טֶאֱנַקְרֵדֵר ענה אותו בלא חמרה ולא הכריעו זה את זה .
 למן היום אשר ראו שניהם את אסתרתא וישותחו אֶתָה נראה
 את פניהם זועפים , כל אחד לברד ישכון ואיש איש עם
 לבבו ישיח ובהפגשם שניהם נדברו בדברים של מה בכך :
 על אדות הַצִּיר אשר הכין להם קַעֲפֵרְעֵנִים ועל דְּבַרְתֵּי הַפְּנִים
 החדשים אשר יראו יום יום , אבל בנגעם בדבר אסתרתא
 ואליליה היו דבריהם יִגְעִים . פֶּאֶקְרֵדִין היה שונה בתזיונות
 ויחלום ויִדְמָה ויבנה מגדלי דמיונו ולא הביע את לבבו לפני
 טֶאֱנַקְרֵדֵר כפעם בפעם . וטֶאֱנַקְרֵדֵר אף הוא העמיק
 במחשבותיו ויהי תפוש ברב שרעפיו בקרבו . הוא , אשר
 אלהים כל מזמותיו וכל שיחו והגיונו באצילות מרומים ,
 באמת ובאמונה , מצא לו ענין חדש אשר לקח לבו ונפשו
 וכל מעֲנֵיו בו . הוא הכיר והבין את תכונת אסתרתא , אשר
 לה לב מבין , שכל נְאִוֵר ואמונה תמה ועמוקה ומאמנת היא

בנפשה כי נוצרה למלאכות רמה ונשאה . ומאנקרעד השכיל להבין היטב ערך נפש רמה כזאת ואת הפעולה הנמרצה אשר תוכל לחולל . הן אם היא תכיר את האמת ורעת קדושים תמצא , תעשה גדולות ונצורות , אם היא תִּסְפַּח אל אמונת אמת ותִּלְוֶה אל ה' , גדול ונכבד הדבר הזה למאנך קרעד מעשרה נצחונות . הוא ידע היטב מה רבה פעולת הנשים על התגלות אמונת אמת ולהפיץ דעותיה , ידע היטב כי להנשים חלק גדול בהתפחות הדעות והאמונות . לא רק הילני המלכה *) הפיצה אמונה להפנות אליה נויי הארץ , כי אם גם שלשת הממלכות האדירות בתבל : צרפת , אנגליה ורוסיה נחלו אמונתן מידי נשים . כלנו נדע את פעולת קלאַטילדה ובערטהע **) אשר נטעו דעות עמק הירדן על חֲפִי סיינע וטהעמוע . מסרת הברית אשר בא בה וולאדימיר עם אחות קיסר יון וואסיל ***) היא הכריתה את הגלולים מארץ רוסיא . זיועל אחות היינריך השני הסתה את לב בעלה מלך אונגארען לאמונה אשר מקורה ביהדות ויסודתה בתורת משה . בממלכת פולין התעוררו להעביר גלולים מן הארץ על ידי אחות נשיא באָהמען , אשר הגבירה פעולתה ואמונתה על מיעטשיסלאוו ****) . אלה ועוד כמהן היו

*) היא אס קנסטמין הגדול , במאה הרביעית .

**) קלאַטילדה אשה כלאוויג הפראנקי , בסוף המאה החמישית

ובערטהע היא אשה מלך קענט בכריסטיה , במאה השביעית .

***) במאה העשירית בלקחו לאשה אס אנטל אהוס וואסילי

מקיסרי יון .

****) היא דאמבראווקא אשה מיעטשיסלאוו הראשון במאה

העשירית .

למנהלות להעביר ולטעת באירופא נטעי נעמנים מחצרות
 בית אלהים ומהררי קדש להיות עליהם לתרופה ופריים טוב
 להשכיל ולאשר את מין האנושי. — וטאנקרעד הגה
 ברוחו ויבקש חשבנות ויבטח באמתו להטות אליה את לב
 אסרתא. —

וַפֶּאקְרֵדִין שְׁעֵחָאב, נסיך קאנאבוי ויוצא חלצי נושא
 דגל הנביא לא גבר לאמונה בסגולות ארץ עֶבֶב ובגורלה
 הטמון בחיקה ולא נועז לחשוב לשבות את לב אסרתא
 למשול ברוחה ובדעתה. ונהפוך הוא כי הוא הלך שבי
 אחריה ותהפוך את לבבו. מעת ראותו אותה קָפְנָה אליה כל
 חושיו בו ותפעול על לבו המתרגש, כפעולה אשר פעל
 עליו טֶאֱנַקְרֵדֵד בפעם הראשונה. בן ארץ הקדם לא יִכְנַע
 לאשה. המין היפה לא ירעיש נפש בן הארץ הזאת
 להכניעהו ולמשול בו, וזולתי חוה לא השתררה עוד אשה
 על רוח פֶּאֶקְרֵדִין להורות לו את הדרך ילך בה. אבל עם
 חוה הסכן הסכין מילדותו ולא חש בנפשו עד כמה רבה
 פעולתה עליו. לא כן אסרתא, היא נגלתה עליו בפתע
 פתאם כברק מתפרץ מבין מפלשי עב, ככוכב מתרוצץ
 מחשרת ערפל בכל שפעת אורו מבלי אשר חשבנו דרכו ועל
 כן יפלא בעינינו שבעתים מאור גדול אשר יחלנו לו מראש.
 אסרתא צעירה לימים, יפה ונאוה ולה הוד מלכות, לב
 בְּגֵשׁ ונפשה גחלים תלהט, רוחה כנחל שוטף ולשונה פלג
 מים חיים, וכל אשר מסביב לה פלאי פלאים ורוי סתר, אשר
 כל אלה ילהיבו את הדמיון, ותשלול את לב פֶּאֶקְרֵדִין בכל
 הקסם הזה בטרם עוד הרעישה את רוחו באוצר חמדת אליליה
 ומשכית פסיליה, אלהים חרשים לא שְׁעָרָם.

חוה וטאנקרעד שוחחו עמו בדבר אלילים ופסילים רק
 בדבר שפתים ואסרתא הראתה אותם לעיניו והם מלאים הוד

נודא . המלכה הגירה לו כי לבר סיני ונלגלתא ישנו גם
 אָלימפי , וגם מאנקרעד לא בסל דבריה . והמסדות ברבר
 אָלימפי כבירות לימים ממסרות כנסת הנוצרים ומסגר
 הישמעאלים . והתזיון אשר גלתה לפניו אסתרתא היפה לא
 חזון שוא ומקסם חלק הוא ולא הגדות וברים נחלת אבות
 לבנים מדור לדור , אלהיה לא אלהי הרים ולא אלהי עמקים ,
 כי אם אלהי אנשים אדירים ואלהי עמים כבירים , כי הם
 אלהי אלכסנדר ואלהי קאיוס יוליוס ובמשול האלהים האלה
 בתבל התנשאה גם אזויא בעזו שלטון ותהי ארירה וכבירה
 ומאשרה . הם הפכו ערבתה לערן ויכוננו בה ערי מושב .
 ועתה היפלא איפוא אם כבוד יכבדו האנזארים את האלהים
 האדירים האלה ? ונהפוך הוא , כי יפלא הדבר מדוע זה
 השליך יתר האדם אחרי גוו את האלהים האלה . אבל הגה
 סר האדם מאחריהם ויסר גם צלו מעליו והנהו ברעה . גם
 חוה , גם מאנקרעד וגם הוא , פֶאקרעדן , על פי גורלו וחבלו
 בחיים וקורותיו ותלאותיו — כל אלה נתנו עדיהם לו כי
 אָמלל הוא האדם . לא יפלא בעינינו אם אמלל הוא הסורי ,
 כי חסרה לו תעופת הרעיון ואש חייו תכבה באפס עצים , לא
 יפלא בעינינו אם אמללים הם היהודים , כי נרדפים הם
 ממין האנושי , ואולי גם בצדק , על פי מעשיהם , וחוה
 היהודיה היא יוצאת מן הכלל — אבל הגה פה איש אנגלי ,
 צעיר לימים , גדול ותכבד , עשיר ומלא כל סגלות בני האדם
 וכל טובו בירו והנה הוא כתת רגליו לבוא לסוריא ולהודיע
 כי כסוריא כן גם איירופא כלה אָמללה — ומדוע זה ? הלא
 אם כן איפוא סבת כל הרע ומקור כל האיר והשבר הוא רק
 באשר סרו בני האדם מאחרי האלהים ההם אשר שמו לפנים
 את הארץ למאשרה .

כל אלה הגה פֶאקרעדן ברוחו הסוערת ויבקש חשבנות

רבים. מרעיונות כוללים בא לפרטים. מעשתנות קפשמים אל חשבונות ואופנים מוחשים במעשה ונסיון ועם לבבו ישיח: אם האמונה תגהה מזור ותעלה ארוכה לנגעי בני האדם, הנה אין טוב כי אם לכונן את האמונה ההיא אשר עתקה וגם נברה חיל אז לפנים ואשר עם סוריא יש אחריה בכל לב. המלכה אסתרתא מלכת האנזארים יכולה להציג בשער חמשה ועשרים אלף גבורי צבא, והוא, חעמיר, נסיך הלבנון, יכול לאסוף מחנה גדולה וגרודים רבים, אף כי נופלים הם מהאנזארים בכח וגבורה אבל מספרם רב ועצום. — ומרגע לרגע השתקע פֶאקֶרֶדִין בדמיונו זה עד כי ראהו נכון לצאת לפעולה. הצעת טאנקרעד וכל חזיונותיו ספו עפו, התנשאות אַזוּיא לכל לראש, תחית האזרחית הכללית ושווי טהעאקראד טי — כל אלה נמחו בעב ויהיו כלא היו וכל מערכי לבו והגיגו חזו לו רק להיות סוריא לממשלה אדירה עומדת ברשות עצמה, אשר תרכוש לה כזאת בכח מאת אלף איש שולפי חרב הסוככים ומגנים עליה. אמונה אַלימפית תהיה השלטת בארץ ואל האמונה הזאת יטה על נקלה את לב הדררוים, להאמאראניטיים יניח להיות באמונתם עד כי תעלה בידו להטות לב הבישאף בשחר לבוא בעול האמונה החדשה. היהודים יוכלו להשאיר עוד בארץ בתנאי כפול אם יעזרו לו במשאת כסף למען חוק מוסרי דת אַלימפי וחוקיו ולשגב בעז ממלכת פֶאקֶרֶדִין ואסתרתא'.

ובהעמיקו ברעיונו ודמיונו ראה כי טאנקרעד לספנע לו ואבן נגף על דרכו. כי אף אם גם אליו, אל פֶאקֶרֶדִין, תטיב המלכה פנים ותשוחחהו באהבה וחסן, אבל יתרה עליו למאנקרעד, כי התבונן פֶאקֶרֶדִין אשר בִדְבַר המלכה עם טאנקרעד תפער פה ותשאף אמריו ונפשה קשורה בו, בעוד אשר בדברה עמו, עם פֶאקֶרֶדִין, אך הוא ישאף אמריה

ונפשו קשורה בה. ומיום ליום התקררה רוחו ופניו לא היו עוד עם מאנקרעד, אשר בתמת לבבו ובאמן רוחו לא ידע ולא הרגיש מאומה כי רעו הנאמן חורש עליו רעה או כי ידבר עמו בלב ולב. ופֶאקרעדִין חפש ויבקש תחבלות להרחיק את טאנקרעד מעל אסרתא וכי יתקרב הוא אליה ויתרועע עמה באין מפריע. וזאת עלתה בידו בהרהיבו את קעפֶערעניס וישת בחלקות לו. גם שחד נתן לו ומהר רב, אף הבטח הבטיחהו ויאמצהו בתקות טובות לעתיד. וקעפֶערעניס המציא לו עתות הכשר לדבר עם אסרתא בהיותה לברה עמו. ובאחד הימים עצור עצר קעפֶערעניס את טאנקרעד בשיחותיו האַרכות ופֶאקרעדִין בקר בהיכל המלכה וישוחח עמה על דבר הלבנון וקאנאבוי ויפאר וירומם את בירתו וכל הדר תפארת גאונו ושיא חסנו ויזיע לפני המלכה כי תכבדהו לבקר בטעונו, אך המלכה הסבה את השיחה ותאמר:

— אשר יפלא בעיני למאד הוא כי עבדי הנאמן דרקוש הודיעני על ידי ציר נאמן כי אחד מן הנשיאים החפצים לבקר בדזינדאריקס הוא מבני אמונתי העתיקה והנה הנסיך האנגלי הגיד לי ושפתיו ברור מללו, כי האמונה העתיקה הקדושה לי, לא שלטה מעולם בארץ אבותיו וכי הוא הכיר את תמונת הקדושים רק מאשר המנהג בארצו לחנך את הנערים ולפתח מסגרות רעיונותיהם בקריאת ספרי משוררי יון, ספרי המשוררים אשר אבדו לנו ואשר בתוכם ספונים דברות הקדש.

— אין לנו להתפלא מאומה על מעשה האנגלים המתגלגלים תחת שאה ואשר באמת עוד בֶּרברים הנמו. — אמר פֶאקרעדִין — ארצם לא תוציא כל יבול, היא אך איי גדול, אך צחיח סלע, ואם גדול הוא מאי־מלטא אבל איננו משגב וקצור כמהו. וכל הצרכים הדרושים להם יביאו מארצות

אחרות . יבול הארמה יביאו מארעססע ואת יינם מחצרות
ספרד, בבירוש הגידו לי נאמנה כי גם צמר גפן אין להאנגלים
בארצם, אבל בזה אפונה . גם אמונתם זמורת זר היא וביען
כי אמונתם נמסרה להם מארץ סוריא לא יפלא עוד אם את חנוך
בניהם והשכלתם יקבלו מארץ יון .

— הה, עם אובר ואמלל ! — קראה אסרתא —
ובכל זאת עוברים הם בארצות ויחתרו בכל עוז להבין ולהשכיל
את רוחם !

— אבל דרקוש — הוסיף פֶאקרעדין מבלי שים לב
לדברי המלכה — אבל דרקוש לא נתעה בשוא .
— לא נתעה בשוא ?

— לא, לא שקר הנחילהו . כי אחד מן הנסיכים
המתאווים לבקר בדוינדאריקס הוא באמת מבני אמונתך
העתיקה והנאה — אכן האחד ההוא איננו הנסיך האנגלי .
— הנך מפריח יונים בלי אגרות צרורות בכנפיהן ! —
קראה אסרתא בנפש ענומה .

— הה, אסרתא היפה בנשים — אמר העמיר
באנחה — צר לי אשר לא תדעי את אמי .

— איככה יכלתי לדעת אותה ? האם עזוב עזבתי
מעודי את מבצרי היקרים לי מפארי העמודים אשר במצרים
להפחה ? האם ראתה עיני מעודי את נשי ארצך, נשי
סאראנימים או דרוזים הרעולות במטפחות לבנות כאלו קרנים
למו כקרני סוסי המדבר .

— שאלי נא את קעפֶערענים ויגדך . הוא היה במבצר
העמיר בעשיר והוא ידע והכיר את אמי . — ודעי לך
אסרתא היפה בנשים כי אמי היא אנזארית .

— אמך — אנזארית ? — קראה המלכה משתוממת
ונרעשת — אמך — אנזארית ? ומה שם משפחתה ?

— הַה, הלא זה מקור יגוני, הלא זה כל מכאובי אשר הגני נושא בחיקי! תעלומה איומה תלים בעלטה את מולדת אמי, כי את הורֵי שְׁבַלְתִּי כאחד בראשית ילדותי בעוד יונק הייתי. אמי מתה עלי ביום רעש ווַנְעָה, ביום תהפוכות מלחמה ומערות קָרָב. — וואת כל סבת הזוּתִי פה לְהַנְדֵּעַ על דבר מקור מולדתי, בת מי היא אמי. עמה ואמונתה הם כל שעשועי חיי, כל שיחי והגיגי יומם וחיווני בלילה. וכל ישעי וכל חפצי וכל משא נפשי ותאותי רק לדעת ולהכיר את בני עמה ומולדתה ולחזות ביפי אלהיה.

— מוזר ונפלא הדבר מאד! — הביעה המלכה —

— ועוד יִתֵּר מפלא — אמר פֶּאקְרֵדִין במרת נפשו —

לו ידעת אסתר את היפה בנשים, לו ידעת אף שמץ דבר, אף מעט מוער כמה נשאתי וסבלתי בעד אמונתי הנפלאה והנעלמה ממני! — ובדברנו נוצצה בת עינו באנל דמעה אשר התגודר ויפול על לחיו —

— ואתה הלא באת הלום למען הפיץ פה תורת אמונה

אחרת?

— האנכי אבוא הלום למען הפיץ תורת אמונה

אחרת? — שנה פֶּאקְרֵדִין דבריה באותות גועל נפש ונחיריו אָדְמו מדם ועל שפתיו לעג שנון — האנגלי המתעתע אך הוא בא הלום להפיץ פה תורת אמונה זרה — אמונה זרה אשר יעשה אתה כמעשה בני ארצו צחיח הסלע עם עצי התמרים: בני ארצו לא יוציאו מקרבה את עצי התמרים, כי אם, כאשר הגידו לי, בתחבלות יגדלום בבתי זכוכית, באופן כזה יביאו אליהם מן החוץ גם האמונה הזרה. אבל אף כי להם היכלות, בתי-תפלה ובתי מסגד, אך מורים הם כי לא יעשו כל פלא, מורים הם כי מעולם לא קם מקרבם נביא וחווה, מכירים ויודעים הם כי מעולם לא דבר אלה בקדשו עם

בן עמס ולא עמדו רגליו בארצם ובכל זאת עוד יעז עם כזה
אשר לא חָנַן באחת מסתנות שמים, עוד יעז עם כזה להיות
למפיצי אמונה ומרכי תורת הדת!

— אנכי שגיתי בראה — אמרה אסתרתא — אנכי
חשבתי כי שניכם התאחדתם במסדת ברית לעשות גדולות
ונצודות.

— כזאת הגיד לך דרקוש! — ענה פֶאָרקערדין קל
מהרה — אבל אנכי אינני מכיר את דרקוש ולא ראיתיו פנים,
כי אם המלוה את האנגלי, אשר הוא גם רעו, הוא הגיד
לדרקוש את כל אשר הודיע דרקוש אותך, וגם דבר המסע
הנה לא מבמני יצא, ורק ראה ראיתי כי חברי אשר ידיו רב
לו בכל האמצעים הדרושים נכון לאחוז במסע להזינדאריקס
אשר הוא משובש דרכי ובה כל חי רוחי, לא הפרעתיו מחפצו
זה ועוד שמחתי למקרה הזה ואמצתי את רוחו וחוקתי את
ידו בפעלו אשר הציב לו למסדה, פעלו ומעלות רוחו,
אשר המה, כפי אשר נוכחתי לדעת, יצעידוהו למדחפות
ויעמו עליו בושה.

— מה אשר תהיה מטרתו ומערכי לבו — אמרה
אסתרתא בלב נרעש — הנה הנסיך האנגלי, כפי אשר אחזה
לי אנכי בו, איננו איש כזה אשר מעשהו יעמה עליו בושה.
— חללה — אמר רַע סאנקרעד ואוהבו הנאמן —
לא מצאתי חללה עולתה בו ולא דמיתי בדברי לחלל כבודו,
כי אם מאשר גַא הוא מאד ומהיר במעשיו ואיננו בעל
נסיך, לכן יפול ברעה, אבל איננו חללה נקלה ומשחת אשר
מעשיו הרעים יביאו עליו שאה. אנכי הגדתי כי מעשיו יעמו
עליו כלמה רק מאשר מתהלך הוא בתוך אנשים ומתרועע
עם בני אדם אשר באחרית יגלו עליו חרפה ובוז ויכלו את
כחו ואונו ובל פעלו מאפע יהיה. לדמיון: הנה כעת אסור

ליהודי לדרוך בארץ אנגליה להאָחוּ בה, רשאי הוא היהודי להשאר בניבראלטער אבל אנגליה עצורה לו. והנה גלוי וידוע לכל אלה אשר הרבר נוגע אל לבם, כי כל סבת חפץ האנגלי הצעיר וכל תכלית מפעלו אשר הוא נתן לו צורת אמונה וענין מדיני, היא רק מאשר על פי מקרה דבק לאהבה בבת יהודי אחר בדמשק, אשר למרות כל עמלו הנה לא יוכל לקחת אותה לו לאשה.

— הוא דבק לאהבה בבת יהודי בדמשק! אמרה

אסתרתא ופניה תִּירו כשיר —

— עזה כמות אהבתו לה והוא שוגה בה עד כלות הנפש, ואך היא חוללה ויצרה כל תחבולות מפעלו וממנה יצאה העצה והמזמה, היא הורתהו תורת הרמזים והסודות והוא הורגה תורת הנוצרית. ובכן הצמיחו והולירו את המומה הנמרצה בדבר נצחון אזיא לכבוש תבל ומלואה ואולי בעזרת כלי נשקנו מסוריא, בעוד אשר כל שכר לא יהיה לנו, כי אם רק נתח עֵגַת מצות.

— מה היא העֵגַה הזאת?

— היא לחם חנ העברים אשר יאכְלֶהוּ בראש החדש עם תִּלַּב עתודים.

— נתעב ונאלח!

— ומה רב השכר הזה בעד נצחון גדול!

— האם נתן מלכת אנגליה רשיונה כי נסיך ממשפתתה יקח לו לאשה יהודיָה?

— לא! ואחרית הדבר תהיה כי יסירו את ראשו מעליו ואותה ישרפו באש. אבל עד העת ההיא הנה יכול יוכל לעשות מרחא וסלף ולהמיט עליו שאה ורעה אם אך לא נמהר לקדם פני הרעה.

— עלינו לקדם פני הרעה ולעצור בעד מעשהו!

— הדבר המעורר צחוק בקרבי ביותר — אמר פֶּאק-
רעדן — היא התמימות וקֶרַת הרוח של האנגלי, בבואו לבקש
עזרתנו. זה מעט היה בקאנאבוי ועתה הוא בדזינדאריקס
ומגמת פניו כי אנחנו נכלכל דברו ועל אדות סוריא ידבר
כלאחר יד כאלו איננה בעולם, ובאמת סוריא היא היתד
שהכל תלוי בה, ואין כל ספק כי לז באנו כלנו במסרת
הברית, אם הלבנון ואנואריע יתחברו יחד, כי עתה כלה
נרש נגרש את המורקים מסוריא ונכבוש את כל ארץ המישור
וכל חֲפֵי הים ומבואותיו בנשות יד אחת, מבלי אשר תתעורר
עוד הפעם איזה ממשלה להתערב בדבר ולהפריע מנוחתנו
השעני עלי ובטחי בי כי עשה אעשה ויכול אוכל.

— פלאים ונצורות השמעתני! — האם יפה היא
ונאוה למאר היהודיה? — אמרה המלכה אשר לא שמעה
כמעט שיח פֶּאקרעדן ולהגו הרב. —

— האנגלי יאמר כי יפה היא למאר והיא שיחו והגיני
ביום ובחזיון לילה.

— צדקת בדבריך כי מזור הדבר ויקר יהיה החזיון כי
אנחנו נשלוף חרבותינו למען יהודית אחת — האם שחור
מראיה או לבן?

— בשיריו אשר ישיר לה האנגלי יקוב לה שם לבנה
או שמש. ומזה אשפוט כי שחורה היא ונאוה.

— נפשי תתעב את היהודים — אבל שמעתי כי נשיהם
יפות הנה.

— ואת כלם נחרים מארץ ממשלתנו — אמר פֶּאקרעדן
וישא עיניו אל המלכה ויבט אליה —

— אם אך נערוך קֶרְבּוֹת ונאסור מלחמה אז עלינו
לכונן ממשלת סוריא וכבר היתה לעולמים ממשלה בסוריא.

- והיה תהיה ואת המלכה יפתי תהיי השלמת בה . —
עתה אאמינה כי בוא יבוא חלום חזיון חיי .
— מה החלום אשר חלמת ?
— הוא חפץ אמי האחרון , כל תאות נפשה ומאזי
רוחה הכמוס רק בלבבי ואשר לא השמעתני לאיש בלעדי
היום לפניך .
— אם כן הלא ידעת את אמך ?
— אמנתי אשר כבר סתה היא שמרה בלבבה את
הסוד הכמוס אשר גלתה לה אמי על דבר חפצה והשקה
האחרון , ואמי צותה על אמנתי לגלותו לפני בבוא מעד .
— ומה הוא הדבר ?
— להקים היכל שיש ועמוד זכרון לאילת סוריא בדד—
אל-כמר , עיר בירת מושבנו .
— רעיון יפה אף נעים !
— וההיכל הזה ימשוך את לב יושבי ההר לשוב אל
האמונה העתיקה .
— ומה יאמרו הבישאָפִים הנוצרים , אשר לפי דבריך
מועילים הם לתכלית חפצנו .
— ומה אמרו כמרי אלילי סוריא ונזירותיהם עת קבלה
סוריא את האמונה הנוצרית ? הם שנו או את פניהם והיו
לבישאָפִים ולקדושות , ועתה ישובו ויתהפכו והיו כאשר
בראשונה .

ז

כשנים ושלושה ימים הלך הלכו מאנקרעד ופֶאקרערין
לשוט בארץ ולתור מסביה ובשוכם אל חצר המלכה והנה

לפניהם חזון מזור, חנועה ותנודה רבה, נרודי צבא טורקים חלוצי נשק, צרורות וגמלים וסוסים וחמושי נשק מצבא הארץ.

— מה זאת? — שאל פֶּאקֶרֶדִין —

— הוא ההרמון אשר לפחת אלעפא — השיב אחר מאנשי הצבא — אשר שבינו שם במישור והבאנו אל המלכה גברת הממלכות.

— המלחמה החלה! — אמר פֶּאקֶרֶדִין ויבט אל מאנקרעד בעינים מבריקות —

— הנשים שבו את בית-הנשים — אמר מאנקרעד — אבל ראש דבר הנה נעשה, ולי אחת היא אם מקרה זה או אחר יהיה לפוטר מדון. בכל ריב ומלחמה נודעה יד הנשים. הן לולא אם השולטן, כי עתה הייתי נשיא ההר.

ובבואם אל אחד החדרים, מצאו שמה את קעפֶּרֶעֶרֶד־ניס, אך לא מצאו כל חזון ממנו ומכל דבריו אשר הכביר שר המלוכה לא נודעו יותר מאשר ידעו עד כה על דבר השבי והמלקוח.

ויהי השמש לבוא ויודיעו את הנוסעים כי המלכה קוראת להם. והיא קדמה פניהם בכל אותות אהבה וחבה ותשמח מאד על שובם ותברכם לשלום ואחרי הכבירה שאלותיה על דבר מסעם, אמרה:

— וגם ברזינדאריקס נפל דבר. בלילה העבר הביאו בשבי הרמון פחת אלעפא. והדבר הזה יוכל לחולל ולהוליד תוצאות נכבדות.

— אנכי כבר הגדתי אל השר הנכבד קעפֶּרֶעֶרֶעֶנִים — אמר פֶּאקֶרֶדִין, כי כל כידון ורמח אשר בלבנון נכונים לעזרתך, מלכה יפה בנשים!

— כידונים ורמחים יש לנו רב ולא כם יהנה רוחי וגם
 אין בדעתי לחרחר ריב ולעשות את דבר השבי לראשית
 מדון. אנכי אמצא דיי אם ינער הפחה את כפיו ממכם
 הכפרים, ואם ימאן, הנה לי עצה ותושיה. — אבל הרבר
 אשר יעורר את רוחי הוא, כי השלל היקר אשר בזונו לנו
 היא אשה יפת תאר אשר לקחה לבי ונפשי. כנראה איננה
 טורקית, כי אם נוצרית יושבת הערים. נפשה תשוה מינון
 קודר ותמרר בבכי ומאד מאד ידאב לבי לה, אך לא על
 שְׁבִיָּהּ היא בוכיה, כי אם על כי במלחמתנו נפל חלל וימת
 איש אחד היקר לה מאד. בכל כחי התאמצתי לנחמה
 מינונה, בקשתיה לשכוח את צרת נפשה, לקחת את עֶרְבַת
 אהבתי ולהיות לי לרעה וידידת נפש, אבל לשוא! ונהרי
 נחלי דמעות נגרים מעיניה בלי הפוגות, מעיניה אשר לא
 ראיתי כמדון ליפי.

— הארץ הלזו מנרלת אֲשׁוֹת יפּוֹת־הָעֵין — אמר
 טאנקרעד, ואסתרתא הביטה עליו מבלי קִשִּׁים.

והנה באה צפורה והיא סערה ונדהמה ותלחש דבר
 באזני המלכה בדממה ובקִגוּזָה לאמר: כי השבויה, אשר כל
 היום מאנה למלאות בקשת המלכה להלות אל רעותיה ולרוד
 בהיכלה, הביעה עתה חפצה לעשות כן ונכונה היא לבוא
 הנה ברגע זה, אפס כי לב צפורה יחרד בקרבה, כי אולי
 יהיו למפגע למלאות חפצה זה שני האורחים הנכבדים, אשר
 לא תבוא לפניהם אשה ופניה גלויים, באשר זר למו מנהג
 ארץ האנזארים, ארץ החפש והררוד. וביען כי השבויה
 חזקה דבריה לבוא אל המלכה ויהי מה ולכן באה צפורה
 לשמוע פקודת נְבִרְתָהּ. ואסתרתא אחרי לקחה דברים עם
 קעֶפְרַעֲנִים, צוּתָהּ לְמֵלֵאוֹת חֶפֶץ הַשְּׁבוּיָה וצפורה הפנתה
 ותצא. ואסתרתא נתנה אות לטאנקרעד לגשת אליה בעוד

אשר קעפערעננים השתעה עם פֿאקערדין ויספר לו את כל אשר עשה והצליח לתפוש את המלכה בלבה בימי הפֿרד הצעירים ואת כל אשר דבר אתה על אדות שניהם וכי המִזְמָה הנפלאה לחבר את כל ארץ סוריא בממשלה אחת שפרה מאד על המלכה הצעירה וכי טובה בעיניה עצת פֿאקערדין וכשר הדבר לפניה לבוא אתו במסרת־הברית והיה הקשר אמיץ מבלי אשר יחולל סער מדנים ודברי ריבות והתערבות ממשלות אדירות, כי הברית הזאת תהיה ברית השלום והאהבה ובחבלי אדם ימשכו אחריהם את כל שוכני ההרים והיו החבלים אחרי כן לעבותים חזקים אשר לא יִתְקו עוד. והיתה ראשית דבר, כי כל הכנסת הארץ תהיה להממשלה אשר תרבה לה צבא וחיל ותשנה באחריתה ותשגיב בכחה נפלאות לכלכל אחרי כן את כל יתר הדברים לאשורם. והיה בנסות האַטאמאנים לצאת ולהִנָּער, עדי רגע יעלו ויכסו את ארץ המישור אנשי צבא גבורי מלחמה אשר יִנְטְשו ממשכנות ההר וכבשו מעבר מזה את כל הפי סוריא ומעבר מזה את כל ארץ הבינים, מאלעפֿאָ עד רמשק.

ונפש העמיר הצעיר דרכה עז ועיניו הבריקו וינוצצו באלפי שביבי נִגָה ויאמר:

— הלבנון הוא מפתח סוריא. אל נא יליו מעיניך הדבר הזה-וסגרנו ואין פותח. אל נא נתן שנת לעינינו לא נשקט ולא נרגיע עד עשותנו והקימנו מזמתנו זו. אבל השמת לבך אל המלכה? לבה הולך שבי לפני עלם אחד. — ראה, העידותי בך, שר נכבד, כי עליו לעזוב את המקום הזה או כי עלינו להגות אותו מן המסלה. אנכי לא אנור מפניו אבל הוא נצב לשמן בדרך ואשורנו כשך יקושים ועלינו לִפְנֹת הדרך לרוץ ארח. שימה לבך אל ההיכל לאליל סוריא ברד — אל — כמר. דע לך יקירי כי מעוז האמונה הוא

חצי—נצחון ומה מאד ינל לבי להתפטר מכהני און ומתי
שוא אשר לי, הסוכאים ייני ומתעדנים בשמני וקטרתני.
האם תדע את קאנאבוי? התכיר ותדע את יפה נוף ההוא?
חשיש לבדו הנמצא בקאנאבוי עולה למיליאן פיאסטר
וארות הסוסים אשר בה ראויות למלך שלמה בשעתו
וביערותיה הנאדרים הן תמצא ירך לצוד כל מיני חיה,
מנמר עד רישון. שמעה לי יקירי, האוינה עדי ובצע את
מעשיך— והיה כי תשלים את חפצי וקאנאבוי לך היא.
והמלכה אשר עמדה הרחק מהם נדברה עם טאנקרעד
ותאמר:

- האם תלמת חלום מעורך?
— אומרים אמור כי כל ימי חיינו חלום אחד הוא.
— לעתים תתאו נפשי, מי יתן והיו כל חיי כחלום
חזיון לילה, אבל הפעם הרבו מאד מצוקות החלום להציר
ולהציק לי.
— האם חבלים באו לך ונפשך דאבה?
— בלכתך מזה חלמתי חלום ורוחי תפעם בקרבי מאד.
— האמנם?!
— בחלומי, והנה יהודים כבשו את דזינדאריקס ולבי
יחשוב כי מאשר הכברת אתי מלין על אדות יהודים יחנני
זכרוני ובחלומות יבעתני.
— השיחה על דבר העברים היא מעין נובע וענין
לענות בו ימים על שנים— אמר טאנקרעד— כי כשרון
כל המעשה ואשר כל נוי ואדם יחד ובכללם גם דזינדאריקס,
הם ביסוד העקרים אשר אך היהודים המציאום וירחיבום
ויפיצום בארץ.
— לו יהי כן, אבל נפשי תמאן הנחם ומאד ירוה
לבי לו בא חלומי.

- יתן האלהים וכל חוינותיך וחלומותיך ינעמו ויערבו
לנפשך כנעים גורל חיך .
- גורל חיי איננו נעים ונחמד — אמרה המלכה —
היו ימים אשר הגיד לי לבי כי מאשרה הנני , אבל עתה
לבי לא כן ירמה .
- ומדוע ?
- מי יתן וחלמת חלום אשר יגיד לך פשר הדבר —
אמרה המלכה — גם מצוקתנו זרה ומשונה מאד לעתים כמו
גם תענוגנו . ושניהם כחתף יבואו ויעופו בצפרים עפות .
- כמו היונה אשר שלחת דמשקה — אמר טאנקרעד —
— הו! — למה זה ועל מה זה שלחתיה ?
- יען לבך טוב ותגדילי הסרך , נבירה !
- יען נפתיתי והסכלתי מאד .
- אם תצאנה לפעולה הגדולות והנצורות אשר בגללן
באנו הלום , אז אחרת יאמר לבך .
- אנכי לא לגדולות נוצרתי . אשה הנני , והיפי
לכדו ימלא ספקי .
- עוד שוּנָה הנך באלילת סוריא וכל מעיניך בה —
אמר טאנקרעד —
- לא , לא באלילת סוריא . הגידה נא , האמת
הדבר , כי הנשים העבריות יפות ונחמדות למאד ?
- כן שמעתי אומרים .
- ומה דעתך אתה ?
- אנכי ראיתי עבריות אחדות מצְיִנֹת מאד ביפי .
- האם תדמינה אל התמונות אשר בהיכלי ?
- מִטְפּוֹס (*) אחר — אמר טאנקרעד — היִנְיִם והעברים
-
- (* טפוס , (סיפוס) דמאי פרק ה' משנה נ', ד' .

יִקְשְׁבוּ לְחוֹתֶם תְּכַנִּית כְּלִיל יָפִי הָאָדָם .

— ואתה נותן היתרון אל העברים ?

— אנכי אינני שופט חרוץ בכמו אלה . אנכי מכבד

ומְהַדֵּר כֹּל יָפִי וְהַדֵּר .

— הנה אראך חותם תכנית כליל-יפי . עוד מעט תבוא

השבויה אשר שבו בני חילי . אם תאזה נפשך תוכל לעזור

לצאתה חפשי , כי לבי נמשך אחריה מאד . כנראה היא

גרוזית ועולה היא בַּפִּיהָ לֹא רַק עָלַי , כִּי אִם גַּם יִתֵּר שֵׁאת

לָהּ גַּם עַל הַיְהוּדִיָּה הַהִיא אֲשֶׁר , כְּפִי שְׁמַעְתִּי , דְּבַקָּה נִפְשָׁךְ

בָּהּ לְאַהֲבָה מְאֹד .

חידה סתומה היה דבר המלכה לטאנקרעד ויפתח פיו

לדבר והנה ברנע ההוא באה צפורה עם השבויה , אשר

בשבתה על יד המלכה הסירה את צעיפה . — היא הסירה

את צעיפה וטאנקרעד ופֶאָקְרֵדִין נבהלו והשתוממו בראותם

את חוה .

ח

כַּלְפָּנִי עִשְׂרֵת יָמִים הַלֹּךְ הַלְכָה חוה עִם אֲבִיהָ מְדַמְשֵׁק

לְאַלְעָפָא וּבַחֲצֵי הַדֶּרֶךְ הִשִּׁיג אוֹתָם גֵּרֹד טוֹרְקִים אֲשֶׁר שָׁלַח

פַּחַת אֲלֵעָפָא לְשֹׁמֵר עַל בַּעַסְסָא וּבְתוֹ בְּדֶרֶךְ , אֲשֶׁר בָּהּ

יִתְנַפְּלוּ לְפַעֲמִים הָאֲנֹזָאִים עַל הוֹלְכֵי אֶרֶץ . אֲבָל לְשׂוֹא שְׁקֵד

שׂוֹמֵר , הָאֲנֹזָאִים הִתְנַפְּלוּ מִן הַמְּאָרֵב וְהַטּוֹרְקִים רָאוּ כִּי נִשְׁתָּה

נְבוֹרְתָם וַיִּפְּצוּ לְכָל רוּחַ . בַּעַסְסָא נָפַל חָלָל וַיְהִי כַּמֵּת וְחוּה

עִם אֲמֵהוּתִיהָ גָּשְׁבוּ . וְהַמְּלָכָה בְּרָאוּתָהּ אֶת חוה-הַיִּפָּה וְהַנְעִימָה

מִשְׁכָּה לָהּ חֶסֶד וְתַפְקָ לָהּ נִפְשָׁה וְתֹאמֵר לְקַחְתָּה אֶתְךָ כְּבוֹד

לָרְעָה לָהּ, וְחָרַר פָּנָיו לָהּ בְּהִיכַל הַמֶּלֶכָה. אֵךְ בְּבוֹא חוּה
לְפָנָיו פֶּאקְרַעְדִּין וְשֶׁאֵנְקֶרַעַד, אֲשֶׁר בְּרֹאוֹתָם אוֹתָהּ יֵצֵא לָבָם
וְיִחַרְדּוּ אֵלֶיהָ וְיִדְבְּרוּ עִמָּה בְּאוֹתוֹת הַכְּבוֹד, בִּידִידוֹת וְחֵן,
הַתְּגַעֲשֶׂה אֶסְתֵּרְתָּא, פָּנֶיהָ רַעְמוּ וְיִזְעַפוּ מֵאֵד וְתִקְרָא אֵלֶיהָ אֵת
פֶּאקְרַעְדִּין וְתִתְחַרֵּשׁ עִמּוֹ רַגְעִים אַחֲרֵים וְתִתְעַץ עַל צְפוֹנוֹתֶיהָ
וְכִרְגַע פָּנֶתָה הִלְכָה לָהּ מִבְּלֵי פָנוֹת אֶל שֶׁאֵנְקֶרַעַד וּמִבְּלֵי בֶרֶךְ
אוֹתוֹ בְּטֵרֵם לִכְתָּהּ. קַעֲפֵרְעֵנִים הָרָאָה לְדַעַת אֵת צַעֲרֵי
הַיָּמִים, כִּי עֲלִיהֶם לִצְאֵת וּלְלַכֵּת אֶל חֲרָרֵיהֶם. וְאֵת חוּה, תַּחַת
לְבוֹא בְּהִיכַל הַמֶּלֶכָה, הוֹבִילוּ אֶל אַחַד הַחֲרָרִים הַחֲצוּבִים
בְּסַלַע, אֲשֶׁר הוּא לְבֵית מִשְׁמֵר. שֵׁם יִשְׁבֶּה לָהּ עֲגוּמָה וְשׁוּמְמָה
חוּה בַת בַּעֲסֶסְאָ הַרְכָּה וְהַעֲנוּגָה, הַאֲמוּנָה עָלֶיהָ תוֹלַע וְהִיא
נִמְקָה בִּיגוֹן וּמִצּוֹקָה עַל גּוֹרֵל אֲבִיהָ חַיֵּי רוּחָה — וְאִין פּוֹנָה
אֵלֶיהָ, זוֹלְתִי צְפוּרָה אֲשֶׁר תִּפְקַדְנָה פַּעַם בְּפַעַם, אֵךְ לֹא דִבְרָה
אֵתָה דִבֵּר.

אֲשֶׁתוֹלְלוּ רַעֲיוֹנֵי חוּה וּמִצּוֹקוֹתֶיהָ בּוֹקְקוּ אֵת רוּחָה
וְתִתְעַטֵּף עָלֶיהָ נִפְשָׁה וְתִטְבַּע בְּמִצּוֹלַת יְגוּנָה וּמִבּוֹכָתָה הַנּוֹרָאָה.
לֹא יִדְעָה וְלֹא חֲשָׂה דִבְרַר וְהִיא שׁוֹקַעַת בַּחֲזוּיוֹנָה אֲשֶׁר לְפָנֶיהָ —
הוּא מִבְּטֵ אֲבִיהָ הָאֲחֲרֹן בְּנִפְלוֹ חֵלֶל. — וְהֵנָּה קוֹל דְּמַמָּה
דְּקָה קוֹרָא אֵלֶיהָ בְּשֵׁמָה:

-- חוה .

-- הַנְּנִי .

-- הֵם ! — קִרָּא אַחַד מִתְּחַפְּשׁ בְּלָבוּשׁ סוּרִי, אֲשֶׁר
קִרְבֵּי אֵלֶיהָ וְיִשְׁלַךְ אֲדַרְתּוֹ מֵעֲלָיו. —

-- פֶּאקְרַעְדִּין ! — קִרָּאָה חוּה בְּקוּסְמָה מִמְּשַׁכְּבָה — מָה
כָּל אֵלֶּה ? הַגִּידָה !

פָּנֵי פֶּאקְרַעְדִּין קִבְּצוּ פֶּאֲרֹר וְהוּא נִבּוֹךְ וּמִצְטַמֵּק — וַיֹּאמֶר :

-- עֲלִיךְ לְלַכֵּת אַחֲרַי — הַרְגַעִים סְפוּרִים — עֲלִיךְ

לְבִרוּחַ .

— מה זה ועל מה זה ואנה אברח? — קראה חוה —
כפי אשר אחזה לי התנפלו עלי לשבות שבי ולמצוא שלל
ולא כי נפשי יבקשו — ולא על נפשי לבי דוי, לא צרתי מקור
יגוני, אבל הנה עוד אתמול משכה לי המלכה חסד ותתהלך
עמי כרעה וכאחות באהבה וברחמים גדולים, ואם אנכי לא
מצאתי בזה נחם לנפשי הוא יען כי הצרה אשר מצאתני
איומה ונוראה מאד ולא אוכל להתנחם כל ימי צבאי. ועתה
מצאתי פה גם את אהובי נפשי, את ידידי הנאמנים אשר
בפגע ואסון כזה רק אותם תשאל נפשי לפנשם פה — והנה
ברגע אחר, לפתע פתאם שָנו פני כל הרבר, פתאם הושיבוני
במחשכים, בבור השבי כשבויה ועומה, ואתה הנך מדבר
אלי כי את נפשי יבקשו לספותה!

— כן הוא .

— אבל מדוע? ולמה?

— נלך — נלך נא! — אמר פֶאקרערין בפרשו בידיו —

— אנכי לא אשית לב אל חיי ולא אמוש ממקומי עדי

תגיד לי פשר הרבר המוזר ותבאר לי כל סתום וחתום בו .

— אש קְנָאות נצתה בלב המלכה — היא תקנא אותך

בהנסיך האנגלי, בהאיש אשר הִמיט על כלנו רעות ותלאות
רבות .

— הוא הִמיט על כלנו רעות ותלאות רבות? —

השיבה חוה — המלכה תקנא אותי בהנסיך האנגלי — זר

ומוזר הרבר מאד! הלא אך דברים אחרים דברתי אתו והנה

התחולל סער וכל הרברים יגעים! היא תקנא אותי! ומדוע

זה חפצה איפוא כי אבוא אל החרר אשר שם האנגלי?

לא! — הרבר הזה ללא אמת הוא, פֶאקרערין!

— לא כל האמת, כי אם מקצתה. חמת קנאה נצתה

בלב המלכה, היא אוהבת את טאנקרער — מארה תבוא

עליהם, עליו ועליה! איש אחר הגיד לה כי טאנקרעד אוהב אותך.

— איש אחר! — ומתי הגיד לה כזאת?

— מכבר הימים, היא יודעת — רצוני לאמר: לה הגידו, כי טאנקרעד אָרש לו בדמשק את בת בעססאָ ועל כן בהפגשך אתו התפרצה חמת זעם, אנכי עשיתי ככל אשר היה לאל ידי להכחיש את הרבר, שבועי שבועות נשבעתי, כי את לא את בת בעססאָ הנך כי אם בת אחיו ולא את היא אהובת טאנקרעד — סוף דבר, עמלתי, יגעתי וכל אשר בכחי לעשות עשיתי לטובתך להצילך — אך לשוא, כי השתובבה ותאטם אזנה וחמתה כאש בוערת ותלהט מוסדי נפשה — ולחייך צופה אסון.

וחוה החרישה רגעים אחדים ותתעשת ותשא עיניה ותאמר:

— פֶאָקרעדין, אתה האיש אשר ברית הרבר אל המלכה! אתה האיש אשר ברית הכזב הנורא הזה, אנכי לא אשאל מדוע ולמה עשית כזאת, אך נפשי יודעת מאד כי אם ענין וחפץ לך, אזי גם אוהב גם אויב אחר המה לך. — עובני נא, הניחה לי, אין לי חפץ בחיים ולא המה יקרים לי, אכן עורני מאמינה בכח האמת, אנכי אקח דברים עם המלכה ואבאר לפניה הכל — והיא תאמין בדברי, ואם לא תאמין יהיה נא גורל חיי את אשר יהיה, אבל לא אפקידנו בדרך לא עתה ולא לעולם.

הרבר יצא מפיה וזרם דמעות פרץ מעיני פֶאָקרעדין ויתנפל ארצה בקול ילל וישק כפות רגלי חוה ויחבק את ברכיה ויילל ויאנח מר ויתרפס ויתחנן.

— חוה, הה, חוה משאת נפשי ואור חיי, אחותי ורעותי! לשוא אשקר לפניך. לפניך כזב לא יבוא, שקר לא

יבון לנגדך — הה, אנכי, אנכי הנוכל הבליעל, אנכי הפוחז הבאתי את כל הצרה הזאת, המיטותי את כל הרעה עליך והקבותי בכל התלאה וחבלתי כל מערכי לבי לקפר את תקותי אשר הופיעה לפני. הפראנקי הזור היה המכשול האחד להפריע את התחברותי עם מושלת ההר הזה, אשר כבר ראית יפיה, לאחד ולשתף כחה וגבורתה עם עזי ואוני וליסר ממשלה אדירה יחרו. אנכי חפצתי לקחת אותה לי לאשה, ואת הלא לא תזעפי עלי בגלל הדבר הזה, כי נפשך יודעת מאד אשר לך השלמת חפצי להיות לי לאשה, כי עתה לא באה עלינו כל הצרה הזאת. — הה, בריתי אתך היתה ברית מלח עולם לאשרנו גם יחד, אבל לא נזכיר ראשונות — ארור אנכי מכל האדם ותמיד הנני ברעתי — ובכן, הנה היא אוהבת את הנסיך הפראנקי ואנכי ידעתי את זאת וכלכל לא יכלתי ועל כן גליתי את אונה בצדיה כי אוהב הוא עלמה אחרת — אך מדוע העליתי את שמך על שפתי, לא ארע גם בנפשי, אולי מאשר עלה ראשונה בזכרוני, או אולי מאשר התגנב חשד בלבי כי באמת אוהב הוא אותך. והדבר הזה אשר הודעתי את המלכה פעל פעולתו ותקותי קרובה היתה לבוא. לב שר המלוכה קניתי בשחד והוא נאמן לי ועל דרכי נגה אור קרוב, ואיככה זה יכלתי להעלות על לבי כי את תקרי פה? בראותי אותך, כבר אמר לבי כי הכל אבר וכל פעלי טאפע. התאמצתי ועמלתי לשוב ולכונן את הרבר, אבל לשוא, כי טאנקרעד אשר לא ידע כל ערמה ומזמה הלא ישים לאל בתשובותיו את כל עמלי ולב המלכה כנגלל לפני סופה והיא סוערת והומיה, כי צעירה היא לימים ומעורה לא נסתה להשלות את נפשה ואפסה איפוא כל תקוה לרבר על לבה, להוכיח ולערוך לפניו בדברים עת מרה לה נפשה ולבה דוי. — סוף דבר, הכל אבר ואין כל תוצאות! —

ופֶּאֶרְעֵדִין הַסְּתִיר פְּנֵיו בְּשׁוּלֵי שְׁלֹמֹתָהּ . —
— מַה רַב וּמַה נּוֹרָא הָאִסּוּן אֲשֶׁר תְּמִישׁ תְּמִיד עַל כָּל

מְכִירֶיךָ ! — קְרָאָה חוּה —

— שְׁמַעֵי נָא , שְׁמַעֵי וְאִסְפְּרָה עוֹד . הִנֵּה עֵתָה לֹא
אִשִּׁית עוֹד לְבִי אֶל תְּקוּתִי אֲשֶׁר נִכְזְבָה וּכְבַר נְוֹאֲשֵׁתִי מִמֶּנָּה וְכֹל
מַעֲנֵי עֵתָה רַק בְּךָ , לְהִצִּילְךָ . אֵל נָא תְקַלְלֵנִי , חוּה ! סִלְחֵי
לִי , שְׂאֵי נָא לִפְשָׁעִי וּכְאֲשֶׁר נִשְׂאתָ לְעוֹנֵי תְּמִיד . סִלְחֵי נָא לִי
וְנוֹדֵי לְשִׁבְרִי , צַעִיר אֲנִכִּי לַיָּמִים וְעוֹשָׂה הַנְּנִי מִרְחַח תְּמִיד .
נֹכֵחַ הַנְּנִי וּבַעַר — כָּל נֹכַח הוּא בַּעַר . וְנַפְשִׁי יוֹדַעַת כּוֹזֵאת ,
אֶךְ נִבְצָרָה מִמֶּנִּי לְהוֹשִׁיעַ לְנַפְשִׁי , כִּי אֲנִכִּי לֹא עֲשִׂיתָנִי . —
אֲבָל עֲלִינוּ לְהַעֲמִיק עֵצָה עֵתָה מַה לַּעֲשׂוֹת לְהַנְצִל מִמּוֹקֶשׁ זֶה ,
מַה לַּעֲשׂוֹת לְהִצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ ?

— הָאֵם בְּאִמַּת יַחֲשׁוּב לְבֶךָ כִּי אִסּוּן צוֹפָה לְחַיִּי ?

— כֵּן . — אִמֵּר הַעֲמִיר וַיִּבֶךְ כִּילָד —

— אַתָּה לֹא תִדַּע מַה גִּדּוֹל וְאִדִּיר כַּח הָאִמַּת , כִּי לְבֶךָ
לֹא בַטַח בַּה מַעוֹדֶךָ וְלֹא נִאֲמְנָה רוּחְךָ אֶתָּה — אֲבָל הַנִּיחָה לִי
וְאֲנִכִּי אֶקַּח דְּבָרִים עִם הַמַּלְכָּה .

— לֹא יִתְכַּן ! — הֲרִיעַ הַעֲמִיר בְּקַפְצוֹ עַל רַגְלָיו וְהוּא

נִבְוֶךָ וְסוֹעֵר מְאֹד . —

— מַדּוּעַ ?

— רֵאשִׁית , יַעֲן הִיא מִשְׁתּוֹלֶלֶת וְאִיוֹמָה מְאֹד , עַד כִּי
רֵאשׁ שְׂרִיָּה קַעֲפָרְעֻנִים הִנְאֻמָּן לְפָנֶיהָ , הַמִּפְלֵם כָּל מַעֲגָל
רַגְלִיָּה וּבִירוֹ לְהַטּוֹתָהּ לְחַפְצוֹ , גַּם הוּא הַגִּיד לִי כִי רוּחָה עֵתָה
רוּחַ קֶטֶב מְרִירִי , רוּחַ חֲמָשִׁין וְלֹא יוֹכֵל לְהִסָּכֵן בְּנַפְשׁוֹ לְגִשַׁת אֵלֶיהָ
לְדַבֵּר דְּבַר . וְזֹאת שְׁנִית כִּי בְּרֵאוֹתָהּ אוֹתָךְ תִּגְדַּל הַרְעָה שְׁבַעֲתִים
מֵאֲשֶׁר הִיא כַּעַת , יַעֲן , עָלִי לְגַלּוֹת אוֹנֶךָ וְלֹא אוֹכַל לְכַחַד תַּחַת
לְשׁוֹנִי , כִּי הִיא תִאֲמִין בְּנַפְשָׁהּ כִּי כִבַּר מֵתָה הַנֶּךְ .

— מֵתָה ! — כִּבַּר מֵתָה !

— כן .

— ואיפה הוא רֵעך וכן לויתך ? היודע הוא דבר השערורה הזאת .

— אין איש זולתי יודע את הדבר . אמש קראתני המלכה ותקח עמי דברים בזה , ושוא היה כל עמל להרניע את רוחה ולשכך כעס וחמה , ואת כתב הדת אשר נגזר עליך מצאתי כבר כתוב וחתום וברגע מבוכתי לא מצאתי לי כל עצה , כי אם להסכים על ידה ולאמר : טוב לכל אשר יזמה לעשות . ותספר לי כי בטרם עוד תעבורנה עשרים וארבע שעות מות תמותי . ואנכי הוספתי להצית בלבה אש נקמה באמרי אליה כדבר סתר כי משפחתך הביאה עלי שואה ותמט עלי רעה ולא יקר לי כל מחיר וכאין בעיני כל קרבן לו רק יבלתי להניח חמתי בעמך ומולדתך לנקום נקמתי . והעתרתי עליה דברי , כי זה כמה צופה ומביט הנני למצוא תואנה לחזות נקם , אז נעתרה אלי המלכה למלאות את ידי לעשות את הדבר אשר מסרה מראש לאחת שפחותיה . ובמצותה הנני פה לפניך והיא חושבת בלבה כי עתה כבר גמרתי את מעשי — התביני ?

— כי אתה תהיה רוצחי — הורג נפשי ?

— כן , אנכי לקחתי עלי המלאכות הזאת למען הצל חייכי .

— חיי לא יקרו בעיני ואין חפץ לי להצילם , כי מה בצע בחיי אם גוע ואיננו הנותן לי את חיי אלה ואשר למענו חיותי .

— אל נא , חוה , אל נא תביאי עלי שואה ושבר גדול . הבה תגמלי לאיש אשר למענך השליך אחרי גוו כבוד מסשלה וצניף מלוכה ! אמנם , תמיד תחשבי עלי תועה ולא כדרכי תשפטני — ופֶאקְרְעֵדִין מַרְר בְּבִכִי —

קעפֿערעניס נאמן לי ולי הרשיון נתון לבוא ולצאת במבוא סתרים, הנה פה שתי שמלות מאמעלוקים, לבשי את האחת, לפני השער עומדים חבושים שני סוסים אבירים ובעוד שני ימים נבוא אל מקום שוקט ובוטח ונשחק מטוב לב.

— שחוק לא יראה עוד על שפתי עד עולם — אמרה חוה — לא! — הוסיפה אחרי חשבה רגע — אנכי לא אחפוץ לברוח וגם אתה לא תוכל לברוח מזה, כי איככה תעזוב בדרך בארץ אכזרית כזו את אוהבך, את רעך הנאמן אשר לרגלך בא הלום?

— לדבר הזה אל תשיתי לב — מי יתן ולא ידענוהו מעולם — אמר העמיר — הוא שוקט ובוטח פה. יוכל היות כי תחזיקהו במשמר ימים אחדים, הן חפשו לא יקר בעיניו וימי מספר במשמר לא יעברו את רוחו, אבל חייו בטוחים, כי בכרתה את ראשו הלא לא תקח את לבו בזה. — הנה השעה דוחקת, בואי נא, בואי אחותי, חוה אהובתי — עוד שעות אחרות והדבר הזה אולי לא בידי יהיה. בואי נא, קומי נא ויעלה נא זכר אביך לפניך ושיתי לך אל יגנו ועצבונו. אך מבט אחר מעיניך היפות יעלה ארוכה לו ויחבוש לפצעו מעשרה רופאים נאמנים.

ונחלי דמעות פרצו וישטפו מעיני חוה ותאמר בבכי:
— הוא לא ישוב עוד וראה אותנו. עיני ראתה בנפלו חלל — את הרגע המר ההוא לא אשכח נצח! — ותלט פניה בכפות ידיה —

— אבל הן חי הוא, חי, — אמר פֿאָקרעדן — אנכי דברתי עם אחדים משבווי הטורקים אשר גם הם ראוהו נופל חלל, אבל כי נשאוהו משרה קמל, ואף כי התעלף אך פצעו איננו אָנוש. — האמיני נא חוה כי הוא באלעפֿאָ הנהו.
— ראוהו כי נשאו אותו משרה קמל!

— כן, כן. ואף כי נפצע מאד אך לא הגיע עד
שערי מות.

— אל אלהי אבותי! — קראה חוה בכרעה על
ברכיה — כסאך אלהים חסד ורחמים!

— כן, כן, אין כאל אלהי אבותיך. ולו ידעת את
אשר פה, פה במהלה הזאת ובמנהרות האלה אשר תחת
מושבך פה, כי אז לא אָחרת רגע לנוס מפה. פה מתפללים
לפסילים ולעצבים ובאימים יתהללו. ואסתרתא המלכה חשקה
בטאנקרער יען קלסתר פניו דומה לצורת פסל שיש אחר. —
קומי נא, נלכה נא.

— אבל איככה ידעו נאמנה כי פצעו איננו פצע מסבן?
— הנה אנכי אראך את האיש אשר דבר עמו — אמר
פֶאָקְרֶדִין — הנה הוא עומד אצל סוסינו. ואת שאל
תשאלהו ככל אות נפשך. נלכה נא, לבשי נא האדרת
הזאת. — עלינו להוקיר רגע מפז.

— אבל לבי יחרפני לעזוב אותו ברד פה — אמרה
חוה — הן הוא בא בצל קורתנו ודמו מידנו יִרָשׁ.

— ועל כן ברחי נא למענו, למען תוכלי להצילהו, כי
פה אָזלת ירך להושיע לו, לא כן בבואך אל מקום בטוח,
הלא אלפי תחבולות או בידך לַשׁוֹת עליו עזר בצרה — הן
תוכלי לשוב הנה . . .

— הנה! — שסעה חוה דבריו ותאמר בקול חוצב
להבות — הנה אנכי אעשה כדבריך, ללכת עמך, אבל
הבטיחני על דברתך כי אם אך נעבור את הגבול שוב תשוב
הִנֵּה למענו.

— נשבע הנני באמונתנו המהורה, אמונת אל שמים,
ובמשא נפשי, בכל בו חיי רוחי, הוא נזר מלוכה בארץ!

ט

הַרְאוֹת חִיהַ פִּתְאִים בְּדוֹיִנְדְּרָאִיקִים וְהַקְצֵף הַנּוֹרָא אֲשֶׁר
 נִרְאָה עַל פְּנֵי הַמַּלְכָּה לְרַגְלֵי הַדְּבַר הַזֶּה וְכֹל הַקּוֹרוֹת הַלּוֹטִים
 בְּתַעְלוּמָה אֲשֶׁר נִקְרוּ וַיֵּאֱתוּ אַחֲרַי כֵּן, כֹּל אֱלֹהֵי הַבְּיָאוּ אֶת
 טְאֵנְקֶרְעֵד בְּמִבְּכָה אִיוֹמָה וְנִרְאָה וְנִפְשׁוּ מֵרָה לוֹ מְאֹד מִבְּלֵי
 דַּעַת פֶּשֶׁר הַחֲזוֹן הַמְּזוּר הַזֶּה. לְשׂוֹא הַפְּצִיר בְּפֶאֶקְרַעְדִּין לְבֹאֵר
 לוֹ שֶׁרֶשׁ דְּבַר נִמְצָא בְּכֹל הַזּוֹרוֹת הָאֵלֶּה. מֵאִזְ הַכִּירוּ אִישׁ אֶת
 רַעְהוּ, רָאָה אוֹתוֹ טְאֵנְקֶרְעֵד זֹאת הַפַּעַם רֵאשׁוֹנָה זֹעֵף, נִפְעַם
 וְנִדְרָהּם וְאוֹבֵד עֲצוֹת, וּבִשְׂכֹּם אֶל חֲדָרָם בְּסוּר מַעְלֵיהֶם אֶסְתַּרְתָּא
 פִּתְאִים, הַתְּנַפֵּל פֶּאֶקְרַעְדִּין עַל הַמְּצַע וַיִּכֵּךְ מֵרָה בַּחֲבִשׁוֹ אֶת
 הַכֵּר לְרֵאשׁוֹ וְחֲלִיפוֹת הַתְּקוּמָם וַיִּתְהַלֵּךְ בְּטְרוּצָה הֵנָּה וְהֵנָּה
 בַּחֲדָרוֹ בִּפְרִשׁוֹ בִּידֵיו וַיִּשְׁתַּלֵּל וַיִּתְאַבֵּךְ וְטְאֵנְקֶרְעֵד חֲשַׁב בְּצַדֵּק
 כִּי אֲנֻשָׁה מְאֹד מִכַּת פֶּאֶקְרַעְדִּין וְרַבּוֹת אֲנַחּוֹתָיו וְלָבוֹ דְּוִי עַל
 בַּת בַּעֲסִסָּא אֲשֶׁר לְקַחָהּ בְּשִׁבִי, וְרַק זֹאת סַבַּת עֲגַמַת נִפְשׁוֹ
 וְשִׁבְרֵ רוּחוֹ וְעַל כֵּן דְּבִרְוִי לְעוֹ. לְשׂוֹא הַתֵּר טְאֵנְקֶרְעֵד בְּכֹל עוֹז
 לְקַחַת דְּבָרִים עִם קַעְפֶּרְעֵרְעֵנִים. הַמִּינִיסְטֵר הָעֵרוֹם הַתְּחַמֵּק
 וְהַתְּעַלֵּם מִן הָעֵינַיִן. לְשׂוֹא הָרַבָּה מוֹעֲצוֹתָיו עִם בְּרָאֲנֵי וְלְשׂוֹא
 הַרִיק בְּרָאֲנֵי אֶת כֹּל אוֹצֵר תְּחַבּוּלָתוֹ וְחֲרִיצוֹתוֹ לְחֲדָרוֹ אֶל
 שְׂפּוֹנֵי טְמוֹנֵי הַסּוּד הַנַּעֲלָם, לְחַקּוֹר וּלְדַעַת מָה נַעֲשֶׂה עִם חוּהַ
 וְלִמְצוֹא תְּחַבּוּלָה כִּי יוֹכֵל טְאֵנְקֶרְעֵד לְרֵאוֹתָהּ. אֶתְּאֵ לַיִל וְחֲלָף לַיִל
 וְטְאֵנְקֶרְעֵד הַתְּנוֹרֵד בַּחֲזוֹיֹנוֹת וְחֲלוּמוֹת אֲשֶׁר בַּעֲתוּהוּ וְהֵנָּה הָאִיר
 הַבֵּקֵר, וְטְאֵנְקֶרְעֵד קָם וַיִּשָּׂא רַגְלָיו וַיִּלְכֵךְ אֶל הָעַמִּיר, אֶךְ לְתַמְהוֹן
 לָבוֹ לֹא מִצָּא אֶת הָעַמִּיר אֲשֶׁר בְּטֵרָם עוֹד קָם טְאֵנְקֶרְעֵד הַלֵּךְ
 וַאֲיַנְנוּ. בַּחֲצֵר הַמַּלְכָּה וּמִסְבִּיָּה שְׂרָרָה דּוּמִיָּה אֲשֶׁר כְּמָה לֹא
 נִהִיתָה, כִּי בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם הִיתָה הַחֲצֵר מְלֵאָה תְּשׂוּאוֹת וְהַמּוֹן
 רַבָּה וְקַעְפֶּרְעֵרְעֵנִים הִיָּה הוֹלֵךְ בְּבִקְרָה בְּבִקְרָה לְבִקְרָה אֶת פְּנֵי
 הָאוֹרְחִים, וְעַתָּה הִשְׁלַךְ הֵם וַאֲיִן קוֹל וַאֲיִן קֶשֶׁב וְאִדָּם אֲיִן.

עָנֹת נֶפֶשׁ טֹאנְקֶרֶד וּמְצֹקְתוֹ גִּבְרוּ מִרְנֵעַ לְרַגַע וְהִתְעַלְמוּהָ
הַאִיוּמָה בְּקָקָה אֶת רוּחוֹ וַיְחַלֵּט בְּנַפְשׁוֹ לְרֹאוֹת אֶת אִסְתֶּרְתָּא
וַיְהִי מָה . וַיְהִי הַיּוֹם כִּשְׁתֵּי שָׁעוֹת אַחֲרֵי הַצְהָרִים וּבִרְאָנֵי
הַצְּלִיחַ לְהוֹצִיא מִלֵּין מֶלֶב צְפוּרָה וּלְהַנְדֹּעַ מִפִּיהָ כִּי הַמַּלְכָּה
מִשְׁתַּחֲוֶה עֵתָה בְּהִיכַל אֱלֹהִים וְטֹאנְקֶרֶד שֵׁם פַּעֲמָיו אֵל
הַהִיכָל . דֶּרֶךְ מַסְדְּרוֹנִים מִתַּחַת לְאַרְמָה בָּא עַד הַהִיכָל וְהִנֵּה
נִפְתְּחוּ שַׁעֲרָיו וְדֶרֶךְ בָּם יֵצְאוּ מִן הַמִּקְדָּשׁ הַמֶּן מִשְׁרָתִים
וּסְרִיסִים , כְּהֵנִים וּכְמָרִים , נוֹזִירִים וְנוֹזִירוֹת וְשָׂרִים רַבִּים ,
וְטֹאנְקֶרֶד אֲשֶׁר הִסְתֵּר אַחֲרֵי הַשַּׁעַר רָאָה וְהִתְבּוֹנֵן כִּי בֵּין
הַהַמּוֹנִים הָאֵלֶּה לֹא הִיתָה אִסְתֶּרְתָּא . שַׁעֲרֵי הַהִיכָל נִשְׂאָרוּ
פְּתוּחִים וְטֹאנְקֶרֶד חִפֵּשׂ וּמְצָא אֶת הַפֶּתַח אֲשֶׁר דֶּרֶךְ כְּפֹת
עַמּוּמֹת וְחֻשְׁכוֹת הוֹבִיל אֶל הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר אֵלָיו הִבִּיֵּא אֹתוֹ
אִסְתֶּרְתָּא בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה לְהַכְרִתָם — אֵל מִקְלֵט וּוְעֵנוֹס
וְאַפְּאַלָּץ , שֵׁם לֹא הִיתָה כָּל נֶפֶשׁ אֲדָם זוֹלָתִי הַמַּלְכָּה לְבָרָה .
בְּלֵי נוֹעַ , בְּאֵין אִמֵּר וּדְבָרִים , בִּידִים חֲבוּקוֹת עַל לְבָה כּוֹרַעַת
הִיפָּה-פִּיהָ עַל בְּרִכְיָה . מִכַּטָּה הַמֶּלֶא תַּחְנָה וְתִפְלָה נִמְרָצָה
וִירָאת הַרּוֹמְמוֹת נִטּוּי עַל הַתְּמוּנָה הַנִּשְׁגָּבָה , תְּמוּנַת אִפְּאַלָּץ
אֲשֶׁר לְאַנְטִיּוֹכִיא . קִרְנֵי שֶׁמֶשׁ בִּקְרַ הַכְּתִירוֹ אֶת צֶלֶם הָאֵלִיל
הָאֵלִימִפִּי בְּאוֹר צַח וּבְהִיר . בְּרֹאוֹת טֹאנְקֶרֶד אֶת הַמַּלְכָּה
נִסּוּג אַחֲרֵי צַעֲדִים אַחֲרִים וְצֶלֶם פָּנָיו הִתְנוּעַע וִירְחַף אֵל מוֹל
פָּנָיו אִסְתֶּרְתָּא וְתַתְּחַלְחַל וְתִקֵּם וְתִבַּט מִסְבִּיב וְעֵינֶיהָ נִפְגְּשוּ אֶת
עֵינֵי טֹאנְקֶרֶד וּפְנֵיהָ אָרְמוּ וְכִרְגַע הִסְבָּה אֹתָם מִמֶּנּוּ .
— אֲנִכִּי חִפְצָתִי לְשׁוּב — אִמֵּר טֹאנְקֶרֶד בְּשִׁפָּה

רְפָה —

— מִדּוּעַ זֶה חִפְצָת לְשׁוּב ? — שְׂאֵלָה אִסְתֶּרְתָּא בְּעֵנֹת
חֵן בְּשׁוּבָה לְשִׁים עֵינֶיהָ עָלָיו . —
— יֵשׁ רַגְעִים אֲשֶׁר עַל הָאָדָם לְהִתְבוֹרֵד , וְלִהְפָּרִיעַ אֶת
הַרְגָעִים הָהֵם הוּא כְּבָלַע אֶת הַקֶּדֶשׁ .

— אנכי הרביתי להתבודד למדי ובימים אלה מרגשת
הנני כי הבדידות תציק לנפשי מאד .

ואסתרתא ואחריה טאנקרעד עברו דרך ההיכל ויעמדו
במרצפת אשר זרחה השמש עליה וטאנקרעד ראה כי יש את
נפש אסתרתא להשאר פה , ויגמר בלבבו להשתמש במקרה
זה ולדבר אתה על אדות חוה . בדברים יוצאים ממעמקי
לבו הטהור , במנוחת נפש כאבת ונכספת נסה לדבר אליה
על אדות בעסמאָ ויהלל לפניו ואת ביתו ויתאמץ לעורר
רחמים בלב המלכה אל הזקן ובתו ולא כחד תחת לשונו כי
נפשו מלאה תורה וברכה לחוה על טרחתה ומשאה ויגיעה להציל
אותו מכף עמלק .

— ועל פי דברי אלה — השלים דברו — הלא תביני
מה גדלה מבוכתי ותונתי כי חוה בנפשה לקחה בשבי .
והנחם האחד אשר ירגיע את לבבי מעט , הוא אשר ידעתי
כי תחת ירך היא ועל כן מפיל הנני תחנתי לפני הוד מלכותך
להשיב לה את חפשה .

— כן , כן — מבינה הנני . — ענתה המלכה
בשפל קול —

וטאנקרעד הביט בפניה , כי זר וטוור היה לו צליל
קול זה והכרת פניה החרידה והפחידה רב עצמותיו . בפניה
אלה לא נשאר עתה אף רושם קל מכל הרך והענג , מכל
האהבה , הצבי והתפארת אשר הזהירו בס בעמדה לפני
חטונת אפאלאָ , כי עתה חָוֵרו פנו אסתרתא הלבנינו כסת וכל
יצורי גוה הענוגים התעותו מלגו נורא .

— כן , מבינה הנני . — שנתה אסתרתא דברה —
אבל חללה לי לחלל כהי ועוצם ידי לעזור לך בדבר פשע
למעול מעל בגברתך המלכה ולבגוד בחקי ארצך .

— לבגוד בחקי ארצי ! ? — קרא טאנקרעד

משומם . —

— כן . את הכל יודעת הנני . באמת עמקו מאד מחשבותיך , ומזמתך תרום רבה וקסמים בידך להטות לבבות לעזור לך להפיק מאיידך . חפץ הנך כי נריק לך חניתותינו ורמחינו למען העלות על כסא מלוכת סוריא נפש אחת אשר אסור לה גם לגור באנגליה אף כי למשל .

— אל מה , אל מי ירזמן מליך ? מה את דוברת ?

— הנני דוברת על ארות היהודיה אשר חפץ הנך לקחתה לאשה למרות חק אלהים ואדם — אמרה המלכה בשפה נמרצה ועיניה מלאו דם — לקחתה לאשה ולעשותה לגברת מלוכה .

— האם דבריך אלה יסבו על השבויה אשר בידך ?

— הנך נוקב לה שם שבויה , לו יהי כן — עתה לא תברח עוד מזה .

— היתכן כי תתעי להאמין כי מבקש אנכי אהבת בת בעססא לקחתה לי לאשה ? — אמר טאנקרעד בחם לב ובדברים נמרצים מאד — הנני נושא צלבי והוא גם בלבי . הנה לי מלאכות שמים ומטרה אשר לא אמירנה בעד כל אשה לו תיף גם בכל יפי שמים וארץ . ולו גם הלך הלבתי שבי לפני הוד יפיה ותמת צדקה , הנה היא מארשה לאיש ואין כל סבה לחשוב כי לבה פונה מאחריו .

— מארשה היא ?

— לא רק מארשה כי אם לולא המקרה הרע והמר , כי אז כבר היתה נשואה לאיש , כי נסעה עם אביה מדמשק לאלעפא לחוג יום כלולותיה ויפגעו במ אנשיך והנה היא בשבי , אשר אקוה , כי עתה לא יארכו עוד ימיו לה .

פני אסתר־תא נחו מעט מזעפם אך אותות סער יגונה
ומבוכתה עוד נכרו במו ותאמר בל־ט :

— האם אמת הדבר ?

— מי הוא זה אשר מלאו לבו להגיד לך כי לא

כן הוא ?

— שונא בנפש לה ולא־ביה — אמרה אסתר־תא בנהגה

לשונה בכבודות והיא תפושה ברב שרעפים — איש אשר
זה כבר גלה אזני כי צמאה נפשו לנקום נקמתו מן המשפחה
הזאת .

ופתאם לפתע העיפה אסתר־תא על טא־נקרעד מבט חודר
בו־חן ובו־דק , אך אור פניו ומאור עיניו הביעו ת־מת נפשו
והוא מביט אליה ברגש חמלה ורחמים .

— לא ! — הריעה אסתר־תא — לא יתכן הדבר כי

ערום תערים !

— למה זה ועל מה זה ערום אערים ? ומה לי ולכל

הענין והמעשה הזה ?

— אמנם כן , מה לך ולש־קר ? ומה לך ולכל אשר

אתנו ? — אמרה אסתר־תא ותבך . —

— לבי דוי מאד לראות בצרת נפשך — אמר טא־נר

קרעד ברחמים וחנינה בקרבו אליה —

— הו , צרת נפשי הרחיבה — הגה העלמה האמללה . —

וסערת נפשה העתיקה ממנה מלין . —

— השיבה נא אותה בכבוד ויקר אל אביה . הוא לא

נפל חלל , ברָא־ני נאמני הודיעני כי ראה פה את בני צבא
הטורקים אשר נשאוהו משרה קטל . השיבי נא אותה אל
אביה ואל מא־רשה . את תעשי את הטוב ויטיב נהה ללכך
ובת בעססא־ תשכה כל צרה ותלאה בחבקה בידה האחת את
אביה ובשניה את אלו־ף נעוריה .

— עבר המועד ! — אמרה אסתר־תא בקול זעף
זבעתה —
— מה זה ? מה פשר דבריך ?
— עבר המועד ! — בת בעססא איננה עוד בחיים
חַיְתָה .
— אֵל אלהים , שְׁדִי ! — צעק טאנקרעד מתחלחל —
אמרי נא עוד הפעם מה דברה לשונך ?
ואסתר־תא הניעה בראשה לאות : לא !
— אשה ! — הריע טאנקרעד ויתפוש את ידה , אך
דעיוניו אשתוללו , נפשו התגעשה והדבר אין בו והנה הוא
נצב בפנים לבגנים ונשימתו כברה עליו .
— בת בעססא איננה עוד בחיים חַיְתָה , ולי לא יצר
עליה , הן אתה אהבת אותה .
— אויה ! — הה יגון קודר ואבל כבד ! — נאנק
טאנקרעד במרירות במועל עיניו שמיטה ובהליטו פניו בכפות
ידיו — אנכי אהבתיה כמו אוהב הנני את השמש ואת
הכוכבים , אבל — הוסיף אחרי רגעי דומיה — מתי ואיכה
נהיה הדבר האיום , הרע והמר הזה ?
— האמנם כן איום ונורא הוא ?
— איום ונורא הוא כשאֵלֶה זו על שפתי פי אשה !
ארור , ארור היום אשר בו באתי בצל הקירות האלה !
— לא ! לא ! לא ! — צעקה אסתר־תא בחלחלה
ובעתה בחטפה את ידו — לא , לא , אל נא תקלל ואל
תאר .
— אבל שקר הדבר , לא יתכן הדבר , היא לא
מתה !
— לו הואל אלוה ולא פגעה המות אם לרגלי מותה
תביא עלי קללה .

— הנירי נא לי מתי נהיה הרבר ?

— כשעה אחת לפני זה .

— לא , לא אאמין ! אין עריץ כזה אשר יתאכזר

לנגוע בה , נלכה נא , נמהר נא ונחישא אליה — עוד לא
עבר המועד !

— הה , לדאבון לבי , עבר המועד , יד האויב קפרה

חייה .

— האויב ? את מי מאנשיך יכלה בת בעססא לקומם

לאויב לה ?

— אויב נורא ושונא בנפש , הוא השתמש במקרה

ועמי להרות צמאון נקמתו אשר בערה בו שנים רבות , על
כי ביתה גם שבטה ומשפחתה היו בעוכריו — וכל תקוה
נכזבה .

— נבוך ומשומם הנני — מי הוא זה ?

— רעך , למצער , אשר חשבת אותו לרעך , נשיא

הלבנון .

— פֶאָקרעדין ! ?

— כדברך .

— אויב חוה ורוצח נפשה ! — קרא טאָנקרעד וישאף

רוח מעט , אבל עורנני נבוך מאד . — חידה סתומה , משנה
ותעותע ! — הבה , נחישא נא אל המבצר !

— הוא התחנן לפני למלאות ידו להמיתנה , להשביע

נקמתו ולכפר ברמה את עלבוני .

— להשביע נקמתו להמית את ידירת נפשו ? את

הנפש האחת האהובה לו כחייו , את אחותו אשר שרי אמה
ינק , את אהובתו משאת נפשו ומחמר עיניו ואשר חייו , את
אהובתו אשר נפשו רבקה בה לבוא אתה במסרת הנשואים

ואשר לולא דתה ואמונתה האוסרת להתחתן עם בני נכר כי
אז לא מנעה מחצו !

— אחותו ! — יונק שדי אמה ! — קראה אסתר —
וברגע הזה באה צפורה והיא סְערה ומתגעשת מאד ,
יגעה ועיפה , בוכיה ומפרשת בידיה .

— נבירה ! — אמרה אל אסתר — עשיתי כאשר
צויתני ולשעה הנועדה הלכתי אל פֶּאקֶרֶדִין , ונודעתי כי
כבר עזב את המבצר ואלך אל השבויה והנה , אוי ואבוי
לי , לא תראה ולא תִּמְצָא .
— לא תִּמְצָא !

— בגדיה בהמעה והיא , לפי דעתי , ברחה לה .
— היא ברחה עם האיש אשר רָמָה את כלנו —
אמרה אסתר — הוא העמיר נשיא הלבגון , אשר זה כבר
הגיד לי , כי בת בעססא מארשה לך וְהָעֵד העיד בי לבלי
אתן לך ידי לעזור ברב או במעט לכונן ממשלת סוריא ,
אשר כל תכליתה רק להושיב לכסא אשה אשר על פי חֲקִי
ארצך לא תוכל להיות לך לאשה .
— נוכל ! — הריע טאנקרעד — נוכל נבל , בליעל
והולל !

— גם זו לטובה — אמרה אסתר — רוחי שבה
ותחי ואור ננה עליה .
— צר לי מאד כי הוא ולא אחר במקומו נמצא
לחיה בעת הזאת — אמר טאנקרעד תפוש בשרעפיו כמדבר
אל לבו —

— מעיניך בבת בעססא ופניך הולכים עמה ונפשך
אֲוֹתָהּ כי תהיה אתה מחסה ומגן לה ומוליכה בדרך להשיבה
אל אביה — אמרה אסתר , וטאנקרעד הביט בפניה המפיקים
עקת נפש ויאמר :

— כאשר אחזה לי, עלי להפרד וללכת מזה, כי רגז ונדודים רבים הקבתי לך.

וזרם דמעות פרץ מעיני אסתרתא ותאמר:

— נפשך אותה כס מלוכה — כסאי איננו רם ונשא — אבל קחהו נא ולך הוא. לחפצך הרושים אנשי צבא — האנזארים הם גבורי חיל ולא ישובו מפני כל. מבצרי איננו ארמון בנוי לתלפיות ומקדש מלך כאשר באנטיכא, כאשר לך יאתה. אבל דוינדאריקס משגבה וחוקה מאד וכל כלי יוצר עליה לא יצלח ובה תוכל לכונן איתן מושבך עד אשר תכבוש את העולם אשר לזה נוצרת.

— בלי דעת נפש הייתי ככלי חפץ לתחבלות נמכות ונכלי מזמות — אמר טאנקרעד — נפשי סערה ונפעמה עד מאד ועלי לשוב ולהרחיק נדוד ללין במדבר לשובב לי מנוחת נפשי ולרפא שבר רוחי. אך מערב, אך ממנה יתר ממנה פנה לתקן עולם לטהר ארץ ולתת נשמה חדשה ורוח להולכים בה.

— מלכה! — נתנה קולה צפורה אשר עמדה הרחק

מעט — הנני רואה צירך הנאמן. — ואסתרתא וטאנקרעד לטשו עיניהם אל שמי — לא עבות והנה כנקודה שחורה לעיניהם במרומי רקיע אשר גדלה לרגעים והנה היא כמו עוף מעופף — עוד רגע ויונה נהלאה נטשה על חזה המלכה, וצפורה הרימה את הכנף ופתח גליון קמן ותקרא בו דברים מעטים אבל נמרצים, לאמר:

הפחה בראש חמשת אלפים גבורי חיל מלומדי מלחמה, יוצא מחר מאלעפא לבוא בארצך.

— חושה וסע נא מפה — אמרה אסתרתא אל טאנקרעד — כי אסון נורא צופה לך בהשארך פה. הודות לצירי הנאמן כי עוד לא עבר המועד ותוכל להכין לך הדרך לעזוב את הארץ אשר מאסת בכסא מלכותה ואשר בה יאהבוך עד מאד.

— לא אוכל לעזוב את ארצך בעת אסון מרחף עליה —
 אמר טאנקרעד — התפרצות האַטאמאנים במקום הזה תוכל
 לחולל ולהוליד תוצאות נוראות, אשר לא עלו עוד על לב
 מראש. — אנכי בראש חיל צבאך אלך לקראתם.
 וטאנקרעד נשאר בדזינדאריקס וימלא את ידיו להבין
 הכל למלחמה עם הטורקים, ויצא אליהם בראש צבא
 האנזארים. המסה אשר נסה בה בררכו אל הר סיני עמדה
 לו ויפוזו זרועי ידיו. והטורקים אשר בערמתו ובתחבולותיו
 נמשכו אל חגוי הסלעים ונקרות הצורים, הִכּוּ אחר וינוסו
 בשבעה דרכים, ואז בחלצו את אסרתא מהסכנה אשר רחפה
 עליה, עזב בלוית ברָאָני את ממלכת האנזארים ויתהלך במדבר
 ויפגע במקום תחנות עמלק ויהי שם עמו ימים מספר ויעורר
 את אבי זקנה של חוה לשלוח מלאכיו לתור בארץ ולמצוא
 עקבות חוה. ואחרי אשר מלא את חפצו נפרד מעליו טאנקרעד
 לשוב ירושלימה.

ר

אדם בעססָאָ נפצע קשה, אך לא אנוש פצעו ולא מנת
 מות הכוהו. והוא שוכב חולה וכואב בביתו באלעפָאָ, עצמו
 מצוקותיו והוא נאנק דם ונפשו בקרבו תתעטף, ולא למכאוביו
 יזעק לבו כי אם לאברן אוצר חייו, מחמד לבו, בתו בת
 עינו, חוה יחירתו, מבלי דעת מה הגיע אליה. והצרה
 הזאת הרחיבה בלבו והעטיקה בכל בתי נפשו ותפצפצהו
 ותמוגנהו תושיה. פחת אלעפָאָ שלח גרוד טורקים גבורי כח
 אל ההרים משכן האנזארים, והגרוד הזה ממכתר צבא גבורים
 ועוזו בידם וגבורה בימינם לחלץ את חוה משביה, אבל גם

על דבר הגרוד הזה אין כל בשרה מוצאת לטוב ושמועה אל שמועה באה כי הגרוד הזה ספה תם מתגרת יד האנזארים והקורדים, אשר בערמה התיקו את הטורקים אל חגוי הסלעים ותהי תבוסתם שלמה. ובכן אברה תוחלת בעססא לראות את בתו היחידה. ולפתע פתאם, עת נכרתה כמעט התקוה האחרונה והנה פֶּאקֶרֶדִין בא וישב אל האב האמלל את כל שְׂכִית חמדתו, את כל מְשׁוֹש חיוו. וחוה התנפלה בזרועות אביה, בעססא התעלף מעצם רנשות שמחתו ומחלה עוה תקפתהו ותכריעהו עד כי נואשו מחיוו.

ויהי באחד מימי שבט, בבקר לא עבות והציר פֶּאֶסְקוֹאֲלִינָא פגש את בוריוזי המגדלי באחד רחובות ירושלים ויבשרהו לאמר:

— מחלת בעססא רפתה ממנו וטוב לו אז מעתה והולך הוא ושב לאיתנו.

— אך בכל זאת עוד מחלתו רעה חולה מאד — מהר בוריוזי להשיב דבר — הרופא אשר לנשיא אנגליה הגיד לי

— הרופא אשר לנשיא אנגליה לא ראה את פני בעססא — הריע פֶּאֶסְקוֹאֲלִינָא בעוז ונצח —

— ידוע אדע את זאת — אמר בוריוזי בהתעשתו — אבל הרופא אשר לנשיא אנגליה אמר כי הפצע אשר יעמיק בבשר

— אין כל פצע וחבורה ואף לא מכה מריה — כל אלה כבר נרפאו, אבל סבת מחלתו היא רק פלצות נוראה, סערת נפש ושבר ברוח.

— לסערת נפש והרעשה פנימית אין טוב מצמח ראסמאָרִין, לחממו באש עם ציר מלוח, עד אשר ירתח ויעלה קצף — אמר בוריוזי —

- הלא זה מרפא לחבורה — אמר הציר פאסקוואלינא
בשאת נפש —
- הרעשה פנימית גם היא חבורה היא — החליט
בוריוי —
- לו נשאר בעססאָ באלעפאָ כי אז הטיב עשה —
אמר הציר —
- בעבור מחלה על בעססאָ בא הוא תמיד ירושלימה —
אמר בוריוי — באמרו בצדק כי רק אויר ירושלים יוכל לנהות
ממנו מזור ואם אין תרופה למחלתו, אזי למצער קבר
יקברוהו בעמק יהושפט.
- אבל הוא איננו בירושלים כעת! — אמר הציר
בזעף אף. —
- איככה זה? ומה פשר דבריך? — שאל בוריוי
נבוך — ואני הנה חפצתי עתה ללכת אליו לבקרו ולקטר
ממבחר עלי מרוריו.
- הוא בבית-היני. — באר הציר. —
- הכן? — הריע בוריוי כמו דבר לאט עמו — בבית-
היני? ומה? האם לרעתך יחגו שם את יום החתונה? אנכי
עם לבבי אשיח תמיד ואשאל את נפשי: מתי? — ומה רעתך?
— היא לא תחג יום כלולותיה עד כי יקום אביה מחליו —
אמר הציר —
- מאד מאד יפלא הדבר — הסב בוריוי את פני
שיחתו — מאד יפלא הדבר כי גרוד הטורקים, גבורי חיל
מלומדי מלחמה הֵכּוּ וַנְּבוּסוּ מאת הקורדים.
- לא קורדים היו שם, כי אם רוססים מתחפשים.
הטורקים שבו כלי תותח אחדים ונודע אל נכון כי הם הוצקו
בפטרסבורג. ובלעדי זאת הנה נתפש קֶזֶק אחר מתנכר בבגדי
טורקמאן וימצאו אצלו מגלות סתרים וילקוט כתבים אשר יפיצו

ענן אור על כל הרבר . והכתבים האלה יהיו נדפסים עתה בחוברות מיוחדות עם באור מספיק לברר וללבן את כל הטמון בקרבם . הציר הראשי לוירעלא כותב אלי מרמשק כי שאלת ארץ הקדם התעוררה עתה בתקף ועוז אשר לא היה כמהו ונכון לנו יום גדולות ונצורות — יום הוא ועדינו יבוא .

— מה אתה דובר ? היתכן ? היאמן ? — הריע בוריוזי אשר נפשו נטבעה בשטף החדשות והנצורות אשר הציף הציור בזרם לשונו — הן כזאת תמיד חשב לבי , כי פאל-מערסטאן לא ידע שלו בנפשו ולא יתן מנוחה לעפעפיו עד אשר יכבוש את ירושלים .

— להאנגלים דרושים שוֹקִים , שוקי ממכר .

— אמת וקשט ! ופה תִּנְפַח רוח חיים באף המעשים . וגם אנכי גמרתי לאחוז במסחר וקנין , בצמר גפן . אבל אנורה מאד כי בית בעססאָ יקה לו מִנְפּוֹל * בכל דבר מקנה וקנין .

— ולבבי לא יחשוב כי האנגלים יראו פה פרי ברכה — השיב הציר בהניעו בראשו — כי באמת מה מירנו יקחו חלף חרשת פשתי העץ ? וטוב טוב ליושבי הארץ הזאת לעשות חוזה עם עסטרייך , הן גם העסטרייכים יכולים להשפיק ליושבי הארץ הזאת הֵי מרכלת פשתי העץ והעסטרייכים גם המה נוצרים הם , הם יתנו לכם אטון בר ויקחו תמורתם מאתכם צלבים . אקונין ואבני זכרון .

— לא טוב וכשר לפני לסחור בצלבים — אמר

בוריוזי —

(* בלוקח מן המנפול . דמאי פרק ה' משנה ד' .

— ואנכי את זאת אניך לך, כי לו יהי אם אתה אולי
לא תסחר בצלבים, אבל דורך, בוריו השוערי, ישלח ידו
במסחר זה. ואנכי יודע כי כבר עשה חזה לשלוח אליו מבית
לחם יהודה סכום צלבים רב מאד.

— הה, בוגד! — קרא בוריו — אבל אם בלעדי
הצלבים לא יהיה כל מקנה וקנין, אזי עלינו לאחוז גם במסחר
זה. המסחר הוא הוא מקור הצוליוציון והיה האדם לנפש חיה.
— מי זה הנוסע שמה? — הריע פאסקואליגא —

מרחוק נראו שני רוכבים על סוסים אבירים. שניהם
לבושי מכלול, אך, כנראה, עיפים ויגעים ובגדיהם קמטו
מרב הדרך. אותם לוח גדוד בערואינים ובעברם על פני
הרחוב Via Doloros עמדו הרוכבים אצל בית האססאן
רעדשיר.

— הלא זה הוא הנשיא מאנגליה! — אמר בוריו —
זה ששה ירחים מאז עזב את ירושלים. — הוא היה במצרים.
— לבקר בהיכל עובדי האש ולירות לתניני הים —
כי בכה יעשו האנגלים וזו חובתם — אמר פאסקואליגא —
— ומה ישמה עתה לבו לשוב ולראות את ירושלים,
העיר העליזה — אמר בוריו — ישנם אמנם ערים גדולות
ממנה — אבל אין עיר כלילת-יפי כמה.
— עיר כלילת-יפי מאין עוד כמה היא ווענעדיג —
אמר פאסקואליגא —

— הלא מעורך לא היית שמה.
— אבל חלקה הגדול נבנה על ידי אבותי — אמר
הציר — ובחדר משכיתי בביתי לי צלם דמות תכניתה בכל
הדרה וגאונה.
— מעודי לא שמעתי כי יתכן לדמות את ווענעדיג
אל ירושלים.

— ירושלים בערכה לווענעדיג היא אך רפת חוירים —
חרץ פאסקוואליגא לשונו —
— עלי להעיר את אונך, ארון פאסקוואליגא המכנה
ציר ממשלה, כי ירושלים היא לא לבד עיר אלהים וקרית
מלך עליון, כי אם גם משוש כל הארץ, תהלת עמים ובה
גוים יתאשרו.

— הכן? — הפטיר בשפה פאסקוואליגא —
— כן! — המריץ דברו בוריוזי —
— בעיני לא יפלא, אשר אך בהיות לאל ידו מהר
בעססאָ לצאת מן העיר הזאת.

— בזאת לא ערבת את לבך להגיד בפני בעססאָ —
אמר בוריוזי —
מי זה יערב לבבו להגיד לבא כח ממלכה איירופית
כי הוא, לא יערב לבבו? —
— אנכי הוא אשר ערבותי את לבבי לאמר, לא יערב
לבבו לבן יאניטשאַר ציר עסטרייך בצידון.

— בעד זה ענוש תענש, אנכי אניש הרבר לפני בית
מושב יועצי עסטרייך אשר בסטמבול.

וטוב תעשה כי תסע בנפשך שמה אם כבר היתה לך
לזרא ירושלים עיר הקדש.

— פאסקוואליגא לא מצא כרגע מענה חר ושנון ויזר מבט
עברה וזעם על איש ריבו ויפן וילך בגאון.

יא

וטאנקרעד ירד מעל סוסו ויבוא בפעם הראשונה אל
הבית, אשר זה יותר מחצי שנה נחשב לשוכן בו. בראָני ירע

היטב את מקום הבית ואת כל מוצאיו ומבואיו, כי במשך ימי מסעו בלוי'ת סיראָניא סר אליו. וואהרמאן ופֿריימאן, אשר בפרות אותם טאנקרעד משֵׁבִים שבו הלום דרך ביירוט, קרמו את פני ארוניהם בעמדם הָכֵן על מקומם וישתחוו ביראת הכבוד, כמו שב ארוניהם מבית הועד. אך מראשי המלוים את הלורד לא היה אף אחד בבית. שר האלף בָּרְק סער בצהרים אצל הציר האנגלי, כי את הָרְבֶקָה אשר להציר, איש סוריא, לְמַד בָּרְק להבין פודינג *) ככל משפטו וחקתו, לאכלו ביום הַלְדָת משיחם ובאשר קרוב היום ולא נשארו לפניו כי אם ימים אחדים, לכן עסיק היה שר האלף בלִקְחוֹ זֶה כֹּל יְמֵי הַשְּׁבֻעַ ויתמכר אליו בכל נפשו ומאדו. והיום אשר בו שב טאנקרעד נועד לעשות בו הבחינה הראשונה, אשר אמנם לא הצליחה, כי היה הפודינג כבר כעופרת וסר טעם כדבֶלֶת תאנים נשחתות אשר החלו להיות תוססות וחמוצות. הוד קדושתו הכהן בערנארד היה בבית לחם, כי עזר על יד הבישָׁאָף להביא במסרת־הברית מתנצרים אשר התאמרו לבני ישראל, ובאמת כבר היו מבעלי דת נצרת מקדם קדמתה, כי הם היו יוצאי חלְצֵי הנעס־טוריים (**), אשר התישבו בנגב ארץ ישראל בראשית תקופת דת נצרת. הרופא רָבִי לִקְטָ עלי תרופה מעל הַפִּי הִירְדֵן. — ובכן בעת אשר בפעם הראשונה מאז עזב את לונדן דרוש היה טאנקרעד למצוא מנוח אשר ייטב לו בחברת בני ארצו רעיו ומיודעיו, — לא היה

*) מין מאכל מבושל או אפוי שאות נפש בני אנגליה ואוכלים אותו לפני הלוי.

**) כמה ידועה במאה הראשונה לספירת הגוֹלָרִים, אשר ראסה במשיחם דו פרלוֹפִין.

אף אחד מהם בבית לקדם פניו ולברכו בשלום.
טאנקרעד עבר דרך חררי הבית ויתר את הגן ואת
החצר ויתאנח. ובראני חשב עם הבעדואינים וישלם משכרתם
וילכו להם.

— לא דמיתי ולא האמנתי — אמר טאנקרעד אל
בראני בהשארם לברם — כי בירושלים תתעטף עלי נפשי
ואחוש דאבה, שממון ושבר ברוח, אשר כה גברו עלי עתה.
— זאת תולדות התנגדות הפעלה (רעאקטיאן). אחרי
התהלך ושוט במדבר תהיה לנו תבל ומלואה כקרת טעם —
וכן הדבר תמיד.

— מאד יצר לי כי אין בעססא בירושלים; נכספה
נפשי מאד לראות פניו.

— האם אשלה, אדוני, לקרוא את שר האלף? —
שאל בראני בנערו אדר העֵב אשר לטאנקרעד —

— לבי יחשוב כי מוטב לחכות עד כי ישוב מאליו,
כי אם נקראהו הלא בוא יבוא בסופה ויקום שאון ואנכי רפה
וחלש מאד מבלי אוכל כלכל כל רעש ותנועה רבה. הן יפלא
מאד בעיני אשר לא בא כל מכתב מאנגליה ובכל זאת אשמח
על הדבר הזה, כי המכתב הלא יעורר. . . .

— בשגם אם יגיע לידנו אחרי חרש ימים לכתובתו —
דומה הוא מכתב כזה לתמונה בחזיון לילה — לבי יקער
ויאחזני שער בראותי מכתב כזה.

— הה, — אמר טאנקרעד ורום ירהו נשא
והוא כמדבר אל לבו — מי יתן ולא בא הקץ
למלחמת דזינדאריקס ואנכי כגבור החיל בספורי הברדים
גלחמתי ונלחמתי בלי קץ ותכלה!
— נפשך משתוקקת לפעלה ולמעשים נמרצים — אמר

בראני בפתחו את קנה-הרבה — ערבה וחיבה העבודה לעובר !

— כן הוא , אבל מה העבודה ומה המעשה והמפעל בארץ רבה ? — אמר טאנקרעד — בְּי העלילָה באירופא הנם באמת אך בְּאִלִּים טרודים . הארצות והממלכות השקנה ותתנהלנה עתה רק כמו בתי מועד לרנה ותפלה , ורבי המרינה וגדולי יועציה הם כמו שמשים וגבאים אשר ימנום לשרת בם . וכן ראוי ומוכרח להיות . כל עוד אשר לא הערה רוח ממרום על בני האדם , כל עוד אשר לא התקרבו בני האדם לאביהם שבשמים לקבל עליהם הוד מלכותו וכל עוד אשר לא יתקן עולם להיות ה' למלך על כל הארץ , הנה על בני האדם ליגע ולעמול בכל מועצותיהם ותחבולותיהם , להראות ולהוכיח בעליל לארץ כי אזלת ידם וכל פעלם מאפע ושוא תשועת אדם .

— כנראה — אמר בראני אל לבו בכרעו ויפתח את תיק קנה-הרבה — כנראה , יסער מאד לב אדוני , דבר לאט עמו אשר עוד פליאה דעת ממנו ונשגב לא יוכל לו , ועוד לא ידע בנפשו מה הוא הממון בחביון עֵיה , אבל סוף סוף הנה יגלה ויראה הענין והחפץ מטצפוני נפשו , ולא יִכְנַף עוד .

כל היום היה טאנקרעד עצור בבית מבלי צאת מחדר משכיתו . פעם קרא בספר ופעם התהלך בחדרו בנפש סערה . לפעמים בקראו בספר שוטטו עיניו על השורות והאותיות ולבו בל עמם , כי רעיוניו נשאו למרחוק והוא במרום ימריא , יִרָא על כנפי רוחו , יעלה שמים וירד תהום ויצלול בנבכי חזיונות ומחשבות עמוקות . עבר יום ויאת ערב וטאנקרעד הקדים לעלות על משכבו ויצו לבלי יפריעוהו ולבלי ירגיזוהו במאומה עד הבקר . שר האלף אחר מאד לבוא בלילה ודעתו זחה עליו מאד , כי סוף סוף הצליח בידו מעשה הפודינג , ואחרי אכלו אותו עם הציר דרכה נפשו עוז וישר

שירת-עם. ובבואו השתומם מאד לבשורה כי שב טאנקרעד
וברב עמל עלתה ביד ברָאָני לפתותו ולהניא אותו לבלי הפריע
מנוחת האיֵש הצעיר עד יום המחרת בבקר. בעוד שעה
אחרי שר האלף שב מבית לחם הוד קרושתו הכהן בערנארד
והוא נבוך וסוער מאד, כי בדרך התנפלו עליו רקים
ופוחזים, אשר רב מאד מספרם בין בית לחם וירושלים. גם
ירו עליו בקנה-רבה, אך לא המיתוהו וגם לא פצעוהו.
וכנראה אך אַיִמים הלכו עליו, ונודע הדבר כי בראש
השודרים, אשר ארבו לנפש רועה צאן קדשים, עמד אחד
מהבאים בברית החרשה ואשר הכהן למדהו תורת הנוצרים
מן הספר אשר נתנה לו ההערצאָגין בעלאמאנט למנחה
בהפרדו מעליה. והספר יפה ומהודר בכריכה מפארה מאד
עם קרסי זהב סגור. והכהן מרב רגש התודה והכבוד
לההערצאָגין נשא תמיד בחיקו את הספר וממנו הטיף לקחו
למקבלי דתו וממנו למד גם ראש הפוחזים אשר מצאו חן
בעיניו מאד קרסי הזהב. — שערי העיר כבר סָגרו בלילה
בשוב הרופא רָבִי עמוס עשבי מרפא, אשר אסף, ומבלתי
יכלת לבוא העירה לן הלילה באחד הקברים אשר בעמק
יהושפט. והאיֵש אשר לָהוּ, אהד מאנשי המקום, בהיותו
רעב מאד אכל בתאות נפש את כל הערשים והעשבים אשר
אסף הרופא וישבר צמאונו במי השלוח.

שנת טאנקרעד נהייתה עליו בחלומות והרהורים רבים
מאד. רגע והנה הוא שוכב תחת כפת שמי-זהר זרועים
בכוכבים, — שמי עָרֵב. ורגע והנה הוא במחלות סלעים
אשר במבצר דוינדאריקס — והנה בא החלום ברב ענין
ויביאהו למבצר בעלאמאנט, אבל ארון המבצר הוא פֶּאָק-
רעדין. ובהתנפל טאנקרעד לחבק את אמו תפש בידו אלילת
סוריא אשר פני חוה לה. — חֶתַת חלומות ובעותי חזיונות

פקדוהו, אך בכל זאת ישן ובהקיצו לא הכיר כרנע כי בירושלים הנהו.

ליום הִלֵּרֶת משיח הנוצרים נשארו עוד שבעה ימים, אך כל תמורה ושנוי לא היו במזג האויר. סהר כסף חלף הלך לו ושמש זהב לקחה עֲמֶדְתּוֹ, שניהם מלאו משמרתם לממשלת היום וממשלת הלילה בתכלת שמי לא עבות. גם בירח שבט ימצא איש דִּי ענג בירושלים לאכול ארוחת הצהרים תחת כפת השמים. ומאנקרעד השכים בבקר בעוד אנשי הבית הוזים שוכבים ומסביב דממת השקט ורק פֶּרְיוֹ-מאן התנער ויקם שאון: הארון קם ואין מים חמים לרחצה! אך הארון לא דרש מים חמים ויצא מן הבית. וישם פעמו אל הר הזיתים. ואור הבקר מתוק וטוב, צה ובהיר, האויר זך ונעים מאד וירושלים העזובה נראתה כקריית משוש, כעיר שחִבְרָה לה יחדו, לעיני מאנקרעד בהשקיפו מראש הר הזיתים על פני הכִּנְיָה והגִּזְרָה, על כפות הבתים הבנוים גזית ואבנים מְרַבְעוֹת, ועל חרוצות החומות והשערים הגבוהים, יפה ונחמד הטבע ונפש האדם תרומם ותנשא ולבבו רחב ופחד ומאנקרעד הָשׂ כמו רוח קלה מְקַטְרֶת מר ולבונה מכל אבקת רוכל וצוררת בכנפיה כל ראשי בשמים עוֹלָה ממרחק עָרְב דרך חרי עפר ישימון וערוץ מדבר וציה. הרגעים והשעות חולפים ועוברים מבלי משים ומאנקרעד תפוש ברב חיונותיו התהלך, התשוטט, התעשת וילך הלאה, הלאה. השמש יצאה על הארץ ומאנקרעד פנה לאחוריו ויכן צעדו, אך תחת לשוב ירושלימה בא במשעול מַטָּה עקלקלותיו — הוא הדרך המוביל לבית-היני.

יב

כפת התמר אשר בגן חוה הוהיר מננה שמש ערבים
והעלמה מבית-היני ישבה לה בסכה על מסגרת מזרק המים
ותפושה בשרעפיה הביטה אל זרמתו בהשתעשעה בפרח
נחמד אשר בידה. את טאנקרעד עובה אצל אביה אשר קם
ויחי מחליו. את עתות הבקר בלתה אתו יחדו וישוחחו על
דבר הקורות והמוצאות אשר חלפו ועברו מאז הפנשם ראשונה
פה בבית-היני, ועתה הלכה לה חוה מאתו כי אותה נפשה
להתבודד ולשוחח עם לבבה. — והנה קול צעדים הפריע
מחשבותיה ותשא עיניה ותרא את טאנקרעד.

— אנכי לא יכלתי להתאפק, כי גברה עלי תשוקתי
לראות בנעם בוא השמש בהתחמקה אחרי עֵרֵב — אמר
טאנקרעד — וכמעט פתיתי את אביך היקר כי יצא גם
הוא עמי.

— אל נא. — השנה הזאת זרקה שיבה בו — אמרה
חוה במנוחת נפש —

— מה יצר לי כי חלפו לילי הקיץ! התזכרי עוד את
הליל ההוא עת בקרתי בראשונה את הגן הזה — ליל ברוך
ומברך וגם ברוך יהיה.

— נפשנו לא תרע מה הוא הדבר אשר ברכה בו
בעולמנו זה — אמרה חוה זועפת —

— וכל חושי בי יענו כי נפשי יודעת מאד —
אמר טאנקרעד בשבתו על מסגרת השיש אשר למזרק
המים. —

— הנה נדברנו היום בהמקרים המוזרים, אשר חלפו

וההרגשות הנמרצות, אשר עברו משכיות לבבנו ורוֹאָה הנני,
כי אחרית כל אלה ומוֹצָא כל הדברים וכל החיוּן הוא מפה
נפש ומרי תונה ודאבה — אמרה חוה —

— אמנם כן, לא נעימות ולא יִשְׁבַע שמחות
הביאו לנו.

— כמו יאוש נורא יעטוף את לבבי ונפשי ענמה מאד
מבלי אדע מה זה ועל מה זה. — אמרה חוה — זמותי
ומורשי לבבי לא נִתְקוּ, אין דבר אשר הִנֵּעַ ועוה את משפטי,
שְׁבָרִי ותוחלתי לא אבדו ותקותי שגבה בקרבי כאז כן עתה —
ובכל זאת

— ובכל זאת? . . . — שאל טאנקרעד בדממה וחוֹן
שפתים בראותו כי חוה לא ערבה לבבה לגמור אמר. —

— נפשי תחוש — אמרה חוה בעצב ויגון — ולבי
יגיד לי, כי לריק יגענו ולתהו כלינו כחות עצומים ונשגבים
וחנם אורנו עוז רוח כביר ושגיא כח — ואולי — הוסיפה
בכבד ראש — אולי אין מי אשר יֵאָשֵׁם בדבר, כי אם יוכל
היות אשר שגיניו בראה והשלינו נפשותינו לרדוף אחרי ענין
וחפץ אשר לא נוכל להשיגהו ותעינו בחזון שוא ומקסם כזב,
וסבת כל שגיוננו הוא דמיוננו אשר הוליכנו שולל.

— אמונתי לא נִמְוֶטָה — אמר טאנקרעד — ואך אחת
אשר תוכל לרופף עמודיה ולהוריד עוז מִבְּטַחָהּ, היא ראותי
אותך מתנודרת.

— יוכל היות כי עתות הערב הסבו בזה — אמרה חוה
בצחוק קל — בין השמשות תשוח עלי נפשי לפעמים
ותתעטף ביגון.

— יגון ואנחה ינוסו במצוא לה הנפש נפש משתתפת

עמה — אמר טאנקרעד — גם עלי נפשי תשתוחח ויגון בלבבי
יומם ולילה בהיותי בודד לי ועווב לנפשי, אבל עמך תלבש
נפשי עוז, ששון ישעי ישוב לי ורוח נכון יחדש בקרבי —
לו יעבור עלי מה!

— ובכל זאת — אמרה חוה ותעצר במלין —

— ובכל זאת ?

— נפשך לא תוכל עוד לחוש ולהרגיש עתה את אשר
חשה והרגישה אז לפנים, עת לבך חוג שטים התהלך ומעלות
רוחך נשאוך אל על אל אֵל אֵלִים ועוז מדברותיך נשאת על
כוכבי מרום ושנאני שחק ועל ארצנו המסגלה צבי כל הארצות. —
ועתה — לא, לא כן הוא. עתה התבוללו כל אלה ויתערבו
בנכלי מרמה, בחשבונות מדיניים, בתחבולות ומזמות, בעקבה
וסלף ונפתולי בני האדם. אמנם לא בכך האשם ונקי הנך
מכל הנכלים והתחבולות האלה, אבל אמונתך איננה עוד
כאשר היתה בחסן תפארתה. — אמונתך בעוז עָרַב אברה
ונכרתה.

— את, את היא עָרַבִי! — הריע טאנקרעד בקומו
ויכרע לפניו על ברכיו — את מלאך עָרַב ומלאך שלומי
ומגני, ואל תוסיפי דבר כי אמונתי מְשֶׁה — אלהים עליון
כוננה בל תמוט עולם ועד! אל תוסיפי דבר כי רשעתי
מאלהי וחפץ קדשו הונחתי, כי לך אקרא חפצי-בה ואת
בת אלהים! — — — הוה, חוה! הטי שְׁמִיךְ ורדי ממרומך
ורצי את המנחה — את לבי, לב נשבר ונרכה המְגֵשׁ לך.
האמנם כמכי כמני תתעטף עלי נפשי ביאוש ומצוקה, אבל
רק אז, רק בהשיבי אל לבי כי אוהב אני ואהבתי אולי
לשוא ושוא תמורתה.

ובדברו תפש את ידה ורשף מבטו המלא אהבה עזה

נפגש עם מבטי עיניה, בנשאו עיני תחנה ותפלה אל פניה
המפיקים ענות נוראה ומצוקה רבה. והיא הסֵפָה את ראשה
מפניו אך לא שלפה ידה ותאמר:

— לא לנו לדבר, לא לנו להגות בכמו אלה — הן הכל
גלוי וידוע לפניך.

— אנכי לא אדע מאומה ודעת לא אחפוץ מאומה
בלתי אם את אהבתי!

— יש אנשים אשר נפשי נתונה להם ויש אנשים אשר
נפשך נתונה להם — אמרה בנסותה לחליץ ידה — ברח,
ברח לך מפני, בן איירופא ונוצרי.

— אנכי נוצרי ובארץ מולדת הנוצרי הנני ואכרעה
ואֶברכה לפני בת העם אשר ממנו יצא מושיעי — ומדוע
זה אברח?

— הה, הלא אחרית הדבר הזה אך רעות רוח ותביא
אך שגעון ותמהון.

— לא, היא תחולל ותוליד רוח כביר — אמר
טאנקרעד — כי אנכי לא אמוש ממזרק מים זה אשר אצלו
נפגשנו ראשונה, לא אמוש עד כי את ידירתי תאמרי —
ובטוח הנני כי תאמרי כזאת — הוסיף באהבה וכן — עד
אשר תאמרי כי אנודתנו יחד תעזור לנו לכונן ולהשיג את
המטרה אשר היא תכלית חיי וחיידך. אל נא תביעי תדברי
אלי על אדות אנשים זרים, אנשים הלומשים עינם לך ואשר
משפטך ושאתך בידם, אנשים אשר להם נחשבתי אני —
אין לי הורים ושירים! אין לי ארץ מולדת! ועל דבר
העבותים האוסרים את נפשך — היתכן כי עבותים כאלה
אשר בלו מזקן יהיו לנו למפגע להפריענו ולעצור בערנו

מלצעוד הלאה תמים יחרו אל ממרתנו הקדושה ? אמרי נא כי אוהבת הנך אותי וכפתיל נעורת אתק המוסרות האלה ואשחקם כעפר .

ראש חוה שח אל כתפו והוא הטביע נשיקת פיו על לחייה הקרות . רוחה נפעמה , לבה פג וכמו אין רוח חיים בקרבה . ידה כמו גועה בתוך ירו . אָשרה ומבוכתה כמו שללו מקרבה רוח החיים . באהבה וידידות עדינה השכיב טאנקרעד את אהובתו על המחצלות המכסות את רצפת הסכה ויזרוק על פני ידיתו הלְבָנים כשלג ממי המזרק ויחמם את כפות ידיה — והיא פקחה את עיניה ותתאנח . והוא שם מראשותיה כר אחד אשר מצא סביבה והיא התעוררה ובלָט ובדממה קמה ותשען אל מסגרת השיש אשר למזרק המים ותבט סביבה בשממון בלי דעת נפש .

וברגע ההוא והנה מרחוק נשמע קול קורא , והקול נשנה בכח רב — ובעוד רגע נשמע קול צעדים , קולות המונים רבים , קולות מהנה גדולה הולכת הלוך וקרב אל הגן . בין השמשות כהרף עין גז חיש וכמו לפתע פתאם אתא לילה והקולות נשמעו ביתר שאת ברב קשב . — הצעדים קרובים — ומאנקרעד שמע קול קורא בשמו פעמים חליפות . — והנה שפעת עם , המון רבה , וביד אחרים מהם אבוקות ולפידים . לפני החלוצי צַעד שר האלף בְּרָק , לימינו הלך הוד כהונתו — בערנארד , ולשמאלו הרופא בְּרִי , ומאחריהם וואהרמאן ופֶרֶיימאן ומשרתים ועבדים בני הארץ הזאת ועליהם נלוו עוד רבים כמאספים להמתנה — וכל אלה התנועעו ומכוננים צעדיהם אל הסכה וקוראים בקול :

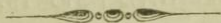
— לורד מאנטיקוט ! לורד מאנטיקוט ! אַיִקָה ' אָרוֹן ! ?

— הנני ! — ענה טאנקרעד בצאתו מן הספה
נרעש ונפעם ופניו הָוִירוּ — מה זה ולמה זה ? ומי זה
קורא בשמי ?

שר האלף בָּרָק הואיל לבאר פשר הדבר וההמונים
כלם הואילו לבאר פשר הדבר וכמו כלם כאחד ענו
ואמרו :

— ההערצָאָג וההערצָאָגין בעלאמאנט הנה זה עתה
באו ירושלימה .

תם ונשלם

לוח השעות *

יתר השגיאות בחלק שני.

צד	שורה	תחת	צ"ל
6	8	והמרד נגר שתי	והמרד בשתי
9	7	למו	במו
10	9	פנים	פניו
11	3	עם	את
12	7	עמו	אתו
48	24	שנה	שנה
62	12	הרה	הרתה
67	18	מזה	בזה
72	2	גבוה	גבוהה
74	23	הנחמרים	הנחמרות
84	19	עם	את
86	6	דע	דעי
88	21	אנגליה	אנגלי
134	9	נטבעה	טבעה
138	2	דברתי	דברתו
141	24	מרומי אין קץ אשר	מרומי אין קץ וראשי הפסגה אשר
170	7	עם	את

* בחלק הראשון רבו מאד שגיאות הדפוס גם אחרי התקונים המעטים שנעשו בחפזה. אבל הנה כבר הסתכלו עליהן עזי נפש כמזי רעב ויעלון על שפת לשון, ואח"כ הם חשבו עלי רעה, אני אחשבה לטובה כי פטרוני מלאמר מה נשחנה.

לוח המעות לחלק שלישי

צ"ל	תחת	שורה	צד
אותות	אות	2	6
אשר בו ירשום	שעליו רשום ;	25	42
וחפץ	הפץ	9	43
עתה	אתה	10	58
בלענו	בלעונו	18	61
טבעה	נטבעה	8	101
נרפה	רפה	16	105
הזהירה	הזהיר	1	109

מחירו לאחדים 50 קאפ', וכל שלשת החלקים 2 רובל,
ולמו"ם ראבאט 25%.

אדרעססע לקנות את הספר :

Л. ЛЕВИНУ. въ Кіевъ

въ конторѣ Паровой мельницы

Г. Бродскаго.

L. LEVIN. in Kiev

Dampfmuhle des

H. Brodsky.

או אצל המו"ם

Книгопродавцу А. Цукерману въ Варшаву.

Buchhändler A. Zuckermann in Warschau.
